

ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЇ

КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ

Видавничий проект
Вип. 1
«Медіасфера Прикарпаття»

ПОМІЖ ТЕКСТОМ:

журналісти для журналістів

ХУДОЖНЬО-ПУБЛІЦИСТИЧНЕ ВИДАННЯ

Івано-Франківськ
2019

УДК 070.423(0.064)

П55

Керівник проекту

Ганна Марчук – кандидат філологічних наук, професор кафедри журналістики.

Автор ідеї проекту, упорядник

Галина Пристай – кандидат наук з соціальних комунікацій, асистент кафедри журналістики.

Поміж текстом: журналісти для журналістів : худож.-публіцист. вид. / Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, Ф-т філології, Каф. журналістики ; [упоряд. : Г. І. Пристай, Є. Жасминова, В. Зварун, У. Сторощук, Т. Струтинська]. – Івано-Франківськ, – 2019. – 232 с.

У виданні упорядковано та систематизовано 50 інтерв'ю, взяті студентами 3-го й 5-го курсів спеціальності журналістики факультету філології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Книжка вийшла в рамках видавничого проекту «Поміж текстом: журналісти для журналістів», започаткованого з метою удосконалити вміння студентів формувати, редагувати та укладати свої матеріали.

Видання адресоване журналістам, викладачам, учням і студентам навчальних закладів, усім, кого цікавить медіа діяльність.

УДК070.423(0.064)

П55

©Кафедра журналістики Факультет філології
Прикарпатського національного університету
ім. Василя Стефаника

СЛОВО ДО ЧИТАЧА

Дорогий читачу! Ця книжка про людей, які завжди залишаються за кадром.

Журналісти постійно розповідають про когось, пишуть про щось, висвітлюють сотні подій на день. У цих безперервних потоках інформації вони й не звертають уваги на те, що їхні історії – не менш унікальні, захоплюючі та цікаві.

У першому випуску видання, яке вийшло в рамках проекту «Поміж текстом: журналісти для журналістів», зібрано інтерв'ю з медійниками, які поділилися власними історіями, досвідом та шляхом до успіху. Книжка розкриває особливості професійних злетів та падінь, спогадів і порад журналістів-фахівців, яких об'єднують Прикарпаття та відданість улюбленій професії.

Проект започаткований 2019 року в рамках навчальних дисциплін «Видавничий менеджмент» та «Видавнича справа». В ньому взяли участь студенти 3-го та 5-го курсів кафедри журналістики факультету філології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Мета видавничого проекту – на практиці удосконалити вміння студентів формувати, редагувати та укладати свої матеріали.

Робота журналіста досить багатогранна, оскільки люди цієї професії можуть трудитися кореспондентами, репортерами, публіцистами, аналітиками, видавцями тощо. Професію журналіста можна віднести і до ремесла, і до творчості, та навіть до мистецтва. Обравши цю спеціальність, люди часто змінюють стиль та спосіб свого життя. Щоб стати успішним у цій професії, необхідно мати літературні здібності, а головне – по-справжньому цікавитися життям і тим, про що доводиться писати чи розповідати.

1 випуск проекту «Медіасфера Прикарпаття» приурочений до Дня журналіста України і містить 4 розділи:

- Сила і авторитет професійного слова: думки журналістів-фахівців.

- Відверто про журналістику: погляди молодих фахівців.

- Юні в професії: студенти про журналістику.

- Слово від інтерв'юерів.

Інтерв'ю в межах розділів представлені за абеткою прізвищ журналістів. Скан-копії відгуків студентів-інтерв'юерів, які упорядковано у 4 розділі, згодом можуть стати цінними рукописами.

Запропоновані 50 інтерв'ю є унікальними у своїй неповторності і оригінальності та безперечно будуть мати велике значення для прийдешніх поколінь. Це приклади успішних людей різних поколінь у галузі журналістики, які постійно перебувають у творчому горінні своєї професії. Професійна майстерність, надзвичайна працелюбність, довершеність їх власного стилю – це плід не тільки таланту і фаховості, а й часто виснажливої праці.

Інтерв'ю розкривають долі дипломованих газетярів, радіо- і телевізійників, їхню відданість обраній професії, їхні злети і падіння, переживання та розчарування. Зафіксовані думки, поради, факти та деталі з журналістського середовища – яскравий взірець для наслідування. Кожен з них знайшов свій унікальний шлях, реалізував себе та зробив власний внесок у журналістське майбутнє.

Видання адресується всім, хто цікавиться медіасферою Прикарпаття. Сподіваємося, що представлені інтерв'ю допоможуть кожному, хто шукає дорогу до пізнання всіх нюансів нелегкої журналістської діяльності.

**Галина Пристай, кандидат наук з
соціальних комунікацій**

ВІД УПОРЯДНИКІВ

Перший випуск видавничого студентського проєкту «Поміж текстом: журналісти для журналістів» – це зібрана мозаїка людських доль, історій їхнього життя та успіху. Їхні обличчя ви запам'ятовуєте з сюжетів, їхнім голосом чуєте останні новини. Це люди, що завжди залишаються поза кадром: радійники, телевізійники, редактори, працівники інтернет-видань, журналів та газет. Особистості, які заслуговують на те, щоб розповісти власну історію.

Книжка написана журналістами для журналістів, просякнута професійними злетами і падіннями, спогадами й порадами «акул пера», яких об'єднують Прикарпаття та любов до ЗМІ. У ній зібрані інтерв'ю як із новинарями-фахівцями, так і зі студентами спеціальності журналістики Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Студенти спілкувалися з усіма, аби передати досвід поколінь, зібрати різноманітні «лайфхаки», які знадобляться кожному «медійнику» у його професійній діяльності.

«Книжка писалася на одному подиху. Люди для відвертої розмови знаходилися миттєво. Коли ми домовлялися про інтерв'ю для видавничого проекту – бачили вогник у очах співрозмовників. Адже кожен журналіст заслуговує на те, щоб бути почутим та побачити, що та колосальна робота, яку він виконує щодня, не є даремною», – кажуть студенти.

Перший випуск видавничого студентського проекту «Поміж текстом: журналісти для журналістів» – це збірка про «маленькі кроки» ньюзмейкерів-початківців, розповіді про шлях до успіху професіоналів із великим досвідом роботи у медіасфері.

«Нам хотілося показати журналістів із «великих екранів», «ньюзрумів» та маленьких видавництв, адже вони – це «голос та думки» Прикарпаття. Коли ти постійно пишеш про когось, про щось, висвітлюєш сотні подій на день – забуваєш про себе. Наша мета – залишити унікальні історії назавжди», – підсумовують студенти, які працювали над проектом.

СИЛА І АВТОРИТЕТ ПРОФЕСІЙНОГО СЛОВА:

ДУМКИ ЖУРНАЛІСТІВ-ФАХІВЦІВ

НАТАЛІЯ АСАТУРЯН:

**«Люблю пізнавати людей
через їхню діяльність»**

Інтерв'юєр Ірина Борова

Наталія Асатурян – лінійний продюсер творчого об'єднання телерадіопрограм на «UA: Карпати». Ведуча програм «Радіонавігатор», «Про все і не тільки», «Точка дотику». За плечима – 28 років журналістського стажу. Член Національної спілки журналістів України, заслужений журналіст України, лауреат обласної премії імені Богдана Бойка і міської премії ім. Івана Франка. Нагороджена відзнаками «Золоте перо Прикарпаття», «За подвижництво в культурі Прикарпаття».

– Розкажіть, будь ласка, про себе. Де навчалися і як склалося Ваше життя після закінчення навчання?

– Я ніколи не бачила себе журналісткою. Хотіла бути географом-генетиком-учителькою-вченою-поетесою і навіть провідницею, оскільки любила мандри й книжки про мандри. Вре-

шті (це був 1989 р.) закінчила філологію Київського університету ім. Шевченка і ... виявилося, що в рази легше влаштуватися на роботу журналісткою, ніж освітянкою. Працювала в Черкасах в однойменній газеті, а коли переїхала до Франківська, то вже свідомо шукала собі місця в ЗМІ.

Так і потрапила на обласне радіо у 1991 р. Радіо й стало моїм другим «я» аж досі.

– **Розкажіть історію зі студентських років.**

– О Боже. Я найменше вмію відповідати на запитання: розкажіть щось веселе (цікаве). Пам'ятаю, як ще тоді відкрила для себе те, що можу назвати феноменом радіо. У нас була викладачка з мовознавства, що читала складні й нудні лекції. Саме читала – зі своїх конспектів. І тільки я стала готуватися до екзамєну, то зрозуміла, що вони були точні, ґрунтовні й логічні. А на слух – незрозуміла суха нудьга. Так і з радіо. Іноді здається, людина говорить приголомшливі речі – ах і ох. А викладеш це на папері – ніякої особливої інформації: все «зробили» інтонація, емоції, голос – невербальна частина. Буває й навпаки. Інтерв'ю здається нецікавим, а на папері починає набувати змісту й повноти. Це про те, що дія усного слова інша, ніж письмового. І про те, що зрозуміла я

це ще студенткою. А цікаві історії – та були, звісно. Ну, наприклад, як за знайдену порожню і вимиту (!) пляшку з-під вина починали виселяти з гуртожитку, бо був «сухий закон» Андропова. Або як одного разу вахтерка пішла довкола будинку перевіряти, чи вимкнуте світло о 23:00 за наказом декана, а студенти помстилися – десь взяли дублікат ключа, зачинили двері зсередини і не відгукувалися ні на які крики та стуки.

– **Назвіть трьох людей, що мали найбільший вплив на Вас у професійному зростанні.**

– Роман Андріяшко, бо взяв мене на радіо. Іван Мороз, бо його передачі надихали. Учасники моїх програм, бо дивували, вчили думати, говорити і діяти.

– **Що найбільше приваблює Вас у роботі журналіста?**

– Люди.

– **Над якими темами подобається працювати?**

– Скоріше в яких жанрах, ніж над якими тема-

ми. А це – класичні: репортаж та інтерв'ю. Люблю пізнавати людей через їхню діяльність.

– Чи було таке, що Ви хотіли змінити професію?

– Сотні разів. І тому, що виснажувалася (чи вигорала?), і тому, що хотілося нового. Найсуттєвіше: в якийсь момент почала чути-ся млинком, що безконечно перемелює чужі життя замість творити щось своє.

Але, мабуть, я консерватор.

– Чим займаєтесь у вільний час?

– Колись бродити любила – довго і далеко. Вірші писала. В хорі співала. Тепер створюю собі «нічний простір» для почитати, кіно подивитися, із собою побути.

– Побажання нинішнім студентам?

– Не втрачайте цікавості і будьте небайдужі.

Я ніколи не бачила себе журналісткою

ІРИНА БАБІЙ:

«Задумати і зробити!»**Інтерв'юєр Вікторія Зварун**

Прес-секретар Івано-Франківського обласного управління лісового та мисливського господарства. В минулому – редактор інтернет-видання «Галицький кореспондент».

– **Хто Ви за освітою?**

– За освітою філолог, вчитель української мови та літератури.

– **Як саме Ви потрапили в журналістику?**

– У журналістику я потрапила випадково. Ніколи навіть і гадки не мала, що працюватиму у друкованих ЗМІ. Хоча, коли в юності читала газети, то шукала чомусь найперше інтерв'ю. І думала собі: от як цікаво спілкуватися з відомими людьми, дізнатися щось нове. Але це

була просто думка і нічого більше... А в журналістику мене привело оголошення по радіо. Одне франківське видання шукало головного редактора. Я послухала те оголошення і подумала, що головний редактор – то повинна бути дуже мудра, досвідчена та відповідальна людина. Але я люблю ризикувати. І коли з радіо вкотре за день почула те оголошення, то зрозуміла, що потрібно спробувати. Я нічого не втрачаю! Пішла на співбесіду і пройшла конкурсний відбір.

Я, мабуть, журналіст-самоук. Бо мене ніхто і ніколи не вчив писати статті, готуватись до інтерв'ю, збирати коментарі. До всього йшла сама. Яюсь собі те уявляла і робила. Дивилася, як виглядає та чи інша публікація у виданнях, що постійно читала, і робила щось схоже. Результат був непоганим. Згодом почала підчитувати фахову літературу і поступово стала журналістом.

— Де працювали в цій сфері і на яких посадах?

— Як не дивно, але я одразу опинилася на посаді головного редактора. Спочатку це було видання розважального характеру. Доводилося щотижня записувати інтерв'ю із зірками українського шоу-бізнесу, але я хотіла чогось серйознішого. І тому згодом почала працювати на суспільно-політичний тижневик, де вже могла спілкуватися з людьми різних сфер життя.

— Що дала Вам журналістика?

— Знайомство з багатьма цікавими людьми. Я можу

розпочати розмову з будь-ким: чи то президент країни, чи звичайний робітник. Мені цікаві усі і все. Звісно, розмова буде цікавішою, якщо до неї підготуватися.

— Знаю, зараз Ви вже не працюєте в «Галицькому кореспонденті». Чи пов'язане Ваше нове місце роботи з журналістською діяльністю?

— Я працюю прес-секретарем. І моя робота тісно пов'язана з журналістикою. Бо у мене, як і в кожного редактора, журналіста, ранок починається з моніторингу новин. Також доводиться часто спілкуватися з колегами-журналістами, готувати матеріали про діяльність управління, записувати інтерв'ю з нашими фахівцями, виїжджати на місце події. Все, як у журналістиці, тільки дія відбувається в одній галузі, а не в кількох.

— Чи знадобився Вам досвід журналістської діяльності?

— Так, дуже знадобився. Проте журналістика, як і будь-яка сфера, не стоїть на

місці, а розвивається. Тому постійно потрібно працювати над собою, вчитися чогось нового.

– Які книги про журналістику Ви б рекомендували студентам?

– Я б не називала список, бо книг зараз дуже багато. Кожен собі обирає, що йому близьке. Вважаю, що журналіст – це найперше начитана людина! Також хороші журналісти – це люди, які мають профільну освіту і люблять писати. Такі люди – знахідка для журналів, газет. Якщо ви економіст, фінансист, медик і відчуваєте слово, то

все менше і менше.

– Якою Ви бачите журналістику в майбутньому?

– Важко передбачити, бо все довкола стрімко змінюється. Поживемо – побачимо.

– І останнє запитання: що б Ви порадили студентам-журналістам?

– Читати, багато читати. Бути цікавими і цікавитися всім довкола, тоді ваші статті читатимуть люди.

ви станете хорошим журналістом у фаховому виданні. На жаль, таких людей стає

У журналістику я потрапила випадково

ЛІЛІЯ БОДНАРЧУК:

«Обираючи фах, я обрала спосіб життя»**Інтерв'юєр Юлія Чікель**

*Завідувач редакції новин «Вісті» ОТБ «Галичина»,
голова обласної організації НСЖУ*

– Які були Ваші перші кроки в журналістиці?

– Журналістика цілювала мене з дитинства. Завжди хотіла пізнавати світ, дізнаватися про новини першою, бути скрізь, бути в русі... Коли закінчила університет, одразу, не роздумуючи, пішла пробувати сили на телебаченні. Спершу співбесіда, далі – випробувальний термін, і я – журналіст «Каналу-402». Саме там і розпочалася дорога в найцікавішу у світі професію. Добре пам'ятаю своє перше редак-

ційне завдання. Довелось працювати над сюжетом про проблеми молодих сімей. Найважчим тоді було зробити бліц-опитування на вулицях Івано-Франківська. Люди не хотіли спілкуватися на камеру, тому довелось добряче набігатись, аби записати кілька інтерв'ю.

– Чи пам'ятаєте перший досвід виходу в ефір?

– О так! Пам'ятаю і перший вихід в записі, і перший – у прямому ефірі. Зізнаюсь чесно: без підтримки команди було б

несолодко. Хвилювалась страшенно. Зрештою, хвилююся і досі. Адже кожен ефір – це відповідальність і перед собою, і перед глядачами, для яких працюю. Буває, погано себе почуваю або якісь негаразди. Та, попри це, роблю усе можливе, аби по той бік екрана жодна людина цього не помітила. А щодо перших новин, то їх провела на «Каналі-402». Тоді ще без суфлера. Трохи тексти вчила, трохи читала з листка. А писали все на плівку. Тому кожна помилка в записі «дорого» вартувала і мені, і команді. Адже перезапис займав багато часу. Далі були ефіри у представництві в області «5 каналу» та НТН. Та найбільший досвід ведення «Вістей», звісно, отримала на ОТБ «Галичина». Тут вже 13 років маю честь доносити глядачам інформацію про події в Україні та краї.

– Якими лайфхаками користуєтесь під час роботи?

– Зараз лайфхаками користуються практично

всі. Головні ресурси нішнього журналіста – це інформація та час. Кожен прагне полегшити роботу, аби вчасно виконати її. До прикладу, дорогою на студію інколи розшифровую матеріал з камери, аби швидко подати його до ефіру. Щоб не переписувати інформацію чи важливий документ, фотографую. Створюю шаблони матеріалів заздалегідь або ж певні закладки в комп'ютері, щоб не витратити зайвого часу на пошук. Лайфхаків чимало.

– Робота у колективі «Галичини» приносить задоволення?

– Звісно, приносить. Якщо б мені не подобалось працювати у цьому колективі, не працювала б точно. Не вмію себе змушувати щось робити. Хоча не буду лукавити: як і в більшості структур, проблеми є. Іноді трапляються сварки чи суперечки. Адже тут працюють творчі люди. Кожен зі своїми поглядами, ідеями та переконаннями. Але якось усі разом вдало

уміємо долати труднощі і підтримувати один одного в складних ситуаціях.

– **Чи важко було створити власний стиль ведення?**

– Я його спеціально і не створювала. Усе якось вийшло само собою. Багато дивилася новин на центральних та іноземних каналах. Було цікаво, як працюють інші ведучі у записах та прямих ефірах. Їздила на стажування, спілкувалася з колегами. Загалом, ведення програм, і не лише інформаційних, потребує насамперед високої кваліфікації і майстерності. Тому й досі постійно працюю над собою і багато вчуся. Декому подобається, декому – ні. Зрештою, так завжди буває.

– **Чи впливає робота журналіста на погляди по життю?**

– Впливає. І мені здається, що це стосується не лише журналістів. Якщо ти повністю занурюєшся у професію, у вас взаємна любов і віддаєшся їй на сто відсотків, то таки ви з нею

одне ціле. Хоча бувають моменти, коли висвітлення проблеми особисто зачіпає «за живе». Зокрема, коли це стосується біди людей або знущання над тваринами. Або ж політичної ситуації в державі. В таких випадках розумію, що я – журналіст і не маю права на власні судження та оцінку, просто повинна об'єктивно подати інформацію глядачу. Завжди дотримувалась законів журналістики і вважаю, що так мають робити усі.

– **Якими досягненнями на сьогодні найбільше пишаєтесь?**

– Хмм... Досягнення? От думаю: що у моїй діяльності можна назвати досягненням? Напевне, те, що вже багато років маю змогу займатися улюбленою справою, доносити глядачам важливу інформацію, висвітлювати цікаві події, досліджувати конфліктні ситуації. Адже кінцевий результат того вартий. Бо добре знаю, що не одній людині моя праця стала в пригоді та допомогла ви-

рішити якусь проблему. Тож більшого задоволення від роботи годі й чекати. А ще, велика кількість друзів і знайомих, яких зустріла завдяки журналістиці. Це і є мої досягнення.

– Чи бували моменти, коли хотіли змінити професію?

– Обираючи фах, я обрала спосіб життя. І жодного разу про це не пошкодувала. Якщо б повернулась в минуле, 100% нічого б не змінювала.

– Що бракує молодому поколінню журналістів?

– Професія журналіста останніми роками стала популярною. Збільшується кількість охочих опанувати цей фах. Однак треба визнати й те, що сьогодні багато молодих журналістів не прагне вдосконалюватись. Вони хочуть все й одразу. В окремих із них невірне уявлення про журналістику, зокрема телевізійну. До прикладу, я маю можливість працювати зі студентами, які практикуються на нашому обласному телебаченні «Галичи-

на». Не повірите, але на запитання «Чому ви обрали саме цей напрям діяльності в житті?» вони часто відповідають, мовляв, це зараз модно і престижно. А одного разу мене здивувала відповідь дівчинки, яка сказала, що так захотіла мама. Бували й такі випадки, коли молоді люди, прийшовши працювати без досвіду роботи, цікавилися керівними посадами або ж одразу хотіли бути ведучими. Звісно, серед молоді є й ті, хто справді обрав журналістику за покликанням. Втім, це така сфера, в якій професійний рівень необхідно вдосконалювати впродовж усього життя, завжди тримати руку на пульсі і йти в ногу з часом.

– Ваші основні поради тим, хто бажає стати професійними журналістами.

– Журналіст, на мій погляд, – помічник глядача, слухача, читача. Тому він не має права забувати про те, що трудиться для людей. Робити все на благо суспільства і не чекати на визнання!

ІГОР БОЙЧУК:

«Не зупинятися на досягнутому»**Інтерв'юєр Соломія Грицак**

Громадський діяч, доктор філософії, кандидат політичних наук, заслужений журналіст України, завідувач телерадіостудії, викладач спеціальності «журналістика» Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника.

— Ви починали свою кар'єру журналіста в період перебудови. Наскільки відчувалось тоді послаблення цензури в ЗМІ? Чим найбільше запам'ятався старт Вашої кар'єри?

— Це було ще до перебудови. Вже в старших класах школи (1977–80 рр.) я активно друкувався у всіх виданнях області та багатьох республіканських. Мріяв про радіо, телебачення, але туди було важко пробитися. І вже в студентські

роки журфаку Львівського університету мрії щодо згаданого поступово почали здійснюватися – співпрацював з ТБ «Високий замок», Львівським радіо. Людина, причетна до телебачення, тоді сприймалася дуже гонорово. «Відлига» у ЗМІ відчулася вже тільки в 1985 році з приходом Горбачова.

— На початку 90-х Ви були редактором, політичним коментатором та ведучим. Що спонукало Вас

відкрити власне медіа-підприємство?

– По-перше, хотілося нових горизонтів. По-друге, працювати вже хотілося не на когось, а на себе. Потретє, на той час об'їздив багато країн і зацікавився новим форматом мовлення і менеджментом ТРО. Створена мною у 1995 році перша у західному регіоні ФМ-ка задовольняла всі мої амбітні бажання і прагнення. Успіх прийшов так швидко, що я навіть не сподівався.

– До речі, щодо Ваших робочих поїздок. Стажування в якій країні стало найбільш пам'ятним?

– Спочатку було представництво на своєму радіо американської компанії «Voice of America», потім – стажування у 2000-му році в ЗМІ США, далі у 2006-му – на радіо «Deutsche Welle» у Бонні і Берліні.

– Які головні відмінності роботи закордонних ЗМІ та вітчизняних мас-медіа?

– Якщо коротко, то вони вже десятиліттями живуть

без цензури, «темників», явного втручання влади. Мають дуже щедрих рекламодавців і надзвичайно добре захищені законом та добре стимульовані високими зарплатами й гонорарами.

– Чи траплялись курйози під час Ваших інтерв'ю зі знаменитостями?

– Траплялося багато. Наприклад, десь у 1997 році перед сольним концертом у драмтеатрі в студію радіо мала завітати Ірина Білик. Вахтера на прохідній я попередив, що прийде Ірина ще з кимсь одним супроводжуючим. І коли співачка прийшла з цілою свитою, в т. ч. охоронців, старенький вахтер всіх їх не пропустив, мало не роззброїв та ще й ліфт відключив. Тож «зірка» йшла пішки на 11-й поверх. Прийшла на інтерв'ю дуже зла. І тільки ананас, який купив їй завчасно мій колега, допоміг розрядити ситуацію.

– Яке Ваше основне професійне правило?

– Не лінуватися, бути завжди у формі, «не спочива-

ти на лаврах», сприймати без образ конструктивну критику та вчитися чогось нового.

– З 2010-го року Ви займаєтесь викладацькою діяльністю. Як Вам у ролі викладача?

– Цікаво, бо теорія, яку викладаю, дуже тісно переплетена з практикою багатого і, без перебільшення, насиченого професійного життя. Крім того, у кожному вузі залишаю після себе добрий слід – студії, кімнати новин тощо.

– Зараз дуже багато говорять про те, що журналістика в Україні втрачає сенс. Що Ви скажете на це?

– Не погоджуюся категорично! Соціальні мережі, де зараз усі, – це не журналістика. Це комунікація, цікаві теми, приводи для подальшої роботи фахівця-медійника. Люди, які у чомусь зневірюються як в останній інстанції, правду і захист шукають у журналістів. Правда, на жаль, це менше стосується місцевих, регіональних праців-

ників ЗМІ.

– Декілька слів про Ваші плани на майбутнє.

– Читати цікаві лекції, писати наукові статті, розвивати створену на кафедрі телерадіостудію (реалізовувати плани щодо виходу телерадіопрограм в інтернет, цифровий ефір...), налагоджувати співпрацю із столичними медіа, від яких вже є деякі цікаві пропозиції. Одне слово – не зупинятися на досягнутому. Це стосується професійного життя, а є ще інші площини буття. Але це – великий секрет.

– Яку головну пораду Ви можете дати студентам кафебри журналістики?

– Бути цікавими, небайдужими, комунікабельними, вбирати все нове, прогресивне. Викладачів сприймати як радників, старших колег, які хочуть і можуть багато чого навчити. Щодень багато читати (в т.ч. – вголос!), щось нове дізнаватися. І, звичайно, писати.

ВОЛОДИМИР ГАРМАТЮК:

**«Не боятися робити класні матеріали
та відходити від стандартів»**

Інтерв'юер Тетяна Олійник

Журналіст-редактор на ТРК «РАІ». Навчався в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, спеціальність «Польська мова та література». Вважає, що в журналістиці головне – висловлювати свою думку вільно та лаконічно. Якщо ти перестанеш боятися та відходитимеш від стандартів – навчишся тримати свою позицію до кінця, і тоді в тебе все буде вдаватися!

– Розкажіть про себе. Де Ви навчалися? Звідки розпочали журналістську діяльність?

– Навчався в ПНУ ім. Василя Стефаника на польській філології, тоді вона називалася слов'янською філологією. Закінчив у 1998 році. Після навчання одразу почав шукати роботу. Спочатку працював у школі вчителем україн-

ської мови і народознавства. Випадково зустрівся з колишньою знайомою, яка теж закінчила філологію. Вона тоді вже працювала на місцевому телебаченні і запропонувала мені роботу в кінці 1998 року.

– Чи важко було розпочинати журналістську кар'єру?

– Я взагалі не знав, що

це таке. У мене немає фахової журналістської освіти. Прийшовши на зустріч з редактором, я дізнався, що таке телевізійне шоу та про що йдеться в ньому. Редакторка одразу ж відправила мене на першу зйомку. На зйомці вона сказала, що має кудись бігти, а я маю сам писати матеріал. Звичайно ж, мені було не по собі від її слів. Проте, незважаючи на паніку, я все слухав, записував, щоб чогось не випустити з уваги. Написав матеріал, здав на перевірку, і вже після декількох виправлень вона мене взяла на роботу.

Через декілька років, коли я працював вже на іншому телеканалі, ми з нею зустрілися та згадали колишню роботу. Кажу їй: «Ти мене так кинула тоді, «як котє в воду». Вона відповіла: «У мене не було іншого виходу. Це була, по суті, така перевірка. Такий метод роботи. Якщо ти хочеш працювати – то ти це зробиш, а якщо ні – то ні». Пізніше я почав працювати на «3-Студії». Моїм редактором була

Наталка Катеринчук. Скажу відверто: це була дуже серйозна школа. Я багато чим завдячую саме їй.

– Чи були у Вас екстремальні ситуації під час інтерв'ю або опитувань?

– Під час інтерв'ю отримав догану за те, що не записав коментар. Мені здавалося, що я зробив матеріал так, як зміг. Це була гарна наука. Зазвичай опитування проводити складно, проте воно залежить від запитань. Зараз багато людей уникають камер, тобто відмовляються. Буває й таке, що люди самі підходять, запитують і погоджуються відповісти на запитання, навіть не знаючи, про що йде мова.

– Чи є у Вас якісь захоплення, крім журналістики?

– Люблю музику та хороші фільми. Є ще одне захоплення: я роблю з гофрокартону зірки і писанки. Займаюся цим вже чотири роки. Перекладаю. Видав дві книжки польської автorkи у 2012–2015 рр. Лю-

блю шукати тексти та фотографії. Доказом є декілька моїх фотовиставок в Україні та Польщі.

— Скажіть, будь ласка, що б Ви побажали майбутнім журналістам?

— Не боятися робити

класні матеріали та відходити від стандартів! Старатися зацікавити людину. Робити добре свою роботу, не зважаючи на якісь побічні чинники. Потрібно розуміти та тримати свою позицію до кінця. Не бути копірайтером!

Я взагалі не знав, що це таке

ОЛЕНА ДАНИЛЮК:

«Поважаю розумних і стриманих людей, намагаюся такою бути»

Інтерв'юер Роксолана Федунків

Шеф-редактор «РАІ»-радіо, ведуча новин та програм на телеканалі «РАІ».

– Оленко, розкажіть коротко про себе.

– Біографія в мене доволі коротка. Садочок, школа, навчалася, вийшла заміж, влаштувалася на РАІ офіс-менеджером, згодом – ведуча тут же... Знову навчалася, народилася донечка... РАІ. Виглядає нудно? Та найцікавіше саме поміж біографічних дат. Я маю цікаве й насичене життя, щаслива, що працюю на улюбленій роботі, маю можливість спілкуватися з розумними і талановити-

ми, переймати від них життєву мудрість і таланти. У мене чудовий колектив. Я маю величезний скарб – це моя родина, донечка, друзі.

– Яке Ваше життєве кредо, принципи?

– Не можу сказати, що чітко для себе окреслила життєві принципи, створила якісь рамки чи умовності. Я дуже люблю життя, мені здається, що я ніколи не піду на пенсію, бо не уявляю себе поза улюбленою справою, без творчої метушні, без ідей і їх реалі-

зації. Поважаю розумних і стриманих людей, намагаюся такою бути. Не люблю, коли брешуть. Інтриганів і пліткарів одразу ставлю на місце, не «завиваю в папірчик», так би мовити... Хоча є те, на що маю сильну хронічну алергію, – не терплю відмовок, виправдань, коли розумію, що зробити заплановане можна було. Лінивих не люблю.

– Про що мріяли в дитинстві?

– Ви будете сміятись. У дитинстві, коли дивилася чорно-білий телевізор «Горизонт-206», понад усе хотіла бути Аллою Пугачовою. Так-так, не ведучою, не співачкою, а саме Пугачовою. Це те саме, коли інші дівчатка мріяли стати Попелюшкою.

– Ким бачите себе через 5 років?

– Я рідко зазираю в майбутнє. Точно знаю, що без роботи не залишуся. Багато вмію і знаю, маю безліч захоплень, які можуть приносити не лише задоволення, а й прибуток. Упевнено

можу сказати, що не боюся за своє майбутнє. Я багато вчусь і досі, тому щодня в списку моїх досягнень з'являються нові навички, а значить, і можливості. Прозвучало як витяг із резюме (*сміється*). Ким би я не була років за п'ять, залишатимуся хорошим виконавцем чи керівником.

– Хто Ви за освітою?

– О так! Я музикант, піаніст, організатор масових заходів, диригент естрадного оркестру. Це Калуське училище культури, 1997-й. І лише в 2018 році я здобула вищу освіту, бо така потреба була на даному етапі моєї професійної діяльності. Закінчила університет, і тепер я ще й рекламист і піарник.

– Що найважче у Вашій роботі?

– Жодних труднощів. Хіба постійно бракує часу, хочеться багато зробити, а доба, як відомо, має лише 24 години. Абсолютно не втомлююся. Змучена винятково від бездарності, некомпетентності, від довгих

пошуків шляхів реалізації поставленої задачі, від «шлангування». І це я не про себе (*сміється*). Є і таке в нашій роботі.

– Де Вам подобається працювати більше: на радіо чи ТБ?

– Тут складно розділити. Я кажу, що працюю в теле-радіокомпанії. Окрім того, що я шеф-редактор радіо «РАІ», я ще й ведуча розважальних програм, автор науково-просвітницьких та культурно-мистецьких. На телебаченні я ведуча новин. Це все складові не лише моєї роботи, а й характеру. Я можу бути дуже різна. Ось як каже мій чоловік: «Та вона артистка». Тому не можу виділити краще для мене. Хоча радіо веселіше, і, готуючись до ефіру, не треба підбирати вбрання, робити зачіску, фарбувати обличчя. О так, через ці моменти, мабуть, радіо мені ближче. Звісно, жартую.

– Ніколи не хотілося поміняти роботу? Якщо так, то на яку?

– Змінити, мабуть, ні. А от мати час на хобі – так! Така собі короткочасна зміна роботи. Я багато вмію робити своїми руками. Маю інструменти, необхідні для цього. І повірте – це не голка і п'яльця, це шліфувальна машинка, електродриль. Я можу і таке. Дуже хочу спробувати реставрувати, оновлювати, декорувати старі меблі.

– У Вас музична освіта. Не задумувалися над тим, щоб пов'язати своє життя з музикою?

– У мене дивовижним чином це пов'язано. Адже я працюю на радіо. Музики достатньо. Іноді, коли маю вечірку в колі друзів, прошу вимкнути музику. Перша освіта мені знадобилася в роботі. Не можу уявити ведучого в прямому ефірі, який би не розумівся на стилях, якості композиції, не міг прокоментувати музичні новинки, поставлені в плей-лист.

– Яким повинен бути журналіст у наш час?

– Журналістські якос-

ті не змінюються ні в які часи. Стандарти вам відомі: оперативність, достовірність, відокремлення фактів від коментарів, точність і т.д. Єдине, що змінюється з плином часу, – це форма й засоби передачі інформації. Маємо інтернет, інтернет-видання. Реакція є важливою: те, як швидко відреагує знімальна група, газетяр, як швидко віддасть матеріал до друку чи сюжет в ефір.

– **Найважче, з чим доводилося стикатися на роботі?**

– Це, звісно, коли треба щось змінювати. Це стосується винятково такого моменту, коли треба коригувати ефір, міняти програмну сітку, але це тонкощі, які стосуються безпосередньо роботи редакторів, програмних редакторів. Нудна, тривала, нетворча робота. Тоді стає сумно, починає свербіти шкіра, хочеться, щоб тебе взяли в заручники й утримували доти, доки програма сама не розкладеться в ефір.

– **Найсмійніший випадок, який трапився на роботі?**

– Та тут кожен день – добрий день. То прийдуть проситися на роботу ведучої, бо вона вірші пише, то покажіть мене по телевізору, бо я пісні пишу. Найкумедніше, звісно, було тоді, коли я лише починала працювати на радіо й хронічно забувала опускати фейдер. Одного разу мама зателефонувала під час прямого ефіру й каже: «Оленко, я чую, як ти співаєш!» А ще буває, коли обговорюєш якусь гостру тему (у нас інтерактивне радіо, ми маємо можливість спілкуватися з дописувачами) і на думку не спадає нічого, крім міцного слівця, а ти вже дала можливість слухачу зрозуміти, яке то мало бути слово, – роблю паузу й чекаю, що мама подзвонить.

– **Усім відомо, що професія журналіста вимагає багато часу, а інколи доводиться працювати й у вихідні та свята. Як Ваші рідні ставляться до цього?**

– Я 21 рік заміжня.

Якщо б чоловік не змирився, то в нього вже була б інша жінка.

– Як любите проводити вільний час?

– Хотіла б сказати, що роблю біжутерію, шліфую дерево, малюю ескізи, пишу, та я цілковито розчиняюсь у своїй донечці, а

вона не дозволяє мені відходити від неї ні на хвилину. Хоча їй уже чотири роки, іноді допомагає готувати їсти, умостившись у мене на руках. А в теплу пору відпочиваємо в друзів на дачі, на природі, поблизу води, біля вогнища. І без музики.

Я дуже люблю життя...

ІГОР ДЕБЕНКО:

*«Ти маєш усвідомлювати
відповідальність»*

Інтерв'юер Оксана Пасічна

*Директор ОТБ «Галичина», політик, футбольний арбітр,
викладач медіа-права та громадський активіст.*

– Що робить Вас щасливим?

– Коли ти бачиш результат від роботи – це приносить задоволення. Якщо брати сімейні цінності, то коли у сім'ї все добре, дитина здорова, росте, то що ще потрібно для щастя?

– Скільки країн вже відвідали?

– Не багато, я подорожую не так часто. Часу не вистачає. Їжджу в основному Україною, оскільки працюю ще футбольним ар-

бітром. Щодо закордону – то відвідав тільки три країни, наступного тижня їду по роботі в Польщу. Цікаві мені Нідерланди, Німеччина, хочеться подивитись, як живуть цивілізовані європейці.

– Чим Ви займаєтесь?

– Я стараюсь поєднувати багато речей. Взагалі моя основна робота – це телебачення «Галичина», відповідно журналістика. Хобі – це футбол, мій тато був професійним футболістом,

так вийшло, що я не став футболістом – став футбольним арбітром. В Україні це вважається хобі, немає можливості забезпечувати сім'ю. Окрім цього, займаюсь викладацькою і громадською діяльністю, яка пов'язана з депутатством.

– **Спогад з дитинства.**

– У мене немає яскраво вираженого позитивного спогаду. Є негативний: мені дуже запам'ятався момент, коли я прийшов зі школи і мені сказали, що тато помер. Мені було 7 років.

– **Ваша улюблена страва?**

– Деруни і спагетті.

– **Дві справи, які Ви робите чудово?**

– Я не люблю сам себе оцінювати, нехай це визначають навколишні. Я стараюсь бути хорошим батьком для своєї дитини і добре виконувати свою роботу, щоб це давало результат і свідчило про надаремність моєї роботи і того, чим займаюсь.

– **З чого почалася жур-**

налістика?

– Я навчався на політології і коли перевівся у Львівський університет і вступив на магістратуру, там більше вимагали написання статей, есе. Було важливо говорити, як ти думаєш, і критично підходити до проблем. Після університету повернувся до Івано-Франківська і почав шукати роботу. Влаштувався політичним аналітиком в одній з політичних структур. Писав звіти, аналізував, що відбувається в місті. Тоді якраз був час виборів, 2010 рік. Я аналізував виборчу кампанію в контексті зовнішньої реклами і, готуючи черговий звіт, написав статтю, приніс її своєму керівнику. Вирішив надіслати її в «Українську Правду», опублікували. Після цього одразу змінилося ставлення до мене. Мені це сподобалось. Я почав писати і десь три роки публікувався в «УП». Редакції почали платити гроші, щоб я писав для них статті, кликали ведучим, писав у місцевих газетах.

– Бути директором – це...

– Це дуже велика відповідальність. Ти усвідомлюєш відповідальність за колектив, за канал, за те, що на екранах, перед депутатами, які тебе обрали. Можливо, збоку здається, що це не важка праця, але тут потрібно дійсно багато зусиль.

– Чи нарікали Ви на журналістське життя?

– Ні, ніколи не нарікав і, сподіваюсь, не буду.

– Фільм, серіал... Що порадите?

– Останній фільм, який дивився і який мені дуже

сподобався, – «Зелена Книга», але взагалі більше люблю серіали, зараз дивлюсь такі: «Ворог Всередині», «Падіння Ордену». Ми з дружиною нещодавно дивились «Богемну Рапсодію», теж дуже класний.

– Що не радите робити журналістам-початківцям?

– Не вестися на легкі гроші! Бо я вважаю, якщо за зміну змісту чи характеру публікації журналістові запропонують гроші і він на це погодиться, то одразу перестане бути журналістом.

ГАЛИНА ДЕРЖИПІЛЬСЬКА:

**«Спершу роби те, що потрібно.
Потім – те, що можливо...»**

Інтерв'юер Маргарита Боднар

Генеральний директор Івано-Франківської обласної державної телерадіокомпанії «Карпати». Випускниця Харківського інституту мистецтв ім. І. П. Котляревського. З 2000 року почала працювати в Івано-Франківській обласній державній телерадіокомпанії «Карпати» спочатку старшим редактором, згодом – завідувачем відділу, заступником директора ТВО «Радіо Карпати».

Кажучи про життєві принципи, пані Галина згадує слова одного зі святих: «Спершу роби те, що потрібно. Потім – те, що можливо. І з часом ти зрозумієш, що здійснив неможливе». Велика дорога, як переконана Галина Держипільська, починається з маленьких кроків.

– Як Ви змінили фах акторки на журналіста?

– Випадково і не випадково (сміється). Насправді все ж приходиться в наше життя своєчасно. 19 років тому і особиста моя ситу-

ація, і робота в театрі так склались, що, нехотючи, подумувала про зміни. І зміни прийшли. Насправді ще у 1998 році, працюючи актрисою в облмуздрамтеатрі ім. І. Франка, пробува-

ла себе як ді-джей на радіо «Західний полюс». Мені це дуже тоді сподобалось: специфіка радіоефірів, відчуття присутності великої слухацької аудиторії. А вже наприкінці 1999-го знайомство із журналістом обласного радіо Володимиром Безгачнюком привело мене в студію, яка невдовзі стала рідною на довгі роки. Не можу сказати, що відхід від театру був для мене безболісним. Та тепер я тішусь, що оновленому творчому складу вдалося не просто вирватись із занепаду, але й стати одним з кращих в Україні та навіть в Європі. А мені, в свою чергу, увійти у стрімкий потік змін тут, на радіо, і навіть очолити непростий процес перетворення державної структури у незалежну суспільну.

— Коли прийшли в журналістику, чи мали труднощі?

— Труднощів особливих і не пам'ятаю. На радіо я потрапила в настільки комфортне середовище, що ідеї просто сипались і лишень хотілось їх якомога якіс-

ніше втілити в життя. Так з'явилися наші спільні з чудовою журналісткою, тепер продюсеркою радіо, заслуженою журналісткою України Наталею Асатурян класні молодіжні динамічні програми «Про все і не тільки», багато радіоциклів. На жаль, і дотепер нашою проблемою залишається обмежена можливість доступу до аудиторії, слухачів, бо провідні радіоточки зникають після кожної негоди і їх нині ніхто не відновлює, а високої FM-частоти ми і досі не маємо. Втім, гадаю, це згодом вирішиться. Принаймні я в це вірю.

— Які курйозні (незручні) моменти можете пригадати під час журналістської діяльності?

— Скоріше веселі зараз спадають на думку, бо весь процес підготовки радіопрограм був доволі напружений. За часом особливо не слідкували, запрацювувались до ночі. Тому щопонеділка (саме в цей день мали вихід «молодіжки»), як ми називали нашу спіль-

ну програму) мали традицію збиратись і «відзначати» це посиденьками у творчому колі. Це ж тепер велика частка наших програм звучить онлайн, а тоді все вичитували, готували наперед, зводили, монтували. Процес насправді трудомісткий. Тим більше, що з апаратурою практично завжди була проблема (вона і зараз є), а програми наші були складні щодо монтажу – багатоголосі, рубриковані, щоразу з новими якимись знахідками.

– Хто для Вас був метром журналістики?

– Весь колектив обласного радіо на момент, коли я прийшла, був дуже потужний. В який кабінет не зайдеш – самі майстри пера: світлої пам'яті Валентина Закар'яєва, Володимир Роса, Василь Ботюк, наші нинішні ветерани Анна Гелеван, Володимир Безгачнюк, Володимир Приймак, зрештою, наш багаторічний генеральний директор Роман Андріяшко і мої добрі колеги, які й нині працюють у творчій групі радіо,

– Наталія Асатурян і Любов Крайня. Від кожного було чого повчитись, в кожного була якась своя особливість, родзинка, те, що притягує слухача, дарує радість пізнання чогось нового.

– Радіожурналістика сьогодні і 10 років тому – що змінилося?

– У мене таке враження, що за останній рік в нашому радіо змінилося все. Темп, завдання, вимоги, специфіка ефірів, їхня структура... Те, що відбувається з радіожурналістикою зараз, – справжній виклик для нас. Ми поступово переходимо у формат інформаційно-аналітичного мовлення, розмовного радіо, яке має бути чимраз ближчим і зрозумілішим для суспільства. Маємо чітко окреслені завдання, серед яких – зробити Україну командою. Вчимось, переоснащуємось технічно і в колективі, у кадровому плані, поки маємо нестабільність. В ефірах зараз значно більше, ніж було раніше, проблемних питань порушуємо, конфліктних, дискусійних. І

це добре. Маємо вчитись дискутувати грамотно та інтелігентно. Маю впевненість, бо уважно слідкую за процесом перетворень, що наш колектив впорається із цим викликом. А ще маю надію, що наш сильний бік (і нашого радіоколективу, і

специфіки регіону) невдовзі матиме вихід на свого слухача на хвилях радіо UA:КУЛЬТУРА, де ми зможемо висвітлювати всі ті культурологічні, мистецькі, літературні процеси, які зараз наповнюють життя Прикарпаття.

Насправді все ж приходить в наше життя своєчасно

НАТАЛІЯ ДИМНІЧ:

**«Журналістика – це велика пригода,
де випадковість має велике значення»**

Інтерв'юер Юлія Назаренко

Телевізійний продюсер ПАТ «НСТУ» «Івано-Франківська регіональна дирекція «Карпати», член Національної спілки журналістів України.

Вагаючись між журналістикою та акторською майстерністю, все ж таки присвятила себе медіа. Закінчивши Львівський національний університет імені Івана Франка, працювала у Львівській обласній державній телерадіокомпанії, де з 1992 по 2007 рр. вела свої передачі: «Перехрестя», «Перерва» та «Чия влада?». Досвідчений фахівець, кандидат наук, цікава особистість та просто хороша людина. «Найбільше кохання у ЗМІ – це телебачення, відеожурналістика».

– Пані Наталіє, Ваша журналістська діяльність вже чимала. Що саме спонукало вибрати цю сферу?

– Фактично я здійснила мрію своєї мами. Вона свого часу хотіла бути журналісткою, але не склалося.

А ще вона дружила з редактором Косівської районної газети Людмилою Городенко (нині вже покійною). Людмила Михайлівна якось запропонувала мені написати щось в газету. Я спробувала. Вийшло

непогано. Так і почалася моя «любов» до журналістики. Це був восьмий клас. Ще була одна мрія – стати актрисою. Я грала ролі в шкільному театрі. Причому грала різні ролі. Одного разу взялася за дуже вікову роль мами в «Ревізорі». Нічого. Впоралася класно. Але вже у десятому, випускному, класі я відмовилася від цієї мрії на користь журналістики.

– В якій зі сфер ЗМІ Вам найбільше подобається працювати?

– Найбільше кохання у ЗМІ – це телебачення, відеожурналістика. Тут присутні усі можливі зображальні засоби: слово, звук, картинка, рух, усі види тексту як такого. А це, в свою чергу, збільшує можливість точно донести думку автора до реципієнта. А ще на телебаченні трапляється найбільше професійних пригод – того, що ми, журналісти, згадуємо з усмішкою. Сьогодні я працюю телевізійним продюсером у філії ПАТ «НСТУ» «Івано-Франківська регі-

ональна дирекція «Карпати». Якщо коротко окреслити мої обов'язки, то це координатор і модератор телевиробництва.

– Тобто Ваше журналістське життя все-таки пов'язане із телебаченням. А чи не хотіли Ви спробувати попрацювати на радіо чи в друкованих ЗМІ?

– У друкованих ЗМІ я працювала. А от на радіо не було можливості спробувати. Хоча мені здається, що радіо – це найближчий, найвідвертіший, найінтимніший ЗМІ. Адже саме тут ми не відволікаємося на зображення, картинку, а лише чуємо текст. Якщо говорити образно, то телебачення – це розмова в кав'ярні, коли усвідомлюєш велику кількість людей навколо, а радіо – розмова тет-а-тет.

– Ви – досвідчений фахівець. Від чого залежить успіх журналіста на телебаченні?

– Як журналіст, могла б довго перелічувати професійні якості, які потрібні тележурналісту, щоб

реалізувати себе. Але, як досвідчений журналіст, скажу, що часто визначальним є елементарне щастя з'явитися в потрібному місці в потрібний час. Журналістика – це велика пригода, де випадковість має велике значення.

– **З якими труднощами Ви стикалися на початку своєї кар'єри?**

– Не лише на початку. Якщо молоді журналісти стикаються з проблемами, які виникають через брак досвіду (наприклад, невміння спілкуватися з «важкими» співрозмовниками), то досвідчені журналісти часто переживають кризу ідей, коли тобі важко придумати щось нове, креативне. Як правило, це трапляється з тими, хто не хоче вчитися, боїться змін, вважає, що якщо він почне розпитувати молодших колег про якісь новинки у професії, то постраждає його авторитет. Тому для мене залишатися в професії означає постійно навчатися, не боятися запитати у колег, якщо чогось не зна-

єш. Взагалі журналістика – це професія допитливих!

– **З чого черпаєте нові ідеї? Що Вас надихає?**

– Спілкування з класними людьми, природа, цікаві публікації, друзі, колеги. Але найбільше надихає... тиша. Коли маєш можливість послухати (і, головне, почути!) себе чи Бога. Кому як подобається. Так, тиша надихає найбільше.

– **Окрім журналістики, Ви, напевно, маєте якісь хобі? Чим займаєтесь у вільний час?**

– А що таке «вільний час»?! Жартую. Насправді його дуже мало. Тому, з незвички, використовую його неправильно: мовчу, думаю, згадую, інколи з кимсь спілкуюся, дивлюся фільми, читаю, слухаю музику. Не оригінальна я в цьому.

– **Що Ви могли б поради-ти людям, які тільки починають працювати у сфері мас-медіа?**

– Не слухайте тих, хто радить вам «покласти на жертovníк» усе заради про-

фесії чи успіху, а слухайте себе, справжніх. Професія – лише частина життя. Будьте сміливими, живіть на повну, любіть, творіть,

шукайте, будьте допитливими. Нехай вас цікавить увесь світ й окрема людина. І пам'ятайте: ваша мета – стати щасливими.

**Найбільше кохання у ЗМІ –
це телебачення, відеожурналістика**

БОГДАНА ЗАСІДКО:

**«Журналістика – професія,
яка дає людині можливість
самореалізуватися»**

Інтерв'юєр Тетяна Струтинська

*Прес-секретар Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника.*

– Передусім дякую, Тетяно, Вам, що маю нагоду поспілкуватися з майбутніми журналістами і взяти участь у видавничому проєкті кафедри журналістики нашого університету. Користуючись нагодою, хочу зазначити, що такий проєкт для студентів-журналістів, який започаткувала викладач кафедри Галина Пристай, є важливим і потрібним. Адже це ваші перші кроки у здобутті майбутньої професії.

– Пані Богдано, для початку розкажіть коротко про себе.

– Я народилася в мальовничому куточку Прикарпаття – місті Косів. Закінчила Косівську загальноосвітню школу №1 із золотою медаллю. Вступила на історичний факультет Івано-Франківського педагогічного інституту ім. Василя Стефаника (нині – Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника).

Після закінчення інституту за спеціальністю «Історія і педагогіка» розпочала свою трудову діяльність у відомчому дошкільному закладі «Джерельце» ВАТ «Фірма «Барва» в Івано-Франківську на посаді вихователя, а згодом і завідувача д/з. Після більше як десяти років роботи в «Джерельці» продовжила свою трудову діяльність у підрозділах МВС, МНС та ДСНС України. Очолювала напрям взаємодії із ЗМІ та зв'язків з громадськістю. Сьогодні – підполковник служби цивільного захисту у відставці. Впродовж

останніх чотирьох років працюю прес-секретарем в рідній альма-матер – Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. З 2015 року – член Національної спілки журналістів України, заступник голови ревізійної комісії Івано-Франківської обласної організації НСЖУ, секретар первинної організації НСЖУ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

– Якими були Ваші дитячі мрії?

– У дитинстві мріяла, що стану співачкою (уśmieха-

ється). Я любила слухати і наспівувати пісні Софії Ротару. Вдома було багато платівок з її піснями. Любила співати «Червону руту», «Край, мій рідний край», «Водограй». Мріяла виступати на сцені. І сьогодні інколи в колі друзів чи колег співаю пісні, які виконує Софія Ротару. Одного разу мені вдалося побувати на концерті Софії Ротару в Івано-Франківську. Тоді разом з багатьма прихильниками її таланту ми співали. Думаю, що моя мрія дитинства частково збулася (*усміхається*)!

– Мріяли про сцену, а обрали історичний факультет. Як так сталося?

– Так. Мрія дитинства була про сцену. Уже навчаючись у школі в старших класах, я розуміла, що для того, щоб збулася моя мрія, потрібно чимало коштів, аби розкрити і розвинути свій талант. Це і на навчання вокалу, на костюми, на виступи на різних конкурсах, фестивалях і т. п. Тоді я обрала для себе професію педагога. Особисто для

мене це було щось близьке до моєї мрії – виступати перед аудиторією, вчитися самій і навчати інших, постійно бути у творчому пошуку. А чому саме історичний факультет? Мабуть, тому, що в школі більше любила вивчати гуманітарні науки.

– Яким був Ваш професійний шлях? Коли саме Ви ознайомилися із журналістикою?

– Як я вже згадувала, свій професійний шлях розпочала в дошкільному закладі «Джерельце», де працювала спочатку вихователем, а згодом і завідувачкою. Впродовж десяти років я змогла реалізувати себе не тільки як педагог, а й як керівник, організатор, творча особистість. Ці перші професійні кроки, зізнаюся, були нелегкими, але водночас плідними й успішними.

Згодом життя склалося так, що в 2001 році я перейшла на службу в Управління державної пожежної охорони МВС в Івано-Франківській області. Працюва-

ла в напрямку роботи із ЗМІ та зв'язків з громадськістю. Саме з того часу розпочалося моє ознайомлення з журналістикою. Потрібно було щодня писати різноманітні матеріали про діяльність служби, описувати нештатні події та надзвичайні ситуації, які відбувалися на території області. Підготовлені матеріали направляла на обласні та центральні канали радіо, телебачення та в пресу, а згодом також на інтернет-ресурси. Окрім цього, проводила для представників ЗМІ пресконференції, брифінги. Інколи доводилося організовувати такі робочі моменти навіть на місці надзвичайних ситуацій. Вагомим результатом перших кроків у напрямку журналістики стали створені в 2003 році у співавторстві відомчі засоби масової інформації – щотижнева телепередача «Народна служба 01» (тепер – «Народна служба порятунку 101»), яка і донині транслюється в ефірі обласного телебачення «Галичина», та друковане видання

– газета «Лінія 01» (тепер – «Лінія 101»), яка також виходить друком. Разом з колегами ми намагалися творчо і професійно працювати над кожним випуском наших відомих ЗМІ. Саме так я пізнала всі ази журналістики – від написання тексту до проведення фото-відеозйомок та монтажу сюжетів. Звичайно ж, не маючи фахової освіти, я часто зверталася за порадами, зокрема до своїх колег з ОТБ «Галичина», редакторів наших обласних газет, власкорів центральних ЗМІ і вдячна їм за професійну допомогу та підтримку. Втішає те, що ці медійні проекти працюють і нині, а це, на мою думку, означає, що вони професійні. З власного досвіду переконана, що журналістика – це така цікава і творча професія, яка дає кожній людині можливість самореалізуватися. Але для цього насамперед потрібне бажання самої людини.

– Ви і далі в журналістиці. Чим займаєтеся зараз?

– Майже два десятки

років моєї професійної діяльності пов'язані з журналістикою. І я люблю цю роботу. Зараз працюю в рідному Прикарпатському університеті на посаді прес-секретаря. Для мене, як випускниці цього університету, це по-особливому відповідально, і водночас пишаюся тим, що маю можливість внести свою часточку праці в розвиток рідної альма-матер.

– Що цікавого у Вашій теперішній роботі? Чи викликають якісь труднощі?

– Зі свого практичного досвіду можу сказати, що працювати в напрямку журналістики цікаво завжди. Робота прес-секретаря має свої особливості. Тут треба бути одночасно і журналістом, і фотографом, і менеджером, і фахівцем своєї справи, і добрим колегою. Основними напрямками роботи є стратегічне планування, забезпечення роботи відомчих медійних проєктів, моніторинг ЗМІ та взаємодія із ЗМІ. Насправді це дуже цікава і творча робота, нові знайомства, це

завжди щось нове, про що ти дізнаєшся першим. Це – робота, результат якої ти бачиш одразу: коли твої матеріали поширюють, коли тобі телефонують і цікавляться тією чи іншою подією, інформацією, а інколи і дякують. Зараз робота прес-секретарів є потрібною і затребуваною. І я би радила молодим, комунікабельним і творчим людям спробувати розкрити свій журналістський талант в такому напрямку. Щодо труднощів, то суттєвих немає. Але це не означає, що не потрібно над собою працювати, вчитися, вдосконалюватися. І головне – потрібно любити свою роботу!

– На Вашу думку, до яких проєктів варто долучитися молодим людям, які прагнуть стати професійними журналістами?

– Є дуже багато різних проєктів, які, на мою думку, будуть корисними для професійного становлення майбутніх журналістів. Зокрема, проєкт «Школа журналістики», який ство-

рила Івано-Франківська обласна організація НСЖУ. Важливо, що вчителями Школи є професійні журналісти, які діляться власним досвідом, дають фахові поради і просто допомагають молодим людям опанувати ази журналістики. Знаю чимало випускників цієї Школи, які сьогодні працюють в обласних та центральних засобах масової інформації і впевнено роблять перші кроки в професійній журналістиці.

– Як людина, яка вже близько 20 років працює у напрямку журналістики, але за фахом не є журналістом, що Ви порадили б майбутнім колегам?

– Мое життєве кредо – «Порядність, професіоналізм та працьовитість». Отож бажаю майбутнім журналістам любити свою роботу і душею, і серцем. Бути цілеспрямованими і впевнено йти до своєї мети. Постійно працювати над собою. Хай вам щастить!

...працювати в напрямку журналістики цікаво завжди

ОКСАНА КВАСНИШИН:

**«Бути на стороні правди.
Ніколи не втрачати віри, надії і любові»**

Інтерв'юєр Оксана Пасічна

*Журналістка, працювала на телеканалі «ICTV». Створила
«Школу професійної журналістики» в Івано-Франківську.*

— Ви щасливі?

— Так. Я щаслива, бо на-
решті навчилася правиль-
но бачити, у чому справжнє
щастя.

— Що робить Вас щасли-
вою?

— Кожен новий день.
Можливість чути і бачи-
ти навколо, обійняти своїх
рідних, бачити їх живими.
Читання книжки, прогу-
лянки і роздуми над тим,
який прекрасний світ ство-
рив Бог.

— Де і на кого Ви вчи-
лись?

— Факультет журна-
лістики Львівського на-
ціонального університету
імені Івана Франка. Курси
«Єврорьюз» для керівників
новинного підрозділу.

— Як склалося Ваше
життя після закінчення
університету?

— Я стала журналістом.
І весь час після закінчен-
ня вишу пропрацювала на
журналістській ниві: ре-

портером на обласному телебаченні, редактором програм та ведучою, потім – 10 років власним кореспондентом телеканалу «ICTV».

– **Ваш найбільший успіх у житті, пов'язаний із журналістикою?**

– Врятоване життя маленького хлопчика. Я побачила його випадково під час зйомки в обласній дитячій лікарні. Батьки не мали грошей на лікування. Мій продюсер казав: «Дай дитині спокійно вмерти, діє природний відбір». А я робила і робила про нього сюжет за сюжетом. Це був 2003 рік, про збір коштів тоді не говорили так відкрито, як тепер. Про хлопчика дізналось багато людей і прийшло на допомогу. Він одужав. Відтоді минуло багато років, якимось я купувала на базарі малину. І молодий високий чоловік привітався. Каже: «Ви пам'ятаєте мене?». Я: «Вибачте, ні, на жаль». «Я — Олег. Ви мені врятували життя».

– **Назвіть трьох людей, які мали найбільший**

вплив на Вас.

– Господь Бог. Мама. Я сама.

– **Де Вашій душі найкомfortніше?**

– У власному серці і розмові з Богом.

– **Дві справи, які Ви робите чудово?**

– Розумію внутрішній стан людини і її відчуття, вмю викласти це в матеріалі, інтерв'ювати героя.

– **Скільки країн Ви відвідали? Яка наступна?**

– До десяти. Ще не планувала, але дуже хочу знову побачити море.

– **Ваше життєве кредо?**

– «Нічого не бійся! Тільки вір!».

– **Які риси характеру залишились зі студентських років, а що кардинально змінилося?**

– Мало що втратила. Були і залишились: витримка, стриманість, чесність, співчуття, допитливість, оптимізм, віра, вдячність, далекоглядність, повага, віра, надія та любов.

– **Що Вам найбільше знадобилось із процесу навчання?**

– Прочитані книжки.

– **Ваш улюблений шкільний предмет?**

– Історія, українська та зарубіжна література.

– **Які стосунки у Вас були з викладачами? Чи було хабарництво?**

– Можу чесно сказати, поклавши руку на Біблію, що хабарництва на факультеті журналістики не було. На інших факультетах – можливо. Якось у нас читав лекції, а потім приймав залік викладач із філфаку. Складали лише ті, хто поклав у заліковку гроші. Я не те що принципово не хотіла – я просто не мала тієї суми. Тому ходила на перескладання разів вісімнадцять. Кожного разу він робив вигляд, що бачить мене вперше. Просив відрекомендуватись. То я казала: «Оксана Кваснишин. Журфак. 15 (16, 17, 18) перездача». Врешті він втомився чекати від мене тих нещасних пару доларів.

– **Чи нарікали Ви на журналістське життя?**

– Ні. Жодного разу. А от мої рідні від нього настраждались. Завжди, коли я виходила з дому і казала, що сьогодні повернуся швидко, гарантовано ставалося навпаки. Завжди траплялась якась okazія і доводилось їхати за тридев'ять земель на зйомку.

– **Що найбільше приваблювало Вас у роботі журналіста?**

– Ця робота підходила моїй непосидючій натурі. Знайомства з новими людьми, кожного дня щось нове: люди, місця, події, долі.

– **Чи хотілося Вам змінити професію?**

– Раніше – ні, тепер – так. В журналістиці я вже виросла. Нема куди рости далі.

– **Ваша найвдаліша публікація?**

– Та, яка змінила життя моїх героїв на краще.

– **Ваше найбільше розчарування?**

– Люди. Людське єство.

— Які у Вас захоплення?
Чим насолоджуєтесь?

— Насолоджуюсь життям і ціную кожен прожитий день. Читаю. Ходжу на прогулянки.

— Про що Ви мрієте?

— Про Канарські острови!

— Побажання нинішнім студентам.

— Нічого не боятись. Бути на стороні правди. Ніколи не втрачати віри, надії і любові.

Можу чесно сказати, поклавши руку на Біблію,
що хабарництва на факультеті журналістики не було

ГАННА МАРЧУК:

**«Маю мрію, щоб кадровий склад всіх
прикарпатських і частково українських медій
складали наші випускники»**

Інтерв'юер Мар'яна Гнот

Завідувач кафедри журналістики, кандидат філологічних наук, професор. Для викладачів кафедри журналістики найважливіші – студенти. А їх – майже 200 активних молодих, амбітних, тут вчать професійної майстерності, дотримання журналістських стандартів, етики журналіста, адже саме вони і будуть формувати оригінальне обличчя національного інформаційного простору. Тому спільно працюють над тим, щоб за час навчання студент встиг сформувати солідне порт-фоліо для майбутніх роботодавців: яскраві й оригінальні власні проекти різноманітних газетно-журнальних, книжкових та електронних видань чи навіть власний сайт.

– Розкажіть, будь ласка, коли народилася ідея відкрити в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника кафедру журналістики. Хто підтримував та надихав?

– Сьогодні в Україні здобути фах журналіста можна у 39 навчальних закладах. На жаль, наш університет і став 39-м саме тому до минулого року ми вели підготовку лише за

бакалаврською програмою, тільки цього навчального року відкрили підготовку за магістерською програмою «Журналістика та медіакомунікації». А влітку 2014 р. за ініціативи ректора університету професора І. Є. Цепенди та тодішнього директора Інституту філології професора С. І. Хороба після отримання ліцензії і була створена кафедра журналістики для підготовки фахівців спеціальності. Тож нам цього річ – 5 років!

– Чи має кафедра свою специфіку викладання?

– Викладачі кафедри журналістики формують професійну модель журналістської освіти, яка має практично зорієнтовані програми і є наближеною до європейських стандартів.

Зокрема, викладання навчального курсу «Журналістська етика» для студентів-першокурсників спонукає до формування високих професійних морально-етичних принципів, допоможе майбутнім журналістам долати ті

етичні й моральні виклики, які стоять сьогодні перед професією. Викладання фахових дисциплін здійснюється за західною методикою: більше практичних навичок, щодня студент працює над реалізацією конкретного друкованого чи електронного проекту.

– Чи мають студенти-журналісти можливість стажувань у європейських ВНЗ?

– Працюємо над можливістю стажувань наших студентів у закордонних ВНЗ. З метою підвищення рівня теоретичної та практичної підготовки студентів, набуття досвіду здійснення науково-дослідної діяльності, забезпечення інформаційного обміну налагоджуємо стосунки з провідними вищими навчальними закладами за кордоном.

Так, готується угода з Ягеллонським університетом, із Загребським університетом. Студенти мають можливість поїхати на навчання за програмою «Еразмус+». Активно пра-

цюємо з Фондом розвитку ЗМІ посольства США. А кілька наших студентів здобувають паралельно фах журналіста в Інституті культури європейського Університету імені Адама Міцкевича у Познані.

– У листопаді 2018 року на кафедрі журналістики відкрилася оновлена телерадіостудія та розпочало роботу студентське радіо. Які результати реалізації такого проекту?

– Також хочу відзначити стрімкий розвиток порівняно молодій кафедрі. За досить короткий термін вдалося досягти значних результатів: успішно працює «Лабораторія журналістської майстерності», в межах роботи якої працюють Школа журналістики, відділення Малої академії наук, ведеться робота щодо технічного забезпечення та функціонування науково-навчальних лабораторій.

Також цього навчального року у нас оновлена телерадіостудія, де студенти вивчають радіовиробництво та спеціальність «Ведучий

радіо». А про роботу нашого студентського радіо STEFANYK-FM знають усі студенти і викладачі університету.

Його слухають на перервах, долучаються до його творення. Дисципліни спеціалізацій телевиробництва викладаються поки на базах наших партнерів, місцевих телерадіостудій, але ми активно працюємо в різних грантових програмах для створення власної студії.

– Дайте, будь ласка, рецепт успіху для майбутніх абітурієнтів. Як зрозуміти, що журналістика – це їхнє покликання?

– Виправдовує себе проведення тренувальних творчих конкурсів для старшокласників, які дають можливість визначитися щодо майбутньої професії.

Майбутні абітурієнти вправляються у написанні журналістських матеріалів на заняттях у Школі журналістики, проведенні філологічних олімпіад, «днів відкритих дверей», а крас-

номовні заголовки учнівських робіт – «Генеральна репетиція майбутнього», «Вступ до університету чи прийняття в сім'ю?» – свідчать про важливість такої роботи.

Водночас маємо розуміння, що школярам бракує елементарних знань з медіаграмотності. Тому одним з наших проєктів є проведення курсів з медіаграмотності для школярів.

Немає єдиного рецепту успіху, труднощі не вибирають молодих чи досвідчених, а різниця в тому, як ми сприймаємо і як на них відповідаємо. Тому долати бар'єри і рухатися до мети є чи не єдиним критерієм, із яким погоджується більшість.

– Журналістика очима медіаіндустрії... Які основні виклики?

– Міняємо стереотипи, які склалися у нашому місті ще до відкриття спеціальності «журналістика»: тут може працювати людина без базової освіти. Базо-

ві знання, журналістську етику, стандарти професійні працюючий журналіст зобов'язаний знати. Інша проблема зв'язку з медіаіндустрією – необхідно виробити механізм співпраці. Адже медіа в Україні – це здебільшого бізнес!

Медіаіндустрія хоче від університету отримати готового, навченого фахівця для свого бізнесу, абсолютно не зробивши для його підготовки жодних вкладень, – тому тут працюємо над механізмами співпраці, зокрема формою дуальної освіти, дистанційного навчання.

Все ж основним показником для нас є кількість запитів від місцевих редакторів, які запрошують на роботу наших студентів.

Ми йдемо назустріч, рекомендуємо здібних студентів, рішенням Вченої ради факультету дозволяємо навчання за індивідуальними графіками, за частковою зайнятістю чи неповним робочим днем.

АЛІСА МУДРИЦЬКА:

**«Любити журналістику в собі,
а не себе в журналістиці»**

Інтерв'юер Ольга Костюк

*Заступник редактора газети «Гуцульський край», член
Національної спілки журналістів України.*

— Розкажіть, будь ласка, про себе: чим захоплюєтеся і як проводите вільний час?

— Якомога більше часу проводжу з сім'єю, читаю, люблю в'язати. Завжди, як є вільна хвилинка, займаюся саморозвитком.

— Як починалася Ваша журналістська діяльність?

— У 1980 році вступила до Львівського національного університету імені Івана Франка. Там провчилася п'ять років, отримала скерування в «Гуцульський

край» і відтоді тут працюю.

— Які Ваші обов'язки на цій посаді?

— Я заступник редактора. Заміняю керівника, коли його немає на робочому місці, читаю матеріали, виправляю помилки, спілкуюся з людьми, які приходять до нас в редакцію. Якщо немає редактора, то вирішую, чи буде йти стаття в номер, чи ні.

— Який звичайний режим роботи в редакції?

— Працюємо з 08.00 до

15.00. Графік у нас не внормований. Було і таке, що сиділи до опівночі. Зазвичай субота і неділя – вихідні. Якщо відбувається якась подія, то виходимо на роботу і у вихідні. У журналіста майже немає вихідних, бо постійно треба бути в курсі всіх подій.

– **З якими труднощами Ви стикалися під час збирання важливої інформації?**

– Буває, що люди не хочуть казати правди, приходять або брешуть. Інколи взагалі відмовляються від інтерв'ю, кажуть, що не хочуть, аби ми щось про них писали. Якщо нам потрібна ця інформація, то звертаємось до інших джерел, говоримо з фахівцями, шукаємо людину, яка в цьому розуміється. Щоб переконатися у правдивості, просимо, щоб людина показала документи, дивимось на інших сайтах. Достовірність інформації завжди потрібно перевірити.

– **В роботі журналіста є моменти, коли гору бере**

стрес. Як Ви даєте собі раду?

– Я займаюся улюбленим заняттям. Більшість часу я читаю, слухаю хорошу музику, шию. Це все індивідуально, хто як хоче. Хтось йде в гості, хтось займається спортом, хтось просто дивиться фільми. Кожна людина має свої вподобання.

– **Ви одержували пропозиції щодо роботи в інших редакціях? Якщо так, то чому залишились саме в «Гуцульському краї»?**

– Так, і була можливість переїхати в Івано-Франківськ. Але просто поїхати не можна, бо тримають сім'я і житло. Якби були в Косові інші видання, то перейшла б туди. Тому й кажу, що немає чого молодим сюди, в провінцію, їхати, треба до Києва, у великі міста, там більший вибір. Не сподобалося в одній редакції – пішов до іншої, де буде краще. Люди потрібні всюди. А в нас немає перспектив. Не подобається, але все одно треба тут сидіти, бо більше немає куди

йти. До нас стільки юних приходило, я завжди казала: «Навіщо тобі це, навіщо тут сидіти?». І врешті всі пішли звідси. Навіть якби мої діти захотіли сюди, я б сказала, щоб не йшли. Бо все впирається в перспективи, у розвиток.

— Нині більшість людей дивляться новини по телевізору. Чи є майбутнє в друкованих засобів масової інформації через п'ять років?

— Я думаю, що є. Але я б сказала, що більше все-таки новини будуть читати в інтернеті. Так само казали, що з'явилося телебачення, тож зникне театр. Але він і досі є, ну, звісно, не такий популярний, але ж є! Газета, найімовірніше, буде в електронному вигляді

ді через економію паперу — ніякої тобі плати за друк.

— **І наостанок: професія журналіста — одна з найважчих. Дайте пораду журналістам-початківцям!**

— Треба любити цю професію. Якщо тобі це не подобається, якщо ти це не любиш, то й робити тут нічого. Також раджу постійно розвиватися: читати книги різної тематики, статті — не тільки свої, а й чужі. Бути людиною ерудованою, розвинутою, постійно поповнювати свій словниковий запас, добре знати мову. Перевіряти факти, не вигадувати і не фантазувати, не дописувати, не вкладати у слова людей свої думки. Не займатися плагіатом, бо це жах. І, звісно, «любити журналістику в собі, а не себе в журналістиці».

Треба любити цю професію

ОЛЕНА НЕЧВІДОВА:

*«Сотні питань вас будуть цікавити –
якщо ви журналіст»*

Інтерв'юер Христина Дичаковська

*Керівник суспільно-політичних програм «Тема дня»
у складі філії «UA: Карпати» Національної суспільної
телерадіокомпанії України.*

– Ви – працівник суспільного мовлення в Україні. Розкажіть про Суспільне: чому його варто дивитися і слухати?

– Суспільне телебачення і радіо мають у своїй основі здорові ідеї. Цим шляхом уже давно рухаються європейські мовники. Це медіа, власником якого є суспільство, на відміну від приватних каналів. Згідно з українським законодавством перші чотири роки Національну суспільну те-

лерадіокомпанію України фінансуватиме державний бюджет. А далі вона перейде на умови абонентської плати від глядачів і слухачів.

Чому нас варто дивитись і слухати? Якщо ви хочете знати, якою є реальна ситуація в політиці, соціальній сфері, і втомилися перемикати з провладного каналу на опозиційний, то ввімкніть Суспільне. Для нас дуже важливо перевіряти інформацію, перш ніж дати

в ефір. Обираючи між прагненням бути першими з гарячою новиною і достовірністю, ми віддамо перевагу достовірності. І ще: наш канал працює над завоюванням довіри через конкретних журналістів, які не повинні вражати, екзальтувати. Їх дивитимуться тоді, коли вони заслужать авторитет незаангажованих шукачів причин подій, явищ, суспільних процесів. На це потрібен час.

– Яке основне завдання Ви ставите перед собою, готуючи матеріали своїх програм?

– Завдань існує декілька. До прикладу, беру новину, про яку гаряче розповідали всі цього дня. Мені цікаво, чому так сталося. Починаю шукати спікерів з даної теми, перевіряю їхню експертність з досліджуваного питання. Якщо справа конфліктна, запрошую до розмови протилежні сторони. Це спонукатиме глядача ставити запитання і шукати на них відповіді, а не просто ділити життя на «зрада» і «перемога».

Отже, максимальна допитливість, пошук нових фактів, відстеження причинно-наслідкових зв'язків, заохочення тих, хто по той бік екрана, робити те ж саме.

Щодо проблем сучасних медіа, то їх існує декілька. Одна з них – вони надто емоційні. На емоціях легше переконувати людей, а також пропонувати неправду. Емоції замінюють логіку, критичне мислення, здоровий глузд. Недаремно реклама на скандальних телешоу завжди найдорожча відповідно до великої глядацької аудиторії. Там голосно кричать, ображають одне одного, вживають силу-силенну емоційно забарвлених слів. Це викликає в глядача стійкий асоціативний ряд, і людина в кадрі запам'ятовується за набором експресивних слів, вимовлених її опонентами. Так формуються образи негідників і героїв.

– Можливо, розповісте про кілька випадків зі своєї професійної діяльності, які вразили або якимось чи-

ном вплинули на Вас?

– У моїй роботі виникає чимало ситуацій, які вражають. Найбільше захоплюють історії людських подолань, успіхів, також драматичних подій з конкретно взятими людьми. Важливо, коли людина довіряє тобі своє, сокровенне, не зловживати цим і зберігати її приватність.

Велику роль у моїй роботі відіграла Революція Гідності. Доводилося часто відстоювати право на ефіри, щоб говорити про події, які розгорталися в країні. Ще тоді я чітко для себе розуміла: усе тільки починається, і зміни мають відбуватися там, де ти живеш, працюєш, провадиш громадське життя. Це зміни якісні, які від гасел не залежать, а тому не бувають швидкими.

Моя журналістська біографія починалася з районного радіо, де на той час ще мало користувалися журналістськими стандартами. Я тоді дивувалася, як це люди з дипломами журналістів діють у профе-

сії так, ніби прогуляли всі пари з журналістської етики. Пригадую, як редактор примушував мене спростувати інформацію, яка була правдою. За відмову зняв з мене премію. Пам'ятаю, як чиновники районного рівня вимагали вибачитися в ефірі, викликали «на килим». Урешті-решт один чоловік, який довго і безнадійно переконував вийти в ефір з визнанням «помилки», перестав мене турбувати. Не знаю, що він прозвітував начальству, але від мене відчепилися.

– Яка, на Вашу думку, основна мета телебачення в сучасному світі?

– Телебачення в сучасному світі – це картинка, яка стає все якіснішою, це події, які відбуваються в режимі реального часу, і це необмежена кількість людей із зовсім не журналістською мотивацією, які мають доступ до каналів медіа. Останнє є справжньою загрозою, бо перетворює телебачення на проект «За склом» з фізіологією, потоком свідомості, оцін-

ними судженнями усіх без винятку людей, які потрапляють у кадр. Усе би було нічого, якби це відео і відбивалося заставками «За склом». Натомість це відео часто означається відбивками «Новини», «Головне шоу країни», «Про політиків чесно» тощо.

— Нині побутує думка, що Інтернет витісняє ЗМІ. Ви прихильниця якої точки зору: Інтернет — це наше майбутнє чи це наш кінець?

— Інтернет — це вже сьогодні, і виглядає на те, що в майбутньому він займатиме ще більше місця. Він може стати кінцем для тих, хто обере тільки його. Не пощастить людям, які відмовляться від особистого пізнання, отримання власного досвіду спілкування, людських стосунків, прикладних речей в освіті, науці і мистецтві.

— Чого повинні навчати майбутніх журналістів? Яких дисциплін, на Вашу думку, їм не вистачає?

— Майбутніх журналістів мали би більше навча-

ти навичок комунікації. Також не завадить предмет «психологія». Поясню, чому. Коли ти щиро бажаєш досліджувати складні, закриті теми, завжди будуть люди, які уникатимуть спілкування з тобою та викликатимуть зневагу і негативізм. Сьогодні наша професія все більше стає журналістикою даних, але людина в ній все одно має переважати.

Будучи хоч трохи психологом, уникнеш професійного вигорання, розчарувань. На телебаченні дуже багато спілкування з чиновниками, політиками, коли ти часто мусиш посувати свої суб'єктивізм та упередженість. Це мине для вашої особистісної рівноваги максимально безболісно, якщо ви поступово зрозумієте, що немає абсолютно поганих чи абсолютно хороших людей.

— Ви погодитеся з думкою, що журналістом може бути кожен? Наскільки нам відомо, Ви змінили професію. То як вважаєте: це можливо?

— Якщо йдеться про перехід з професії в професію, то кожен зможе, напевно. Але якщо брати людину зі звичайного загалу, то точно не кожен. Якщо у вас вразливе самолюбство й тонка психіка, мабуть, вам не варто йти сюди. Якщо ви братимете складні теми, завжди когось не подобатиметесь, вас ображатимуть за настирливість, прискіпливість. І ще: вас часто асоціюватимуть з цілим цехом, а значить, зі схожими на журналістів пропагандистами і PR-працівниками. Тому вам перепадатиме за всіх. Ви точно можете бути журналістом, якщо не просто виступаєте статистом і вас не влаштовує бути підставкою під мікрофон. Якщо у вашій голові, окрім стандартних «що?», «де?», «коли?», виникатиме питання «чому?», то йдіть у журналістику,

щоб дізнатися про це і пояснити іншим.

— Що можете порадити майбутнім журналістам?

— Майбутнім бажаю перейти в теперішній час. Варто чітко розуміти, чого ти прагнеш, які питання тебе турбують та як своїм фахом ти можеш знайти на них відповіді. Не варто применшувати нашу роль. Часто вона не помітна вже і зараз, але час зробить своє. В епоху, коли все стає медіа, тобто коли кожен може принести новину, тим важливішою може стати твоя робота. Вона потрібна, щоб з'ясувати: це взагалі новина, вона істотна чи дріб'язкова, до яких інших новин вона може призвести, як це вплине на життя суспільства? І ще сотні питань, які вас будуть цікавити у цьому контексті, якщо ви журналіст.

Не варто применшувати нашу роль

ПЕТРО ПАРИПА:

«Журналіст на подобу спортсменові повинен постійно дбати про свою професійну форму»

Інтерв'юер Уляна Сторощук

Заслужений журналіст України, член Національної спілки журналістів України. Лауреат всеукраїнського конкурсу регіональних ЗМІ «Економіка очима журналіста» (2000 р.), обласної премії імені Богдана Бойка в галузі журналістики (2001 р.), міжнародного фестивалю «Нашого цвіту – по всьому світу» за цикл матеріалів про закордонне українство (2001 р.), міської премії імені Івана Франка в номінації «журналістика» (2009 р.), обласної премії імені Василя Стефаника в галузі літератури в номінації «Документальна і науково-критична література» (2018 р.) за науково-популярну книжку «Великі українці без масок» (2017 р.). Нагороджений медаллю «За заслуги перед Прикарпаттям» і «Золотою медаллю української журналістики».

Чому газета, чи було «журналістське вигорання» та чого бракує нинішній журналістиці – далі в інтерв'ю з Петром Парипою.

– **Петре Михайловичу,**

чому журналістика? Чому саме газетна?

– Журналістика тому, що з мене не вийшло «електронщика». Коли я ще вчився в восьмирічній школі, і вчився непогано, більш-менш знав математи-

ку, брат порадив вступати до технікуму промислової автоматики на спеціальність «електронні обчислювальні машини», тобто комп'ютери по-сучасному. Але за чотири роки навчання у Львові я бачив ЕОМ розміром у кімнату лише кілька разів, радіофізика та електроніка чомусь давалися не дуже, після технікуму просто для проби вступив до інституту нафти і газу, кинув його і після того був змушений служити в окупаційній армії. Ось там я чітко зрозумів, який фах мені потрібен для життя. А газетну спеціалізацію вибрав тому, що з мене балакун не дуже, а от письмо – це саме моє.

– Розкажіть, будь ласка, де Ви навчалися і яким був Ваш шлях до роботи у редакції газети.

– Після військової служби мій професійний шлях був рівний, як колійова шпала: факультет журналістики Львівського університету і з 1985 року по 2017-й – лише газети. Їх було шість: гусятинська і

тисменицька районні газети, відомча газета ВО «Прикарпатліс», газета «Західна Україна» (Тернопіль – Львів – Івано-Франківськ), газета «Галичина» і приватна «Газета.if.ua», яку я редагував у 2005–2006 роках.

– Чи було Вам соромно за власноруч написаний матеріал? Якщо так, тоді за який саме?

– Я працював шість з половиною років в умовах советського тоталітарного режиму, коли всім керувала компартія. Преса, ідеологія були під посиленням контролем тодішньої влади. У тисменицькій газеті «Вперед» мені на початках довелося працювати у відділі партійного життя. Будучи антикомуністом за духом, що я, звичайно, приховував, мені довелося певний час писати і про те, що не сприймав у принципі і ставився до того дуже скептично, – про якісь форми партійного життя в районі, соціалістичне змагання на тваринницьких фермах району чи комсомольське

життя. Торік, готуючи бібліографічний покажчик своїх журналістських публікацій, я гортав старі газетні підшивки газети «Вперед» і переглядав оті публікації. І що цікаво, то навіть у текстах про партійне життя я не знайшов такого, щоб за те можна було дуже червоніти. Звичайно, то був конформізм, інший вибір можна було мати лише поза журналістикою. Але навіть щось критично пишучи на теми партійного життя в Тисменицькому районі, я зіткнувся з райкомом партії, якому не подобався тон моїх публікацій (очевидно, підривав авторитет партійних вождів району в очах обласного керівництва), мав конфлікт і з другим секретарем райкому КПУ.

Але партійна тематика в газеті швидко мені набридла, бо оте партійне життя було мало життєспроможним через повсюдний формалізм, і я себе знайшов в іншій тематиці – у розповідях про простих людей, воював із колгоспними

князьками, почав порпатися в історії, і моя стаття «Таємниця 45-го тому» про замовчувані в СРСР публікації Леніна зробила певний фурор у районі. У тому 1987 році Україна ще була затхлим відстійником Щербицького і про замовчувану історію лише починали писати.

От за що мені трохи не по собі, то хіба що за окремі вислови в статті про Михайла Драгоманова у львівському журналі «Жовтень» (1988 р.), в якій я захищав цього видатного українського політика від нападок сучасних вульгаризаторів. Але за порадою відомої київської письменниці, дослідниці життя і політичної діяльності Драгоманова й автора роману-хроніки про нього (її прізвище навмисно не називаю, бо нині це було б некоректно), з якою тоді я підтримував контакти і яку ознайомив зі своєю статтею, я дописав стандартну на той час фразу про український буржуазний націоналізм. Це я зробив для полегшення прохо-

дження до друку свого матеріалу про фальшування Драгоманова, бо мій текст у редакції «Жовтня» чомусь певний час гальмували навіть попри протекцію київської драгоманознавиці.

— Ви «живете» журналістикою усе життя. Які історії людей зворушили Вас найбільше?

— Упродовж свого тривалого журналістського життя я спілкувався з багатьма цікавими, мудрими і не дуже людьми. Найбільше мене зворушувала людська біда, а окремі люди просто запам'ятовувалися. Серед таких — житель села Пасічна Надвірнянського району Роман Гринішак, такий собі дуже впертий нонконформіст, який воював зі своїм директором на підприємстві. Його вдалося відстояти, хоч і довелося походити по судах за позовом того ж директора. Потім ще не раз зустрічався з Романом, проблеми якого на тому директорі не закінчилися. А ще запам'ятався такий собі геній у техніці Анатолій Кострицький із

Старих Кут Косівського району, один із чільників повстання 1954 року в Кінгівському концтаборі. Героїв публікацій, які мені запам'яталися, звичайно, більше.

— Чи був у Вас випадок, коли Ви як журналіст «вигорали»?

— Таке було, і не раз, коли надходило розчарування професією, втома від журналістського конвеєра. В молодші роки часом набридало мотатися в пошуку цікавої теми або ж писати тривалий час якусь інформаційну «січку» чи й перенасичувався гнилими редакційними порядками, і тоді я часом трохи заздрих ведучим програм музичних вітань, яким матеріал сам плив до рук. Інколи появлялася думка махнути на закордонні заробітки. Але доля, видно, мене берегла від того. На хандру позитивно впливали зміни, коли переходив на нове місце роботи чи на іншу посаду. Після того, як посів вищі адміністративні щаблі в редакціях, то завів

собі правило: бодай раз чи два на місяць «вистрілити» серйозною публікацією, щоб відчувати себе в добрій професійній формі. Інакше від творчого застою я відчував внутрішній дискомфорт, і це мені заважало. Мені здається, що журналіст на подобу спортсменів повинен постійно дбати про свою професійну форму, інакше, якщо довго не писатиме, може й втрачати кваліфікацію.

– Чи можете пригадати найскладнішу ситуацію, в якій Вам доводилося опинятися під час роботи?

– Дуже складні ситуації траплялися не раз і були різні. Доводилося вступати в пряму конфронтацію з редакційним злом і потім багато років ходити по судах із носієм того зла. Мав кілька разів і таке, коли, допомігши людям із доведенням їхніх дуже сирих, неграмотних текстів до нормального вигляду та публікації в газеті, отримував від них чорну невдячність – претензію за порушення авторського права і скар-

ги на мене до обласних інстанцій. Після того ці люди знову приходили до мене з проханням щось там надрукувати і знову пхали мені до рук свої нелюдські малограмотні рукописи. Доводилося мені мати справу з деякими носіями «русского міра» на галичанських землях і ходити по прокуратурах та судах, які раніше дуже співчутливо ставилися до скарг цих решток колоніального минулого. Такий психологічний пресинг не був приємною справою, але я добре розумів наміри ворогів заткнути мені рота і не здався. Я перестав вести цю тему аж тоді, коли прибічники «єдиної і неделімої» на Прикарпатті самі не замовкли чи просто залягли від страху під лаву.

Бувало й таке, що встрявав у дуже небезпечні теми, однією з яких у 2013 році стала афера на 300 млн. грн., пов'язана з вивезенням із Калуша ґрунту, зараженого гексахлорбензолом. Причетність до цього мали високопоставлені представники нашої облдержад-

міністрації та столичних відомств. На щастя, за критичну публікацію в газеті мені як редакторів газети та авторів публікації якось спокійно минулося... Але доказові матеріали до неї про всяк випадок я тримав у сейфі.

Ще інше сталося в передостанній рік мого редакторства в газеті «Галичина». Я ніколи не опускався до того, щоб шпетити своїх журналістів за гострі публікації, після яких мені надзвонювали чи приходили до редакції невдоволені «герої». Журналістам виставляв лише одну умову: писати аргументовано та об'єктивно. До того ж за мого редакторства не було і табуйованих тем. І через це довелося опинитися в дуже делікатній ситуації. Саме так тоді сталося з принциповим журналістським розслідуванням Ігоря Лазоришина про дуже неприємний момент у роботі головного лікаря однієї з районних лікарень, який був до того ж головою депутатської комісії обласної ради (спів-

засновника газети) і не мало допомагав нашій газеті під час передплати. Однак я став на бік журналістських стандартів, а не кон'юнктури, публікація вийшла, головлікар-депутат дувся на мене і, здається, такого «нахабства» мені досі не пробачив. Але інакше не можна було, бо йшлося про людське життя.

Цим переліком складні ситуації в моєму журналістському житті, звичайно, не обмежуються.

– **Що таке якісна журналістика?**

– Почавши викладати студентам-журналістам предмет «Газетно-журнальне виробництво» і ознайомившись з навчальною літературою про нього, я був певною мірою здивований типологічним поділом преси на якісну і масову. Визначення «якісна преса (журналістика)» є, як на мене, оціночним судженням, що не дуже пасує до типологічного аналізу. По-друге, масова газета теж може бути «якісною». Тому поширений нині тер-

мін «якісна журналістика» є не зовсім коректним; тут радше йдеться про високопрофесійну (-класну) журналістику, в якій зміст і форма виконані на належному кваліфікаційному рівні. Не розумію, чому «Дзеркало тижня» чи «День» є «якісними» виданнями, а «Газета по-українськи», журнал «Країна», які мають досить великі накладі, а тому є «масовими», «якісними» не є.

Якщо брати наш обласний рівень, то високопрофесійна журналістика присутня насамперед у газетах, передусім в головних обласних – це «Галичина», «Галицький кореспондент», «Репортер», «Західний кур'єр», «Вікна». Від них районна преса, інтернет-медіа на загал за своїм кваліфікаційним рівнем досить відстають, хоча і серед них є винятки.

– **Як журналістові розрізнити, де правда, а де – вигадка?**

– Це дуже проблемна справа. Бо, скажімо, наші політики, в тому числі при-

карпатські, можуть, дуже чесно дивлячись у вічі, так брехати, що далеко не кожна людина спроможна цей обман чи маніпуляцію відрізнити від правди. Для цього потрібний певний досвід, розуміння реалій, багаж знань чи володіння інформацією. Журналіст не повинен бути наївним і всьому вірити. Бо на практиці досить часто трапляються ситуації, коли журналістом намагаються маніпулювати, пробують зробити його інструментом для своїх нечестивих замислів, скажімо, звести з кимсь особисті поразки. І тут нема різниці між політиком чи простою сільською людиною, яка хоче відплатити сусідові за межу. А тому журналіст повинен бути трохи циніком і перевіряти інформацію. Тобто робити те, до чого нині журналістську спільноту закликають під модним словом «фактчекінг» теоретики від журналістики.

– **Чого бракує нинішній журналістиці, а чим можна**

пишатися?

– Якщо раніше було помітним відставання української журналістики від зарубіжної за всіма параметрами, то тепер за якістю, як на мене, вона навряд чи поступається. Особливо це стосується радіо і телебачення. А от з друкowanими ЗМІ таки біда – в Україні так і не склався здоровий ринок преси, випуск газет і журналів досі, мабуть, на відсотків 80–90 не є бізнесом, а радше політичною справою або престижем. У цьому багато вини падає на державні структури, які своєчасно не здійснили ні впорядкування ринку преси, ні роздержавлення державної і комунальної преси, не створили нормальної державної протекції для національної преси, а здебільшого пустили її розвиток на самоплив. Інтернетизація інформаційного простору, цифрові технології і зміна інформаційних уподобань, коли молоде покоління перестає читати не лише пресу, а й книжки, нині добивають друковані ЗМІ.

А з другого боку, ще одним бичем нинішньої журналістики є певна депрофесіоналізація ЗМІ через напрудження ринку численними випускниками ВНЗ та пониження кваліфікаційних вимог до інформації в багатьох медіа, і передусім інтернетових.

– З чого і як студент має розпочати власну кар'єру в Івано-Франківську?

– Із цим усе просто.

1. Студент повинен прагнути навчитися спеціальності там, де його навчають. Причому має розуміти, що закласти знання в свою голову він може лише сам, бо і наймудріший професор не зможе це зробити, якщо студент не захоче вчитися.
2. Студент-журналіст повинен працювати над собою – не лише вчити теорію журналістики, а й практично пробувати себе. Скажімо, готувати журналістські матеріали чи для преси, чи на радіо або телебачення. А якщо буде можливість, то й влаштуватися навіть на не надто оплачувану роботу бодай в якомусь з інформаційних сайтів. Бо найкра-

щим вчителем є все-таки практика. А ще кожному студентові було б дуже корисним ведення власного щоденника, бо так він навчиться матеріалізувати свої думки на письмі. А потім, уже в літах, йому ще й буде дуже цікаво читати про свою молодість, яка має властивість швид-

ко закінчуватися і з часом забувається. В будь-якому разі студент, який працює над собою, має значно більше шансів влаштуватися на роботу після завершення навчання, ніж той, хто пробайдиковав 4 чи 5 років і після закінчення ВНЗ залишився нікчемою, лише дипломованим.

**Журналістика тому, що з мене
не вийшло «електронщика»**

ВІКТОРІЯ ПЛАХТА:

**«Журналістика – це вже
діагноз»**

Інтерв'юєр Романа Петрованчук

Відповідальний секретар Івано-Франківської обласної організації НСЖУ, секретар Національної спілки журналістів України, заслужений журналіст України та справжня «акула пера», яка володіє гострим словом упродовж років. Не тільки професіонал своєї справи, а ще й спеціаліст, який завжди дотримується професійних етичних стандартів.

– Розкажіть про себе. Де Ви навчалися та що спонукало Вас стати журналістом?

– Десь до дев'ятого класу мріяла стати лікаркою. Можливо, тому, що тяжко захворіла мама, коли мені не було ще й чотирьох років. Відтоді хвороба не відступала. З кожним днем мамі ставало гірше. Але у випускному класі виріши-

ла: стану юристом, захищатиму людей. Та доля розпорядилась по-своєму.

Закінчивши школу із золотою медаллю, підготувала документи для вступу на юрфак Київського держуніверситету, оскільки ближче таких факультетів не було. Приїхали з однокласницею вранці в Чернівці (я ж народилася на Буковині), а поїзд до

столиці – аж увечері. Тож вирішила піти з нею в тамтешній університет, в який вона мала здати документи для вступу на філфак. Ходила в приймальній комісії від столу до столу, не давала спокою думки про хвору маму, яку побачу хіба що на зимові канікули. Опинилася біля столу, де приймали документи на романо-германську філологію. Пригадала, як у дев'ятому класі перевіряючий із міністерства сказав моєму вчителю німецької: «Цій дитині – шлях на романо-германську філологію». Здала документи, вступила, хоч конкурс був великий – десять бажаючих на одне місце. До речі, в Івано-Франківському педінституті тоді ще такого факультету не було.

– Чи пам'ятаєте свою першу публікацію? Якщо так, то про що вона була?

– Коли вчилася в університеті, там діяли різні факультативи. Нам настійно рекомендували відвідувати хоча б один. Вибрала факультатив із основ журна-

лістики. Чому? Можливо, тому, що відмінно знала українську мову. В школі добре писала твори, а за твір на державному екзамени у випускному класі зайняла друге місце в області. Та й до районної газети часто писала. Першу мою замітку опублікували, коли вчилася в п'ятому класі. Ще й гонорар виплатили – більш як два карбованці. Багато це чи мало? Якщо врахувати, що мінімальна зарплата тоді була 26 карбованців, то не так уже й мало. За ці гроші купила собі шкільний портфель. Про що перша замітка? Саме тоді в моїй рідній Селятинській середній школі створили загін юних прикордонників – перший у країні. Займатися в ньому було надзвичайно цікаво. Ось про це й написала.

Після університету рік провчителювала в рідному селі. Пізніше була робота в органах влади; робота, пов'язана з людьми і словом. Згодом перший головний редактор газети «Вільний голос» Ярослав

Нарган, знаючи, що вмію добре писати, бо мої публікації часто були в ЗМІ, запросив на роботу в редакцію. Працювала кореспондентом, відповідальним секретарем, заступником головного редактора. А в 1995 році перемогла в конкурсі й стала головним редактором видання.

— Чи були у Вас казуси, пов'язані з професійною діяльністю?

— Були, і чимало. Один із них пов'язаний з моїм псевдонімом, яким підписувалася під окремими матеріалами, — В. Стрільчук. Заходить якось у редакцію

чоловік — і з порога: «Хто тут В. Стрільчук?». Обережно запитую, навіщо то йому, мовляв, псевдонім розкриваємо лише на вимогу суду. А чоловік на те: «Та я також В. Стрільчук. Друзі думають, що то я так гарно пишу і дякують мені. З мене шампанське...». Згадався ще випадок. Після однієї з публікацій на мене «накинулася» вчителька української мови: як я, така-сяка, посміла в матеріалі вжити російське слово «шкура». Заледве переконала філологиню, що в українській мові є і «шкіра», і «шкура».

– Що означає для Вас журналістика? Чи стала вона для Вас справою всього життя?

– Не люблю банальностей, тому відповім коротко: журналістика – це вже діагноз.

– У чому, на Вашу думку, полягає головне завдання журналіста?

– Доносити правду до людей, відстоювати свободу слова, сприяти розбудові справедливого суспільства на основі традиційної культури та здорової моралі, сприймати чужий біль як свій.

– Які поради Ви могли б дати майбутнім журналістам?

– Передусім вивчити ази журналістської справи. Не соромитися попросити підтримки, поради й допомоги досвідчених колег. У практичній роботі ніколи не забувати про його величність Факт. За будь-яких ситуацій дотримуватися професійних етичних стандартів, служити людям, а не владі, партіям чи політичним блокам. І завжди пам'ятати правило «золотої серединки» основоположника етики Аристотеля – стався до інших так, як ти хочеш, аби вони ставилися до тебе.

Передусім вивчити ази журналістської справи

САБІНА РУЖИЦЬКА:

**«В Івано-Франківську можна працювати
на «New-yourk Times»**

Інтерв'юер Оксана Депутат

Кореспондент газети «Експрес». Навчалася у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника на філолога, закінчила магістратуру. Має досвід роботи за кордоном, а саме у Польщі, де працювала і на телебаченні. Вважає, що у журналістиці головне – бути собою і вільно висловлювати свої думки: «Тільки об'єктивна і прозора інформація, і тоді у тебе все вдасться!»

– Розкажіть трохи про себе. Де навчалися? Звідки почали свою журналістську діяльність?

– Навчалася я спочатку в школі, пізніше – в Коломийській гімназії. Закінчила магістратуру філологічного факультету в ПНУ ім. В. Стефаника, щоправда, науковцем не стала. Почала працювати в газеті, на журналістських кур-

сах в Києво-Могилянській академії, в Краківському університеті теж на журналістських курсах. Здобула ще туристичну освіту. Маю три фахи: філолог, журналіст, екскурсовод.

– Скільки років Ви вчилися загалом?

– Враховуючи школу, то 20.

– Хто чи що спонукало

Вас стати журналістом?

– Сказати чесно – гроші. Коли я вчилася в школі, тоді був ще Радянський Союз і за дописи в районну газету давали гроші. Якщо мені за статтю платили 3 рублі, то це було дуже круто. Я хотіла писати і заробляти.

– Чи важко реалізувати себе саме на локальному рівні?

– Живучи тут, із сучасними засобами комунікації, і в Івано-Франківську можна працювати на «New York Times». Але треба запропонувати їм щось особливе, аби їх вразило. Реалізувати себе, можливо, й важко. Потрібно просто вміти і знати, що давати на всеукраїнський чи міжнародний рівень.

– Чи пам'ятаєте Ви, де була надрукована Ваша перша стаття?

– Так, звісно, пам'ятаю – у газеті «Дністровська зірка», Тлумацькій районній газеті, яка ще за СРСР була.

– Що найбільше приваблює Вас у журналістиці?

– Бути собою. Тут я можу виразити свої думки, причому різними засобами. Також подорожувати, що мені дуже подобається; знайомитися з великою кількістю людей, що частково стають моїми друзями; можливість допомагати іншим людям, які деколи опиняються в безнадійних ситуаціях, і найголовніше – широко відкриті можливості.

– Чи не шкодуєте Ви про те, що обрали саме цей фах?

– Коли дуже багато роботи – так, але загалом – ні. Навіть коли я, стомлена, кажу, що покидаю цю роботу і вибираю більш спокійну, наприклад, викладати. Рано встаю: «Ні, це моя робота; це те, що я люблю».

– Чи пробували Ви себе у викладацькій діяльності?

– Так, я викладала в ПНУ ім. В. Стефаника в інституті післядипломної освіти. Викладала в школі. Не моє.

– Чи були у Вас екстремальні ситуації під час

інтерв'ю чи написання статті?

– Були, коли я писала журналістські розслідування про якісь кримінальні речі. Бувало таке, що змущена була їхати з міста, щоб не потрапити в руки бандитам. Коли тобі 25 років – ти забуваєш про наслідки, але коли з роками набираєшся досвіду і в тебе

є дитина – то думаєш, що тобі робити. Тому стараюся не ризикувати життям.

– Що можете побажати майбутнім журналістам?

– Здобувати знання, але прислуховуватися до себе. Постійно вдосконалюватися, можливо, починати з блогів чи міркувань на Фейсбуці. А далі – шукати себе!

Здобувати знання, але прислуховуватися до себе

ОЛЕНА ТРЕТЯК:

«Журналіст має говорити правду. Основною вартістю журналіста є його імідж, ім'я та репутація»

Інтерв'юер Юлія Чікель

Директор івано-франківської ТРК «Вежа».

— Скільки часу вже у журналістиці? Як розпочали кар'єру?

— В 1999 році тодішній міський голова Зеновій Шкутяк вирішив створити інформаційний орган міської влади. До речі, сьогоднішній інформаційний стан країни показав, наскільки це рішення було мудрим. Було створено радіо «Вежа», воно вийшло в ефір 16 листопада. Першим розпочав ефір покійний нині Анатолій Гармаш. Власне я й прийшла

на «Вежу» завдяки голосу Анатолія. Коли я чула його голос в «Мандрах», мені здавалося, що я знаходжуся дійсно в тій країні, про яку Толік оповідав. Було відчуття повного занурення.

Отже, я починала разом з «Вежею». Ми працювали з рекламними текстами, ставили собі високу планку одразу.

— На Вашу думку, які «плюси» та «мінуси» в роботі на радіо?

– Радіоведучий – це людина, яка має чітко уявляти собі свого слухача. Майстри радіожанру навіть радили нам провести соціологічне опитування з тим, щоби з’ясувати, хто він, твій слухач, і мати перед собою чітке візуальне зображення. Коли я обираю тему розмови чи гостя своєї передачі, я завжди запитую себе: а чи буде цікава ця розмова тобі, мій слухачу? Безперечним «плюсом» радіоформату є можливість слухача домальовувати картинку. Завжди залишається місце для уяви. Один відомий польський ведучий з тридцятирічним досвідом сказав, що радіо – це театр уяви. Радіо – це певна магія. Слухач ніколи не знає, що відбувається саме в цю хвилину, в цей момент по той бік ефіру. «Мінусом» є водночас відсутність цієї картинки, як це не дивно. Я поясню. Людина сприймає інформацію всіма органами, а на радіо бачити розмову, емоції, жести, невербальні в тому числі, неможливо.

Скажімо, якщо гість на моє запитання робить великі очі, він наляканий або незадоволений, слухач цього не бачить, тому вплив радіо завжди менший, ніж телебачення. Радіо – більш інтимний формат. Ви бачили, щоби збиралася компанія, щоби послухати радіо? Я – ні. Радше разом будуть дивитися телевізор. Але ми вже давно це зрозуміли, і більшість наших передач виходить на радіо з відеосупроводом, тим паче, що сучасні технології цьому лише сприяють.

– Що найосновніше для радіожурналіста?

– Для радіо важливо витримувати формат, тобто розуміти, коли слухач має час на довгі, змістовні аналітичні розмови, а коли – лиш на короткі новини. Звісно, що важливі голос, дикція, володіння словом, вміння проводити розмову з різними за темпераментом, становищем та світоглядом гостями. Радіоінтерв’ю – особливий жанр. Я до нього довго звикала: спершу мені дуже хотілося все пе-

реписати чи перемонтувати, тому що на радіо треба точно формулювати своє запитання – його не можна декілька разів переписати. На радіо ти не додаси гіперпосилання, як у тексті, не додаси відео з YouTube. Ти не можеш бути впевненою, що люди, які тебе чують зараз, слухали ефір і 10 хвилин тому, тож треба постійно нагадувати, хто твій гість, хто ти, все пояснювати, описувати, проговорювати. І, звісно, важливо поважати свого гостя.

– Радіо «Вежа», одне з кращих у місті. Чи відчуваєте відповідальність перед мешканцями міста, працюючи журналістом саме на цій станції?

– Я вдячна вам за високу оцінку нашої спільної праці. Так, відповідальність перед мешканцями нашого міста, слухачами радіо «Вежа» насправді є великою. Ми пам'ятаємо про це постійно, намагаємося дуже ретельно перевіряти всю інформацію, яку подаємо до ефіру. Слово може зробити багато речей: й до-

брих, й поганих. Словом можна вилікувати, а можна й поховати людину довіку. «Спочатку було слово...» Тому микладаємо в слово, яке звучить на радіо, стільки змісту, скільки можливо. Слухач не відволікається на картинку – на одяг ведучих, на декорації і графіку – залишається чистий зміст.

– Який найкумедніший випадок трапився за час роботи на радіо?

– Кумедних випадків за 20 років було багато, в основному вони були пов'язані з перебоями в роботі технічного обладнання.

– Чи важко створювати контент програм на радіо? Які основні аспекти творення?

– Коли створюється радіо, обговорюється його формат. Що там буде? Скільки і якої буде музики? Чи будуть новини? Які новини? Що буде такого особливого? Чи змусить воно слухача вмикати саме наше радіо кожний день? Які емоції викликати

радіостанція, чому її будуть слухати? Відповіді на всі ці питання і лежать в основі створення контенту. Крім того, радіо повинно виконувати освітню, інформаційну, розважальну функції, але передусім має бути вашим другом, який покращує ваш настрій, супроводжує вас удень і увечері, коли вам сумно; під час дороги ви вмикаєте його як порадника, який може «підкинути» ідею. Радіо стає таким собі поліпшувачем настрою, який кожен день ви вмикаєте, бо добре знаєте, що хочете там почути. У вас також є пев-

ні музичні очікування, які мають справджуватися.

– **Що б Ви порадили собі, 20-річний, якби могли машиною часу повернутись у той період?**

– Я б нічого не змінювала.

– **Виділіть три основні поради журналісту у 21 столітті.**

– Журналіст має говорити правду. Основною вартістю журналіста є його імідж, його ім'я, його репутація. Журналіст має знати, де знайти інформацію і де її перевірити на правдивість.

Журналіст має говорити правду

ЯРОСЛАВА УГРИНЬОК:

«Редактор не може бути ідеальним, хіба якщо він на пенсії або це не твій редактор»

Інтерв'юєр Павло Гогільчин

Головний редактор телеканалу «З-Студія».

– У Вас багато здобутків у сфері журналістики. Чи було це Вашою мрією? Чому Ви стали саме журналістом?

– Журналістика – мрія дитинства. Це про мене. Десь у віці 13–14 років уже остаточно вирішила, що буду журналістом. Цю мою ідею підтримав батько. Ми були натхненні 90-ми, коли Україна формувалася як держава. Народний Рух, перші парламентські вибори, перші відомості про Голодомор, розкопки кісток

закатованих націоналістів, Степан Бандера та УПА – про все це писали й розповідали журналісти. На той час це були сенсаційні повідомлення. Мені тоді здавалося, що ці люди знають значно більше, ніж інші, і що вони можуть впливати на думку інших. Я почала дописувати в районну газету, і ця робота мене захопила. У 1993 році вступила на факультет журналістики Львівського національного університету імені Івана Франка і не пошкодувала

про це жодного разу.

– Свою кар’єру Ви будували в кінці 90-х років минулого століття. Наскільки зараз різниться українська (можна франківська) журналістика і коли було краще? Проведіть паралелі.

– Чесно кажучи, раніше було цікавіше працювати. Це моя суб’єктивна думка. Журналісти були більш професійними, та й сама журналістика ще не знала слова «фейки» і не гнала-ся за кількістю переглядів на сайтах чи в соцмережах. Проте зараз теж дуже вдалий час для самовираження, для формування себе в професії. Завдяки Інтернету кожен може бути сам собі ЗМІ, що робить нашу журналістику конкурентнішою і динамічнішою.

– Чому телебачення?

– Телебачення – це найвиразніший засіб масової інформації. Тут поєднані три складові: текст, звук і відео. Окрім професійної журналістики, телеведучі повинні ще володіти й певними якостями режи-

сера та актора. Також не завадить хороша реакція. І взагалі, той, хто почав працювати на ТБ, уже ніколи йому не зрадить.

– Ви – головний редактор ТРК «3-Студія». Розкажіть, будь ласка, про особливості роботи редактора на телебаченні. Які «прийоми» журналістики можуть допомогти в кар’єрі?

– Редактор на телебаченні – це двигун. Особливо багато роботи в редактора новин. Тут процес безперервний. Ти лягаєш спати з думками, що завтра буде в новинах, і прокидаєшся теж з такими ж думками. Найважливіша якість для редактора – це вміння організувати процес, «заварити кашу», так би мовити, мотивувати всіх працювати на результат. Важливим для редактора є авторитет, бо якщо вже нічого не діє, то можна авторитетом «притиснути». Це жарт. Але тільки наполовину. А головне, як і в кожній професії, – любити свою роботу і намагатися робити її добре.

– **Як досвідчений редактор, розкажіть про темний бік журналістики?**

– Темний бік журналістики дуже темний: у ньому розібратися важко навіть тим, хто там працює. Єдине, що можу сказати: професія журналіста прирівняна до небезпечних професій, журналісти мають відпустку 36 днів. І це правильно, бо люди на цій роботі вигорають і емоційно, і морально.

– **Наскільки важко готувати молодих журналістів?**

– І важко, і легко одночасно. Якщо молода людина осмислено обрала цю професію, розуміє, яка це робота, і має намір працювати журналістом, то в такому випадку досить легко. Якщо ж студент чи випускник факультету журналістики приходить на ТБ з надією, що його, а частіше її покажуть по телевізору, то тут уже стає проблематичніше. Проте я молодих журналістів люблю і з задоволенням їх навчаю.

– **У скількох ЗМІ Ви працювали?**

– У п'ятих офіційно влаштована на роботі (газета «Обрій», ТБ «Канал 402», ТБ «Еліт-ТБ», ТРК «Вежа», ТРК «3-Студія») і в декількох ЗМІ паралельно як позаштатний кореспондент (Українська служба BBC та Польське Радіо).

– **На Вашу особисту думку, чи має майбутнє газета?**

– Думаю, майбутнє в газет є, але нетривале: близько п'яти років у звичному для нас друкованому варіанті, а далі газети стануть інтернет-виданнями. Залишаться, звичайно, одна чи дві всеукраїнські офіційні друковані газети, решта ж перейдуть в Інтернет, а багато далекоглядних редакторів так уже роблять.

– **Роздержавлення ЗМІ – добре чи погано? І чому?**

– Роздержавлення ЗМІ – це прекрасно. Воно поставить усі засоби масової інформації в рівні умови і дасть новий поштовх та нові горизонти для розвитку, а ті, хто не втримається на ринку, змушені будуть закриватися, і тут немає нічого поганого, бо

такі закони бізнесу.

— **Як саме впливають робота, кар'єрний ріст на особисте життя?**

— Тільки позитивно. Чим кращі у тебе на роботі результати та досягнення, тим цікавішою та ціннішою ти стаєш для своєї сім'ї. Принаймні в мене так.

— **Наскільки добре готують журналістів в університетах і скільки потрібно вчитися журналістики?**

— Не хочу говорити банальностей, але вчитися журналістики, а точніше, удосконалювати свою професію треба все життя, інакше ви зупинитеся й будете тупцювати на одному місці. Особливого розвитку професії вимагає сучасний світ. Нові технології, нові способи передачі інформації, нові вимоги до подачі інформації, нові форми інтерв'ю — це все постійні виклики, з якими треба вміти давати раду. Щодо освіти у вишах, то з добрих університетів випускають людей з доброю вищою освітою, яка є базовою, а все решта — то тільки практика.

— **Ідеальний редактор — який він?**

— Редактор не може бути ідеальним, хіба якщо він на пенсії або це не твій редактор.

— **Декілька курйозних, веселих і жахливих історій з досвіду роботи.**

— За 20 років роботи було історій чимало. Були і веселі, і курйозні, і страшні. Наприклад, одного разу я записала півгодинне інтерв'ю з іншою людиною, сама цього не підозрюючи, і з'ясувала це вже вкінці. Було дуже смішно. Одного разу під час прямого ефіру погасло світло, а іншого — сіли батарейки в петличках. Ще було інтерв'ю, записане без звуку. Або й узагалі приносиш касету на студію, а там відео не записалося...

— **Як стати головним редактором телеканалу?**

— Треба для початку прийти працювати на телеканал, а далі — доля...

— **Плани на майбутнє в кар'єрі?**

— Працювати якомога

менше – заробляти якомога більше. Жарт. Якщо серйозно, то зараз «3-Студія» стоїть перед новим етапом у своєму розвитку. Ми скоро отримаємо цифрову ліцензію і будемо змушені забезпечувати власним продуктом 24 години мовлення. Відповідно роботи буде багато.

– Що б Ви змінили в журналістиці? Чи взагалі можна вважати щось за зайве в журналістиці?

– Як я можу змінити закони жанру? Усе, що відбувається в журналістиці, – це відображення сучасного життя, прогресу, нових технологій. Змінити будь-що тут неможливо. Головне – збагнути те, що відбувається.

– Особливості франківської журналістики?

– Для мене франківська журналістика нічим не особлива. Я думаю, що це не найкраще професійне середовище в Україні, але точно і не найгірше.

– Чи добре те, що більшість українських ЗМІ «надто» патріотичні, чи не псує націоналізм об'єктивність?

– По-перше, треба розрізняти патріотизм і націоналізм. Коли ЗМІ патріотичні, але об'єктивні, як, наприклад, BBC у Великобританії, то тут немає нічого поганого. Все інше – не дуже добре. Але я б не сказала, що в Україні всі ЗМІ патріотичні. У нас є багато непатріотичних ЗМІ, які не люблять і не розуміють країну, в якій працюють. А це значно серйозніша проблема.

Журналістика – мрія дитинства

РОМАН ФАБРИКА:

**«Той, хто думає, що журналістська праця легка,
дуже помиляється»**

Інтерв'юер Наталія Кузів

Заслужений журналіст України, лауреат премії «Золоте перо». Член Національної спілки журналістів України, лауреат багатьох творчих конкурсів, володар» численних нагород, зокрема «Золотої медалі української журналістики». Є автором художньо-документального фотоальбому «Лемки: роки і долі»; збірника «Я – репортер» тощо, а також великих фотовиставок «Кличуть у гори трембіти», «Америка в Галичині». У 2005 році у власній садибі відкрив оригінальний Музей родинних професій. Почесний громадянин Івано-Франківська.

– Пане Романе, що змушує Вас бути таким сильним та відповідальним?

– Народився я у багатодітній сім'ї залізничного службовця в селі Радчі неподалік Івано-Франківська. Було нас семеро: брати Ярослав, Казимир, Юрій

і я, сестри Марія, Ірина та Надія. Можливо, велика родина, а також відповідальність, пунктуальність та моє велике бажання чогось досягти в житті, залишити щось для людей і зробило мене таким, яким я є сьогодні.

— Якими були Ваші перші кроки на ниві журналістики, як Ви прийняли рішення піти такою життєвою стежиною?

— Той, хто думає, що журналістська праця легка, дуже помиляється. Це важкий хліб. І сьогодні, коли за плечима життєвий і професійний 50-річний досвід, можу сказати, що мені довелося пройти не легкі життєві університети. Скільки себе пам'ятаю — завжди мріяв про журналістику. І я дуже щасливий, що моя мрія збулася!

Ще школярем почав писати замітки у газету «Комсомольський прапор», а свою першу літературну нагороду отримав у восьмому класі. Проте після закінчення факультету журналістики Львівського державного університету імені Івана Франка довелося пройти багато фахових щаблів: працював у редакціях івано-франківських обласних газет, згодом був власним кореспондентом Українського радіо, десять років працював редактором

Івано-Франківського обласного телерадіокомітету.

— А як виникла і розвивалася Ваша любов до фотографії?

— Ще з дитинства я любив робити світлини, друкував фото в газетах, «знимкував» сусідів, друзів, колег, ровесників. А перші уроки фотосправи дав мені старший брат Ярослав, який на той час вчився на кіномеханіка. Потім це вміння мені дуже знадобилося в університеті. Я завжди у мандрах, у пошуках нового, цікавого, небаченого. Мені подобається відкривати людей неординарних, загадкових, освоювати острови людських душ. І хоча я безпосередньо не пов'язав своєї долі з фотосправою, вона завжди допомагала мені і була невід'ємною частиною моєї журналістської роботи. Всі мої кореспонденції були проілюстровані моїми фотографіями. Я ніколи не возив із собою фотокореспондента.

— Що для репортера головне: осяяння чи натхнення? Чи довго Ви носите у

собі ідею, щоб втілити її в реальність?

— Журналіст має дуже багато знати. Набагато більше, ніж та людина, в якої він бере інтерв'ю. На все має вистачати часу, і всі матеріали мають бути актуальними. Я не люблю довго виношувати ідею, бо потім вона стає для мене нецікавою. Тому я віддаю перевагу свіжій, швидкій інформації та завжди перевіряю її достовірність.

— В яку пору доби Вам найпродуктивніше працюється?

— Від природи я «жайворонок». Встаю о п'ятій ранку, бо вважаю, що гріх спати, коли сонце високо. Мені завжди шкода змарнувати світловий день. Адже життя хоч і прекрасне, але таке коротке! І хочеться встигнути якнайбільше... Планую звечора, а працюється найкраще зранку.

— Яка Ваша вдача? Наскільки тяжко давався шлях до визнання?

— За темпераментом я холерик, за натурою — романтик, відкривач. Усього

в житті досяг самотужки, сам, своїм розумом та наполегливою працею. Можливо, цей гарт допомагав мені пізніше у професійному репортерстві мати якісь особисті критерії, якесь умовне мірило цінностей при визначенні в людині, у співрозмовникові основного, найважливішого, потаємного.

У велику журналістику я прийшов з низів і пройшов усі щаблі зростання журналіста по горизонталі і по вертикалі, від студентської багатотиражки до обласної партійної газети, від молодшого літпрацівника до завідувача відділу. І в цьому сенсі я, можливо, є єдиним журналістом в Івано-Франківську, який знає кореспондентську роботу з кожного боку. До звання «Заслуженого журналіста» я йшов поступово і цілеспрямовано, вдосконалюючи свою майстерність.

— Чи мріяли стати публічною особою?

— Репортер — це вже публічна професія. Кожній людині певна частка уваги,

безперечно, лестить. Я – не інтроверт, а більшою мірою екстраверт, тому люблю спілкування з розумними, начитаними та активними людьми.

– Над чим працюєте зараз?

– Останнім часом на сторінках газети «Репортер» друкую розповіді під рубрикою «Хобі». На основі цих публікацій та світлин про широкий світ людських уподобань готується до виходу в світ авторська книга.

– Як у Вас виникла ідея створити музей родинних професій?

– Наснилася. Стиль придумав сам. До переліку потрапило 150 фахів. Це зібрання символів родинних професій за останні двісті років. Ніхто з моїх знайомих не вірив, що спроможуся на такий музей.

Усі експонати збирав самотужки. На почесному місці – у центральному куті, над імпровізованою кахельною пічкою – портрет покійної матері. Вона

дала життя й вивела у світ сімох дітей. На центральній стіні – ікона святого Миколая, покровителя ремісників. Є в музеї колекція годинників різних епох, окремий куточок виділив під шведський реманент. Але на цьому я не хочу зупинятися, прошу у Бога здоров'я і сили, щоб побудувати ще один музей.

Будинок Романа Михайловича зведений власними дбайливими руками господаря. В ньому панує добра, позитивна аура: є сімейний куточок, мисливська кімната, каплиця. У вітальні на почесному місці портрети батьків, що свідчить про повагу та любов до них.

Надзвичайно вражають колекції раритетів, тарілок, значків, міні-книг, велика домашня бібліотека. Напевне, тільки людина, яка дуже любить життя, може так упевнено народжувати в собі та втілювати в реальність усі задуми, ідеї, мрії.

– Хто є Вашим стимулом, рушійною силою?

– Дружина, син, донька,

невістка, зять, онуки – моя сім'я, джерело енергії, моя пристань і стимул у роботі – усе найдорожче, що може бути у цьому земному житті. Живу, щоб дивувати, і дивуюся сам...

– **Пане Романе, що відчуваєте, коли завершуєте кожну свою роботу?**

– Це невимовне почуття... Його неможливо передати, мені радісно на душі, я безмежно щасливий, готовий тоді обійняти весь світ і зігріти тією любов'ю, яка світиться в мені. А далі – мрії, нові задуми.

– **Які риси найбільше цінуюте в людях?**

– Ціную чесність і милосердя. Поважаю людей відкритих, щирих, справедливих, відповідальних. Мій дім завжди відкритий для них. Люблю робити сюрпризи і вмію бути вдячним за повагу до себе.

– **Ваша заповітна мрія...**

– ...розширити межі часу. Стільки цікавих справ довкола, а на все так не вистачає днів. Адже так важливо й необхідно показати і зберегти творче надбання людей, оцінити і пошанувати їхню працю, бо це ж той ковток цілющого повітря, яким дихає кожна жива душа...

Живу, щоб дивувати, і дивуюся сам...

ГАЛИНА ФІЛІПОВА:

«Я люблю свою роботу, люблю свою сім'ю і все, що зі мною відбувається, я насолоджуюся життям»

Інтерв'юер Васирина Мелешко

*Заслужений журналіст України, спеціальний кореспондент
ОТБ «Галичина». Інтерв'ю про те, як не втрачати
мотивацію, вірити у краще, робити помилки та
не шкодувати про це.*

— Пані Галино, розкажіть про себе. Де навчалися та як стали журналісткою?

— За двома освітами я — «художник-майстер» і «вчителька малювання». На телебачення мене «привели» мої діти Марійка і Оленка, які знімалися у передачі «Галочка». Я ж писала сценарій для однієї з рубрик. Згодом написала сценарій для пригодницької програми «Скарби Ясе-

ня». Вона на телевізійних конкурсах здобула високе визнання і отримала схвальні відгуки експертів. Її навіть порівнювали з «Фортом Буаярд». І мене запросили вже офіційно на ОТБ «Галичина». Так я і стала працювати в журналістиці, яка є моєю улюбленою роботою.

— Про що найбільше Ви любите створювати матеріал?

— Нині, по двадцяти ро-

ках праці, я – заслужена журналістка України, чим дуже пишаюся і разом з творчою групою створюю циклічні програми «Невичерпне джерело» і «Ростить великі». У моєму доробку чимало програм, які отримали Гран-прі та перші місця на всеукраїнських та міжнародних телевізійних конкурсах. Це – «Паломництва Євангеліє», «Цвіт папороті», «На вівтар України» та ін.

– Хто був Вашим творчим наставником, до якого Ви найбільше прислухалися?

– Тепер чимало тренінгів про життя і творчість, які ведуть люди, що не можуть це робити. Як розлучена жінка, яка судиться з чоловіком, може давати поради про сімейне життя? Але люди чомусь йдуть на це і витрачають чимало грошей. Для мене ж людиною, до якої я могла звернутися, була мама. Вона була моєю повірницею і подругою. І кажу вам: «Поки ваші батьки живі – звертайтеся до них, адже тільки вони

через власний досвід зможуть зрозуміти вас».

– Які можливості дає робота журналіста?

– Це можливість дізнатися багато цікавого про все і про всіх. «Цивільна» людина таких можливостей не має, власне, в тому й особливість журналістики. Також знайомства з багатьма відомими людьми. На моєму досвіді це Василь Шкляр, Ніна Матвієнко, Іван Марчук та багато інших.

– Яке гасло супроводжує Вас протягом життя?

– «Того, хто хоче, доля несе, а того, хто не хоче, – волочить». Також ще одне: «Стався до людей так, як хочеш, щоб вони ставилися до тебе». Обов'язково потрібно радіти життю, адже воно прекрасне. Я люблю свою роботу, люблю свою сім'ю і все, що зі мною відбувається. Я насолоджуюся життям. І цей девіз завжди зі мною. Моя мета – побільше щасливих людей.

– Якби у Вас була можливість щось змінити або

повернути назад, що б це було?

– Я була б розумніша. Але поки молоді – робіть те, що хочете!

– Робота журналіста досить напружена і займає чимало часу. Як знаходите час на відпочинок? Як саме його проводите?

– Я люблю подорожувати. Намагаюся робити це частіше. Поки це хоча б чотири рази на рік. Проте завжди пам'ятаю, що я – українка, і національний одяг завжди зі мною. Таким чином я презентую свою країну. Куди б ми не

поїхали – завжди відкриваємо щось нове, нові емоції. Відпочинок має бути радісним і таким, який запам'ятається тільки позитивом.

– Насамкінець що б Ви хотіли порадити нашим студентам?

– Багато читайте! Займайтеся всім, чим хочете. Не обмежуйте себе ні в чому. Робіть усе, що можете робити. Стрибайте з парашута, робіть речі, за які буде що згадати, адже у вас є тільки одне виправдання – молодість. І не забувайте дякувати за те, що маєте.

*«Того, хто хоче, доля несе,
а того, хто не хоче, – волочить»*

АНДРІЙ ФІЛІПСЬКИЙ:

**«Журналісти – це ті самі люди, а журналістика –
таке саме життя»**

Інтерв'юер Юлія Чікель

Головний редактор газети «Репортер».

– Коли прийшли у журналістику?

– В 2002 році, але до того 15 років збирався. То були 90-ті роки, хотілося чогось прибуткового, іншого й простого водночас. Давно боявся, що не вийде. Боявся облому. Але одного разу дружина виштовхала мене на конкурс для журналістів-аматорів «Майстер» від всеукраїнської спілки журналістів, і аж через рік, підбивши підсумки, журі оголосило мене переможцем у номінації «публіцистика».

– З чого починали, і чи було важко?

– Важкого не було нічого. Ми з друзями придумали власне видання, і оскільки більшість вигадок були від мене, то я автоматично став головним редактором одразу. Але якщо говорити чесно, то я скоріше був локомотивом у цій команді, аніж редактором. Більшість представників редакції були досвідченими у цій справі, і я, крім того, що штовхав їх у спину, ще й не хотів вчитися. За професі-

єю я гірничий інженер і до професійної журналістики не мав дотику взагалі, адже 12 років працював за професією.

– Як занесло у «Репортер»?

– У «Репортер» не занесло, у мене був стандартний шлях. Спочатку був власним кореспондентом київської газети, потім створили свій журнал «Карпати», і я звідти пішов у 2006 році. Потім працював випусковим редактором мережевого видання «Статус», і у 2008 році регіональні редакції закривали, і я пішов. Трішки був без роботи, а потім інвестори, що купили газету «Репортер», знайшли такого чоловіка, як Філіпський, і запропонували мені посаду. Пройшов співбесіду і вже десять років тут працюю.

– Чи важко керувати? Вважаєте свою редакцію підлеглими чи колегами, бо ці поняття дуже різняться?

– Я не знаю насправді. В колективі мають бути

дружні стосунки. Бос може бути на якійсь величезній консалтинговій фірмі або заводі, а оскільки ми тут всі вкупці і дуже часто робимо все разом, у нас не дуже різняться журналістські обов'язки, то ми більше колеги. Але це тільки частка роботи. Хоча я все ще намагаюся триматися журналістського тону. Хоча ґрунтовно вже давно не пишу. Кажуть: редактор – це колишній добрий журналіст. Бо коли займаєшся організаторсько-редакторською роботою, на написання статей часу немає, тим більше, у нас немає літературного редактора, і ці функції виконую я.

– В Андрія Філіпського є тема табу в написанні статей?

– Напевно, немає. Ні, немає. Можу писати про всіх і про все. У нас журналіст не пише «з голови», ми керуємось фактами, ходимо до експертів, і 90 відсотків журналістів не мають так званих профілів написання. Ми пишемо про все, бо так склалися обставини у

регіональних виданнях. Немає великої кількості журналістів, щоб хтось мав суто політичну, будівельну чи паливну тематику. Єдине обмеження для мене і взагалі для всіх нормальних людей – мораль і цензура. Намагаємось навіть про політику писати чесно і, якщо потрібно, то з позначкою «політична реклама». А ось завуальованих замовних розслідувань «Репортер» не пише, тим більше від імені наших журналістів. За жодні гроші! Це залізне правило редакції.

– Які ще є правила у «Репортері»?

– В «Репортері» є концепція, якій вже 9 років, і

там все прописано. У нас автор може відмовитися від будь-якої теми без будь-яких аргументів. Якщо автору тема не подобається, навіть профі напише її ніякою. Це перше. Далі замовні розслідування – то друге. Чорнових списків немає. Навіть якщо ми працюємо з рекламодавцем, який приносить нам хороший дохід вже років 8-10, і він зробить щось резонансне, про що не можна мовчати, ми будемо про це говорити. За мої 10 років у «Репортері», ми так втратили, може, двох клієнтів, але совість мене не мучить. Тобто ми не поводимося брутально. Журналісти – це ті самі люди, а журна-

лістика – таке саме життя. Тут не можна бути доброю людиною в житті, а свинею в журналістиці через професійні обов’язки. Завжди треба бути людиною.

– З фінансової точки зору робота редактора є основним прибутком чи більше як хобі?

– Нічого собі хобі. Ми ж у будь-якому разі живемо журналістикою, і професійна діяльність і гроші на життя – це те, що ми заробили написанням статей. Якщо ми більше за-

робляємо в іншій галузі, то просто граємося журналістикою. Але я це вважаю неправильною практикою. І люди, які роблять крок у бік заробітку не журналістикою, а піаром чи пропагандою, до прикладу, втрачають якості журналіста, і це все закінчується завжди рано чи пізно.

– Що можете побажати молодим журналістам?

– Мати розум, і працювати ним на всі 100 відсотків. Тільки тоді результат не змусить себе чекати.

Завжди треба бути людиною

ІРИНА ШАЛКІТЕНЕ:

**«За будь-яких обставин залишатися
самою собою»**

Інтерв'юер Євгенія Ревкало

*Філолог та практичний психолог. Член НСЖУ з 1993 року.
Дівчі ставала лауреатом конкурсу «Міліція під
контролем» за кращий публіцистичний матеріал у
номінації «Українська міліція – крок у Європу».
На громадських засадах працює в обласному товаристві
«Бойківщина» як прес-секретар та
співає в ансамблі «Воля».
Цікавиться музикою, кіно та театром.*

*Друзі називають – ідеалісткою.
Улюблена страва – сирники.
Найбільше щастя – бути вільним.
Найбільше дратує – тупість.*

**– Пані Ірино, розкажіть
про себе. Де навчалися?
Що підштовхнуло до такої
професії?**

– За фахом я вчитель
російської мови і літератури
(закінчила Івано-Фран-

ківський педагогічний інститут). Певний час, коли працювала у школі, дописувала в газету «Комсомольський прапор» про шкільні проблеми, а потім випадково (згодом таких

випадковостей було в житті чимало) в газеті «Прикарпатська правда» побачила оголошення про вакансію коректора. Прийшла, протягом тижня пройшла, як би сьогодні сказали, стажування, і так почалася моя робота у пресі. Протягом 28 років працювала у різних виданнях як перекладач, літературний редактор, менеджер з реклами, редактор відділу, відповідальний секретар, заступник редактора.

— Що найбільше запам'яталося зі студентських років?

— Мабуть, вам, сучасним студентам, непросто буде це уявити. Але спробуйте: пізня осінь, на термометрі +2 градуси, переїжджу дощ, а ви стоїте в гумових чоботях на колгоспному полі і закоцюрблими руками чистите від гички цукрові буряки. Проклинаєте день, коли ви вступили до інституту, викладачів, які послали вас на цю трудову повинність, сам інститут і, врешті, весь світ. Але... Наступає вечір, біжите з подругами на дис-

котеку до місцевого клубу, де до вас підходить ставний старшокурсник з істфаку – і все вмить змінюється. Вже повертаючись на старенькому бусику в рідну alma mater, зі сміхом згадуєте з друзями «бурякові пригоди», слухаєте анекдоти, і весь негатив поступово «випаровується».

Зазвичай траплялося так, що весняну сесію я складала на «добре» і «відмінно», а зимову – виключно на «відмінно». І от четвертий курс, зимова сесія, мені ставлять «четвірку» з методики викладання літератури. А я ж на останньому місяці вагітності, мені вкрай потрібна підвищена стипендія (на цілих 11 карбованців більша, це ж шалені гроші!). Що робити? Йду до викладачки, прошу призначити дату перескладання іспиту. Вона з подивом оглядає мою фігуру і ледь не непритомніє: «У вас заліковка з собою?» – «Так». – «Давайте». Так мій новонароджений синок отримав «крутезний» як на ті часи візочок.

Взагалі пригод було чимало, зараз подумала: все переповісти – можна книгу написати. Та, на жаль, не було таких можливостей будувати кар'єру, які є нині у вас. Тож цінуюте це.

– У Вас доволі цікаве прізвище – Шалкітене, яка історія у нього?

– Все банально: я взяла прізвище чоловіка – Владаса Шалкітіса, литовця за національністю. Ми познайомилися в Литві у містечку Ігналіна. На жаль, він трагічно загинув у досить молодому віці. А прізвище я не змінювала з огляду на перспективу тривалої бюрократичної тяганини.

– Чому вибрали саме пресу? Як щодо радіо і телебачення?

– По-перше, я не журналіст за фахом, тобто у мене немає спеціальної освіти, я філолог за першою освітою і практичний психолог – за другою. А щоб бути газетярем, треба, крім усього іншого, грамотно писати. Це не значить, що радію чи телевізійнику не

треба вміти стилістично правильно будувати речення, але, погодьтеся, з цим на радіо і телебаченні все-таки простіше. По-друге, на той час (80-ті роки минулого століття) телебачення на Прикарпатті було, так би мовити, в зародковому стані, радіо (в народі прозване «брехунцем») теж було тільки від радіоточки, не було FM-станцій і взагалі багато чого тоді не було. Та й, зрештою, газет обласного масштабу було тільки дві: «Прикарпатська правда» (орган комітету партії) і «Комсомольський прапор» (орган комітету комсомолу). Тож, як бачите, вибір був невеликий.

– У яких ЗМІ Ви друкувалися?

– Газети «Прикарпатська правда», «Комсомольський прапор» (згодом «Світ молоді»), «Рідна земля», «Галичина», «Анонс-Контракт», «Експрес», «Освітянське слово», «Газета.if.ua», «Західний кур'єр», «Репортер», «Версії. Факти», журнали «City Life», «Іменем закону».

– Не замислювались про псевдонім, чи, може, він у Вас вже є?

– Так, є – Алла Маковська.

– Звідки Ви черпаєте ідеї щодо висвітлення тієї чи іншої теми?

– Їх дає саме життя, особливо нинішнє. Але прикро, що нині на критичні публікації майже не реагують. Раніше на шпальти газет було дуже важко пробитися, та якщо цього вдавалося досягти, критика завжди викликала резонанс у суспільстві і обов'язкову реакцію чиновництва. Сьогодні ж мусить статися щось екстраординарне, щоб воно мало відповідну реакцію з боку влади чи правоохоронних органів.

– Ви двічі ставали лауреатом конкурсу «Міліція під контролем» за кращий публіцистичний матеріал у номінації «Українська міліція – крок у Європу». Пригадуєте свої враження від нагородження?

– Я ставлюся до цього не те щоб байдуже – без осо-

бливих емоцій. Звичайно, мені приємно, однак я не ставлю собі за мету здобути якомога більше відзнак, звань, нагород, грамот, подяк. Це все минуще. Для мене головне, яку пам'ять залишу по собі, як про мене згадуватимуть, що доброго я зробила для людей, кому допомогла завдяки тим здібностям, якими нагородила мене природа.

– Зараз дуже багато говорять про те, що журналістика втрачає сенс поряд із соціальними мережами. Як, на Вашу думку, це правда?

– Ні. У певному часовому проміжку за певних обставин люди схильні захоплюватися певними новаціями. Свого часу так було, скажімо, з магнітофонами, потім з відеоманітофонами, пейджерами тощо. Фаховий журналіст, як і будь-який фахівець у своїй галузі, завжди буде затребуваним.

– Яке ваше ставлення до соціальних мереж?

– Можливо, висловлюся надто категорично, але

вважаю це марною тратою часу. Як на мене, це такий собі симулякр живого спілкування, своєрідна підробка, яких останнім часом все більше у багатьох сферах нашого життя: підроблені ліки, фальсифікований алкоголь, продукти, штучні вітаміни і навіть штучні почуття. Я віддаю перевагу спілкуванню віч-на-віч. Тоді за гарними словами неможливо приховати недобрі наміри, відповідно немає розчарувань та різних інцидентів. Говорю це як психолог.

– У Вас нещодавно була зустріч зі студентами Прикарпатського національного університету. Які враження від знайомства?

– Дуже позитивні. Я ніби повернулася у студентські роки. Вдячна майбутнім колегам за цікаві, змістовні, часом гострі запитання, за допитливість і неабияку обізнаність із сучасним станом журналістики. Переконала, що з багатьох із них вийдуть небайдужі газетярі, телевізійники і радіянники. Хочу лише побажати,

щоб на їхньому життєвому шляху зустрічалися такі самі небайдужі до суспільних проблем працедавці.

– Як Ви знаєте, у Прикарпатському розпочало свою діяльність студентське радіо «ПНУ FM». Як, на Вашу думку, цього бракувало університету чи, може, це було зайвим?

– Аж ніяк не зайвим. Студенти, а особливо майбутні журналісти, мають бути обізнані з найсвіжішими новинами. Радіо дає таку можливість.

– Чи виникали у Вашому житті ситуації, коли Ви замислювались над тим, що даремно обрали таку професію?

– Ні, інакше я б змінила професію. Я завжди діяла рішуче: не платили зарплату чи вимагали йти проти своєї совісті – покидала такого працедавця, знаходила однодумців.

– Як стати справжнім журналістом?

– Тут, як не дивно, варто згадати знамените ленінське: «вчитися, вчитися,

вчитися». Справді, вчитися впродовж усього життя: зустрічатися з фахівцями, причому з різних галузей знань, багато читати, відвідувати семінари і тренінги, які організовують для журналістів, бути в курсі новин у світі, в країні, в населеному пункті, де проживаєте. Згодом уся ця кількість знань неодмінно трансформується в якість вашої роботи. А головне – не зраджувати собі, своїм принципам, не продаватися за «30 мідяків».

– Чим ще цікавитесь у житті, крім журналістської діяльності?

– На громадських засадах як прес-секретар працюю в обласному товаристві «Бойківщина», співаю в ансамблі «Воля». Серед моїх зацікавлень – музика, кіно, виставки, вистави. Люблю працювати на дачній ділянці, спостерігати, як із посаженого зернятка проростає нове життя.

– Яке Ваше життєве кредо?

– За будь-яких обставин

залишатися самою собою.

– Чи є у Вас із сім'єю таке місце, яке вважається традиційним?

– Любимо ходити в гори, зупинятися в тій самій колибі.

– Чи були за кордоном? Якщо так, то яка країна справила найсильніше враження?

– Швеція і Данія. Я була там ще в кінці 90-х. У нас тоді навіть банкоматів не було. З огляду на нашу криміногенну ситуацію я й уявити не могла, що лише за два роки вони з'являться в Україні. Ще мене вразили тамтешні пенсіонери. Вони щосуботи збиралися біля своїх багатоповерхівок і прибирали (без оплати, за покликом душі) прилеглу територію, яка, як на мене, з точки зору благоустрою й так була бездоганною.

– Особисто у Вас є найулюбленіше місце, в якому відчуваєте ейфорію?

– Це морське узбережжя.

– Кажуть: «Мрій, поки твоя мрія не здійсниться».

У Вас є мрії?

– Так, звичайно.

– І, на завершення, Ваше
побажання журналістам-

початківцям?

– Вміти за себе постояти,
не «прогинатися під мінли-
вий світ», тоді вас поважа-
тимуть.

Ідеї дає саме життя, особливо нинішнє

Все починається з віри в свої сили. Особливо в журналістиці.

Матвій Ганапольський

Журналістика – це рок-н-рол.

В ній потрібен драйв.

Валерій Калниш

Недостатньо бути «хорошим журналістом». Важливо бути журналістом, якого знають.

Віталій Голубєв

Журналіст – людина, яка має талант щодня заповнювати порожнечу.

Дж. Вест

Я став журналістом, щоб максимально близько підійти до серця світу.

Генрі Люс

ВІДВЕРТО ПРО ЖУРНАЛІСТИКУ:

ПОГЛЯДИ МОЛОДИХ ФАХІВЦІВ

ВАСИЛИНА БАНТУШ:**«Журналістика – це більше ніж професія»****Інтерв'юєр Вікторія Цісик**

Якими є «підводні камені» професії? Чому регіональна журналістика виснажує? Як розрізняти, де правда, а де – вигадка? На ці та інші запитання відповідає Василина Бантуш, журналістка франківського інтернет-видання «Місто».

– Розкажіть про себе. Де навчалися і яким був Ваш шлях до роботи у редакції?

– Я закінчила Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, факультет політології. На другому курсі у нас була практика в ЗМІ, яку я проходила в одній з регіональних газет. Це був мій перший досвід роботи. А після закінчення навчання потрапила в редакцію франківського інтернет-

видання «Стик». Пропрацювавши кілька місяців копірайтером на стрічці новин, я почала дописувати власні замітки, репортажі та інтерв'ю. Пройшовши шлях від копірайтера до редактора, зрозуміла, що «виросла» з цього сайту і настав час змін. Тому після нетривалої «творчої відпустки» перейшла на посаду журналіста в інтернет-видання «Місто».

– Ви працюєте п'ять років. Чи можете сказати, що журналістика стане справою всього життя?

– Журналістика – це більше ніж професія. Дехто каже, що це дуже просто: піти, побачити й розповісти про те, що відбувається. Проте журналістика – це свого роду спосіб життя. Оскільки робочий день журналіста зазвичай насичений, то потрібно бути витривалим, скрупульозним та працелюбним. Дуже часто доводиться витрачати багато зусиль на якісну роботу над матеріалами, які мають коротке життя й малий коефіцієнт корисної дії. Ще одна складність регіональної журналістики – циклічність: щороку треба писати про одні й ті самі проблеми комуналки, нерозчищені/невідремонтовані дороги, міські святкування тощо. Тобто писати про ті речі, які були написані до мене 100 разів. З власного досвіду можу сказати, що журналістика – не лише творча й цікава, але ще й відповідаль-

на і виснажлива професія. Психологічне, емоційне та фізичне навантаження призводить до життя в стані постійного стресу, на тлі якого виникає та розвивається синдром професійного вигорання. Коли його ознаки стануть для мене явними, то не виключаю, що піду з журналістики. Тим паче вже були дві спроби це зробити. Але кожного разу отримую порцію натхнення після відпочинку і повертаюся.

– Що означає для Вас бути справжнім журналістом?

– Щоб стати успішним у цій професії, потрібно не лише мати літературні здібності, а й по-справжньому цікавитися життям і тим, про що доводиться писати чи розповідати. Коли журналіст гідно виконує своє завдання, читач/глядач/слухач має можливість розвиватися і приймати власні рішення відповідально й правильно.

– Як Ви розрізняєте, де правда, а де – вигадка?

– Багато сучасних інтернет-видань працюють за принципом «чим більше людей перейде за посиланням на певну статтю, тим більшу прибавку до зарплатні отримає автор». Тому насторожують статті із сенсаційними заголовками, які часто не відповідають змісту. Вже сама подача матеріалу дає можливість побачити, де правда, а де – брехня. Ще один ефективний спосіб – гуглити й перевіряти інформацію. Знайти першоджерело, дізнатися якомога більше про нього, виокремити докази, визначити відповідність між публікацією й дійсністю. Зараз шукати й перевіряти інформацію під силу багатьом користувачам інтернету.

– Чи правда, що колишніх журналістів не буває?

– Професію журналіста можна віднести і до ремесла, і до творчості, та навіть до мистецтва. Обравши цю спеціальність, люди часто змінюють свій стиль та спосіб життя і повністю присвячують себе роботі. Адреналін репортерської роботи захоплює їх з головою і більше не відпускає, які б найрозумніші доводи такому «одержимому» не приводили рідні та близькі. Є й такі журналісти, які з огляду на деякі обставини покидають професію й починають займатися чимось кардинально іншим. Але глибоко в душі, мабуть, таки залишаються «колишніми журналістами».

МАРТА БАРАНЕЦЬКА:

«Терпи, терпи, терпець тебе шліфує»*Інтерв'юєр Вікторія Вакалюк*

Кореспондент газети «Галицький кореспондент», закінчила факультет журналістики Львівського національного університету імені Івана Франка.

– Три слова, які б Ви хотіли почути про себе?

– «Ти живеш не даремно». Я це знаю і сама, та часом потрібно почути від когось підтвердження того, що твої старання таки дають свої плоди. Бо ж життя має сенс тоді, коли маєш з ким розділити свої радості, маленькі і великі перемоги.

– Чи часто Ви нарікаєте на журналістське життя?

– Хіба жартома. Я свідомо обрала цей шлях і жодного разу не пошкодувала.

– Ваше професійне та життєве кредо?

– «Терпи, терпи, терпець тебе шліфує» Василя Стуса. Завжди допомагає, особливо коли починаєш «розклеюватися». Йдеться не про погане, бо проблеми просто потрібно вирішити, але перетерпіти, коли важко чи ліньки, коли починаєш опускати руки. Не варто забувати, що скоро відкриється друге дихання.

– Чи вистачає часу на особисте життя?

– Особисте що-що? (*сміється*). Насправді це спосіб переконатися в тому, що поруч саме та людина. Яка готова розуміти твої інтереси і терпіти дедлайни. Якщо ти журналіст, з часом і твій хлопець частково стає журналістом – починає бачити новинні теми, звертати увагу на деталі.

– **Як часто Ви хочете змінити професію?**

– Дуже часто жартую, що краще б я вдома нігтики робила. Але коли спробувала серйозно задуматися, то зрозуміла, що не бачу себе більше ніде. Я зайняла своє місце і наразі планую лише рости, але точно не змінювати професію. Цю професію я обрала собі ще у 7-му класі, і назад дороги нема.

– **Улюблена історія з бекстейджу, якийсь цікавий випадок на роботі?**

– Таких історій безліч. Я ночувала у відділку, копирсалася у смітті, мало не побилася з юристом, пила

каву в компанії тіла чоловіка, який впав із 12-го поверху, весь вміст моєї дамської сумочки (включно із білизною) розглядала охорона Кабінету Міністрів. Як каже мій колега, «у нас буває складно, але нудно не буде ніколи». Кожен твій день – несподіванка. Тому потрібно все сприймати з гумором, носити зручне взуття і не лякати цими історіями батьків.

– **Журналістика – це професія чи стан душі, в чому її сенс?**

– Журналістика – це діагноз! Сенс у тому, щоб допомагати людям та змінювати їхні життя, використовуючи текст, звук чи зображення. Дізнаватися щось нове не лише для себе, а й для того, щоб поширювати і розвивати. Це професія, яка може врятувати чи зруйнувати чужі життя, і цю силу потрібно використовувати з розумом. Або не братися за це взагалі.

ІРИНА ВАЩУК:

«Вважаю, що потрібно займатись чимось одним і займатися цим якісно та професійно»

Інтерв'юер Ірина Синів

Працювала позаштатним кореспондентом у газеті «Закарпатська правда», редактором новин інформаційного порталу «Час Закарпаття», у прес-службі народного депутата України від Закарпатського округу, на обласному телебаченні «М-Studio», займалась викладацькою діяльністю у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

– Де здобували освіту журналіста?

– Здобувала освіту журналіста в Ужгороді, в Ужгородському національному університеті на кафедрі журналістики. Раніше там було відділення філології та невеличка кафедра. Нині там вже функціонує інститут журналістики.

– Чи планували взагалі стати журналістом? Якою була дитяча мрія?

– Ні, не планувала. Дитячою мрією було стати балериною, хотіла пов'язати життя з танцями. Але оскільки батько був журналістом за освітою, брат працював у газеті, то вирішила піти стопами своєї сім'ї. Також відчувала, що біль-

ше тяжію до гуманітарних наук, тому все-таки вирішила податися в журналістику. Вчитися дуже подобалось, і щодо свого вибору в мене сумнівів не було.

– Де Ви раніше працювали? Які редакції чи телебачення? Ви працювали лише у Франківську чи в інших містах також?

– Працювала я вже з другого курсу, тому що кожен журналіст повинен працювати вже з самого початку свого навчання. Тому на другому курсі я вже працювала в газеті «Закарпатська правда» позаштатним кореспондентом. На четвертому курсі мене обрали редактором новин інформаційного порталу «Час Закарпаття». Там я також була журналістом та редактором інформаційного відділу. Потім працювала у прес-службі народного депутата України від Закарпатського округу, і це був дуже хороший досвід. Останні 4 роки працювала на обласному телебаченні «M-Studio», де я також була позаштатним корес-

пондентом в Ужгороді. Потім на посаді ведучої новин, що мені страшенно подобалося, оскільки цей профіль подобався найбільше. Я там почувалася дуже комфортно, тому завжди ідентифікую себе як «телевізійний журналіст». Згодом почала знімати свою спортивну програму «Фітнес-ранок для панянок». Вже тоді мене почав вабити спорт. Після того я переїхала у Франківськ, де займалась виключно викладацькою діяльністю.

– Що, на Вашу думку, є найскладнішим у роботі журналіста?

– Залишатися об'єктивним, оскільки зараз в Україні дуже багато проблем, тому важливо подавати інформацію з кількох сторін, не бути однобоким. Ну і, звичайно, це стрес. З боку людського фактора це доволі стресова робота, тому що немає вихідних, немає свят, буває багато конфліктних ситуацій, які потрібно швидко вирішити. Також я вважаю, що для жінок ця робота себе вичерпує,

оскільки з часом ти вигоравш фізично та морально.

– Професійні якості журналіста – які вони?

– Насамперед це відкритість, комунікабельність, інколи навіть наглість, допитливість. Журналіст повинен за будь-яких умов отримати інформацію, інколи це вдається не так легко. Тому потрібно «включити» всі свої вміння та якості характеру. Також журналіст повинен бути компетентним, щоб уникнути випадків необізнаності в темі, яку розкриває. Потрібно відкрити і використати максимум джерел, щоб стаття дійсно була цікава.

– Чи бували випадки нападів на Вас як на журналіста? Бували якісь суперечки або, що гірше, чи завдавали Вам фізичної шкоди?

– Звичайно, бували. Мені і погрожували, і розбивали камеру, і казали про позови до суду через необ'єктивну подачу інформації. Особливо це стосувалось якихось

сусідських війн, людських факторів. Коли ти випускаєш один сюжет, то завжди у кожній ситуації є дві сторони медалі, і це нормально. Такі ситуації бували, але з них вдавалося вийти без судових процесів. Моя порада: пробувати завжди все вирішувати мирно.

– Відомо, що після тривалого часу роботи журналістом Ви почали викладати у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Чому вирішили покинути журналістську діяльність?

– Тому що вичерпала себе в роботі журналіста. Постійно кудись поспішала, бігала, хотілося вже чогось більш спокійного. На той час вже мала багато знань і вирішила, що можу ними поділитися, передати їх студентам, новому поколінню, де все комп'ютеризовано.

– Чи не було Вам нудно після тривалого періоду активної роботи перейти на більш спокійний режим? Чи думали, що не вистачає

журналістики на телебаченні, створення випусків, камери?

– Викладацька робота є більш теоретичною, а журналістика – більш практичною, тобто твориш ти. І цього насправді завжди не вистачало. Хотілося бути постійно в курсі подій, хотілося «варитися» у всьому. Коли ти працюєш, то знаєш всю політику, економіку, культуру в місті. Коли вже перейшла на викладацьку роботу, цього не вистачало, тому що було більше паперової роботи, зі студентами, зустрічей в аудиторіях, тому вже не так добре знаєш, що коїться у світі.

– Ви вже тривалий час займаєтесь виключно спортом. Працюєте фітнестренером, ведете власний блог про здорове харчування, створюєте спортивні марафони, які допомагають людям схуднути. Чому вирішили остаточно «зав'язати» із журналістикою і податися у спорт?

– Я така людина, вважаю, що потрібно займатись чимось одним і за-

йматися цим якісно та професійно. Я максималіст, і якщо віддаватися чомусь, то лише одній справі і повністю, бо інакше діла не буде. В один час я вже не могла для себе розділяти ці дві професії з різних причин. Коли настав час обирати, то спорт все ж переміг, тому що це робота з людьми, де є вільний графік, можливість більше часу приділити собі. Крім того, я почала професійно виступати на сцені і зрозуміла, що вже не можу викладатися в університеті на повну, як це личить справжньому викладачу.

– Ви в минулому володарка багатьох нагород у сфері фітнес-бікіні. Звідки у вас таке захоплення – займатися спортом?

– Коли я вперше побувала на такому виступі як глядач, то зрозуміла, що теж хочу бути на сцені. Раніше виступала протягом трьох років. Зараз вже не виступаю.

– Як вдавалося поєднувати ці дві справи – роботу

журналістом та підготовку до змагань? Адже потрібно було багато часу приділяти виключно тренуванням у залі та постійно тримати себе в формі.

– Недосипала, тому що був дуже завантажений день. Університет – тренування – власні тренування – університет. Засинала після опівночі і дуже рано прокидалась. Такий режим втомлював. Але ми молоді, енергійні, тому вдавалося поєднувати. Якщо людина хоче – можливо все.

– Від чого кайфуєте в житті? Звідки берете натхнення на роботу та постійне вдосконалення?

– Кайфую від «качалки»,

від подорожей, від літнього сезону, адже саме тоді можна найкраще показати свою форму. Від успіхів своїх вихованок у спортзалі, які міняють своє тіло. Звідти і беру натхнення.

– Розкажіть, які плани на майбутнє, а саме чи плануєте з часом повернутись у сферу журналістики?

– Я не загадую наперед. Я просто живу, вдосконалююсь, розвиваюсь. Чи планую повертатись у журналістику? У викладацьку – ні. В практичну – можливо, з часом буду знову знімати якусь фітнес-програму і таким чином знову поєднаю своє життя із журналістикою.

Якщо людина хоче – можливо все

ЮРІЙ ВАЛЬКО:

**«Фотоапарат мені допомагає, він ніби
продовження мого зору»**

Інтерв'юєр Єва Жасминова

Фотокореспондент франківського новинного інтернет-видавання *Galka.if.ua* та онлайн-журналу *OGOGO!*

Фотографія стала невід'ємною частиною життя сучасної людини. У соціальних мережах ми намагаємось якомога краще виглядати в очах інших користувачів, і саме світлина є допоміжним засобом для створення образу. В цьому нам допомагають професіонали своєї справи – фотографи.

Франківський фотограф Юрій Валько розповів про оригінальні фотосесії та дивні робочі моменти, а також про любов та ненависть до своєї роботи.

Юрію Вальку 21 рік. У Прикарпатському національному університеті хлопець опанував технічну й освітню професію. Зараз працює фотографом у *Galka.if.ua*. Розпочнемо з того, що Юра – альбінос. Альбінізм – це захворювання, пов'язане з порушенням пігментного обміну в організмі. При цій патології виникає дефіцит меланіну – особливий речовини, що додає забарвлення шкірі, пігментній і райдужній оболонці ока, волосся, ніг-

тям. Передається захворювання по рецисиву (не по спадковості). Альбінізм не є хворобою, яка загрожує життю пацієнта, однак може впливати на його якість. Згідно зі статистичними даними, у світі одна людина з 17-18 тисяч має альбінізм. Юра давно зрозумів, що відрізняється від інших:

«Коли всі на тебе звертають увагу, розумієш, що ти не такий. І батьки одразу казали, що я у них особливий. Вже не пам'ятаю, як то насправді було, але з самого дитинства знав, що маю таку особливість, і сприймав це якось адекватно», – каже Валько.

– Як до тебе ставилися у садочку, школі?

– Садок не пам'ятаю, тільки школу. Там було важко. Були такі діти, однокласники, які сприймали це досить нормально, дружили. А були такі, що знущалися, обзивали, деколи і перестривали після школи. Найпопулярніше, як мене називали, – альбатрос. Сніжком на-

зивали, Білим, Белим. Бувало і є всяке.

– Чи ображаєшся зараз на такі звертання?

– Дивлячись хто мені так скаже. Якщо це мої друзі жартома, то теж сприймаю це як жарт. Можу над ними у відповідь посміятися. Якщо називає незнайома людина, для мене це дивно.

– Як пояснював/пояснюєш людям, що ти такий, як вони?

– Я не можу пояснити людям того, чого вони не можуть зрозуміти. Зараз, коли всі повиростали, з людьми, які мене чи перестривали, чи ми просто мали конфлікти, спілкуємося досить нормально. Вони вже бачать мене як сформовану особистість, розуміють, що я від них нічим не відрізняюся.

– Тобто ти не вважаєш себе особливим?

– Чесно, не вважаю. Я стараюся бути нарівні з іншими людьми, не тиснучи на якісь особливості. Я додаюся собі. При знайомстві з дівчатами альбінізм

теж не заважає.

– Які неприємності є у тебе через альбінізм?

– Єдина неприємність – це те, що сонце дуже різко впливає на шкіру. Перебуваючи на сонці, люди за смагають, а я згоряю. Півгодини на прямому сонці – і в мене вже будуть опіки. Звісно, можливий час перебування під сонячними променями залежить від періоду дня. В обід тяжко, зранку і ввечері легше. Неприємність ще й у тому, що я не відчуваю моменту, коли спалив шкіру.

Як рятуюся? Використовую креми від засмаги, влітку одягаю речі з довгими рукавами, кепки, светри з комірами, щоб шия не згоріла. Звісно, жарко так ходити. Але краще хай буде спекотно, ніж ходити зі спаленою шкірою.

– Що для тебе альбінізм?

– Це можна назвати особливими особливостями (*посміхається*). Це не хвороба. Альбінізм від народження, але я повноцінно здоровий. Єдине, що

є проблеми з зором – маю короткозорість (це одна з ознак альбінізму. – Ред.). Тому, буває, пропускаю громадський транспорт. Поки автобус чи тролейбус не під'їде близько, не бачу його номер. Доводиться примусово зупиняти, але не завжди виходить. Вивіски чи дрібний текст теж погано бачу. Деколи смішні ситуації бувають, коли йду вулицею, назустріч іде знайомий, вітається, а я «йду на своїй хвилі» та не вітаюся у відповідь. Потім пишуть, що «промахав» когось. Кажу: «Вибачайте». Але більшість моїх друзів уже знають, тому або хапають за руку, або ще щось. Звикли. Так, проблемами із зором заважають, створюють незручності, але я якось навчився із цим справлятися.

– Як ти працюєш фотографом із поганим зором?

– Насправді фотоапарат мені допомагає. Завдяки йому я можу зблизити картинку, підійти ближче. Фотоапарат – ніби продовження мого зору.

– Як почалося твоє захоплення фотографією?

– Фотографією займаюся вже близько трьох років. Побачив, що в однокласника виходить дуже круто фотографувати, мене теж зацікавило. Купив у нього свій перший фотоапарат, почав знімкувати. Займався трохи фотосесіями, були здибанки з різними фотографами. Якось все так зав'язалося. Тепер більше присвятив себе репортерній зйомці, цікавлюся подіями у Франківську, відвідую цікаві заходи.

– Які «плюси» та «мінуси» своєї професії можеш назвати?

– Перший і дуже вагомий «плюс» – це мобільність, я завжди в курсі всіх подій, наче «живу своїм містом». Відвідую багато різноманітних, цікавих заходів. Безкоштовно насолоджуюсь театральними виставами та концертами, милуюсь виставками. Поєдную роботу та особисті вподобання. Люблю, коли в місті якісь масові заходи – хода чи велопробіг. Ну

і, звичайно ж, багато знайомств, постійно нові люди та емоції. «Мінусом» також є мобільність, адже інколи події перебивають власні справи. Потрібно відсувати на другий план особисте життя. Це дуже виснажливо.

– Розкажи про свою найважчу фотосесію.

– Особисто мені важко фотографувати весілля. Якось я був на гуцульському весіллі, це тривало дуже довго, ще й потрібно було продумувати локації. Не подобається таке здебільшого тому, що це не моє спрямування. Я люблю висвітлювати події – все як воно є насправді, бігати навколо, а не будувати кадр. А ще важко пояснювати молодятим: «станьте так», а вони кажуть, що не фотогенічні. Натомість на роботі такі події, де не потрібно кимось «командувати». Навпаки – ти сам шукаєш кадр. Найлегше фотографувати дітей, бо я їх люблю, головне – не показувати, що «ти існуєш», вони дуже природні, виходять гарні

фото, коли з ними «ловиш момент». Морально важко було фотографувати дітей з обмеженими можливостями в дитбудинку. Але така специфіка роботи. Не обираю, що висвітлювати. Фотографую реальне життя.

— В яких екстрених ситуаціях під час роботи тобі доводилось бути?

— Окрім того, що деколи я змушений «лазити» по підлозі, то не пригадую. Часто бували зйомки під дощем. Іноді ставалась якась подія, я одразу вибігав з офісу й екстрено висвітлював її. Наприклад: обвал духовної семінарії. Я був на концерті, а мені телефонує редактор, щоб я швидко фотографував. По секрету: фотографував колись оголених жінок, та не відчував збудження; взагалі на роботі я не звертаю уваги на особисте враження від події чи персони.

— Розкажи про свою найоригінальнішу фотосесію.

— Найбільші емоції ви-

кликало в мене фотографування літаків у військовій частині. Це незвично, та й пересічний громадянин не може потрапити туди. Цікаві враження та спогади від цих зйомок. Також робив фоторепортаж про те, як люди стрибають з парашутами. Було море адреналіну.

— Що б ти ніколи не погодився фотографувати?

— Вбивства не хотілося б фотографувати, пологи, якісь замовлені речі, які мені не до вподоби, скажімо, коли довелося фотографувати операцію на серці: в людини ребра вирізані і видно, як серце б'ється. Не фотографував би війну, бо не схвалюю кровопролиття. Олега Винника не фоткав би (*сміється*).

— Що тебе найбільше дратує у твоїй роботі?

— Я ніколи не дивлюсь на професію фотографа з БОКУ огидності, сприймаю свою роботу виключно з цікавістю.

МАР'ЯНА ДЖЕРДЖ:

«Несіть у світ позитив»*Інтерв'юєр Наталія Лехман*

*Ведуча телевізійних шоу «Карпатський ранок»,
«#LightBecir» та радійної програми «Weekend на Restart».*

*Прямі ефіри – невід'ємна частина життя Мар'яни; це
робота, яку вона дуже любить, яка її надихає та дозволяє
кожного дня відкривати щось нове та цікаве.*

– Ким Ви мріяли стати в дитинстві?

– Дуже гарне запитання тому, що колись я багато ким хотіла бути. Десь від класу 5-го і до 9-го я мріяла стати співачкою, фотографом, актрисою, вчителькою молодших класів, бо мені подобалось перевіряти зошити, щось там підкреслювати червоною ручкою. А вже під кінець 11-го класу думала, що піду в поліцію, адже закінчувала лі-

цей з військово-фізичною підготовкою. Але коли я приїхала до Івано-Франківська подавати документи, то випала нагода (досить-таки випадково, хоча кажуть, що випадковості не випадкові) вступити на кафедру журналістики, але на спеціальність «Видавнича справа та редагування». Уже на першому курсі нас викладачі запитували: «Ким Ви бачите себе в майбутньому? Визначайтесь

тепер!» Я одразу сказала, що буду ведучою, бо мені більше подобається говорити, аніж писати в газеті.

– Чи є у Вас історії зі студентського життя, які запам'яталися найбільше?

– В університеті чогось такого цікавого, щоб розказати, не було, крім журналу «Intermezzo», який ми почали робити з першого курсу. В мене була дуже відповідальна група, тому все завжди було за планом. А от коли я пішла на практику, то тут траплялось різне. Одного разу, коли ми з Юлею були практикантами, нам доручили зробити радіопрограму, записати інтерв'ю, підводки та самостійно змонтувати до виходу в ефір. Ми зробили все як треба і залишилось тільки зберегти, але випадково натиснули кнопку «перезаписати». Відповідно вся наша програма була видалена, і нам довелося за 15 хвилин зробити все те, що робили півдня. Тоді це була катастрофа для нас, а зараз ми згадуємо це з посмішкою.

– Чи підтримуєте зв'язки з колишніми одногрупниками?

– Так, звичайно. Найбільше – з Юлією Март, ми разом з нею ведемо «Карпатський ранок»; з Юлією Торконяк, яка працює на «РАІ» журналістом, та Олею Боднарчук, яка працювала рекламним агентом у багатьох наших газетах. Це така наша четвірка. Ми найбільше спілкуємось, а з іншими – трохи менше. З першого курсу працюємо над спільним журналом «Intermezzo». Тільки перший випуск був надрукований, а всі наступні – інтернет-видання. До речі, це єдине місце, де я пишу, а не говорю (*посміхається*).

– Як почалася Ваша робота на «Карпатах»?

– Все почалося з практики після другого курсу. В перший же день нам дали завдання, з яким ми, попри всі хвилювання, впоралися. Саме з того дня я зацікавилася роботою на радіо і готова була розвиватись, щоб досягти своєї мрії. На третьому курсі сво-

го навчання я вже розпочала офіційно працювати ведучою на радіо. Це були двогодинні прямі ефіри ранкового шоу, які розпочинались о 8-й годині ранку. Спочатку було дуже страшно, адже доводилося навчатись просто під час ефіру. Звичайно, багато помилялась, але з часом все ставало краще і я сама вже могла помічати та виправляти свої помилки. Після двох років роботи на радіо моє життя набуло нових фарб, адже наступним кроком стали прямі ефіри ранкового телевізійного шоу «Карпатський ранок». До речі, це перше ранкове шоу в Україні, де ведучі в піжамах, адже наша концепція полягає у тому, що ми прокидаємось і готуємось до робочого дня разом із нашими глядачами.

— Яке найдивніше інтерв'ю Вам доводилося брати?

— Я так багато разів брала інтерв'ю за ці 5 років своєї роботи, що навіть важко пригадати, яке з них було найдивнішим. Були сміш-

ні, були складні, були незвичні інтерв'ю та на дуже серйозні теми, наприклад, про паліативну допомогу чи історичні теми, що не є близькими мені. Але в одному із випусків «Карпатського ранку», маючи хороший осінній настрій, ми, як завжди, вирішили покреативити. Інтерв'ю було з нашим івано-франківським художником Славою Хоменком, і ми вирішили провести його на підлозі нашої студії. То був, здається, день шоколаду. Ми розстелили плед, прикрасили студію осінніми листочками, квітами, приготували гарячий шоколад і принесли багато різного шоколаду. Та наш гість вирішив підтримати концепцію нашої програми і прийшов у піжамі й леопардовому домашньому взутті. Ось так у прямому ефірі, о 8-й годині ранку наша розмова складалася незвично як для гостя, для глядача, так і для нас. Інтерв'ю було цікаве, правда, незвичною була його локація. Спілкувалися ми з Ігорем Крица-

ком про півмарафон, який він організовував у нашому місті. Відбулась ця розмова посеред баскетбольного майданчика, що у парку ім. Т. Шевченка, на фоні не знайомих нам юнаків, які просто вирішили пограти у баскетбол. От це й були одні з таких незвичних інтерв'ю.

– **Як з'явилася ідея радіопрограми «Weekend на Restart»?**

– Ой, дуже люблю цю нашу з Юлею програму. По-перше, тому, що від початку Нового року вона, напевно, єдина молодіжна розважальна програма і ми кожен раз стараємося зробити її інтерактивною. По-друге, завжди запрошуємо цікавих людей, музикантів, співаків і транслюємо тільки українську музику. Пам'ятаю, як довго ми думали над її назвою. Спочатку виходило щось дуже примітивне. Вихідні, інтерактив, музика, інтерв'ю, відпочинок – це слова, на які ми дивились і шукали натхнення. А потім зрозуміли, що вихідні

– це той час, коли всі перезавантажуються та набираються сил для наступного робочого тижня. Але «Перезавантаження на вихідних» якось не звучало, і тоді прийшла ідея назви «Weekend на Restart». Ця назва нам зазвучала, й ми залишили саме її. І ось уже рік кожних вихідних вона виходить в ефірі нашого радіо.

– **Зважаючи на Ваш шалений темп життя, чи є у Вас вільний час?**

– Сьогодні дуже багато роботи, бо з початком 2018-го року я працюю як на радіо, так і на телебаченні. Буває дуже складно. Було чимало випадків, коли доводилося працювати від 7-ї ранку до 8-ї вечора. Це насправді дуже виснажує, але все-таки знаходяться сили для того, щоб завершити роботу і знайти час на відпочинок. Проте, коли я була у відпустці, то вже в середині неї розуміла, що хочу на роботу, тому що мені не вистачає такого ритму життя. А у вільний час ми з подругами працюємо над онов-

ленням нашого журналу «Intermezzo». Ще дуже люблю робити щось руками: плести, малювати, робити декупаж, орігамі чи плести з бісеру. Також у вільний час пишу, читаю, слухаю музику та дивлюсь фільми, а коли є змога, відправляюся з друзями в гори.

— Чи бувають такі моменти, коли хочеться просто все кинути і змінити роботу? Чи думали про таке?

— Всі думали про таке. Мені здається, що кожна людина в якийсь момент думала все кинути і піти. Але я ще так категорично не розмірковувала. Злилась, були проблеми, могли так довести під час роботи, що не хотілося вже нічого. Проте до піку не доходило. Надіюсь, що й не дійде.

— Про що Ви мрієте на даний момент?

— Я мрію, щоб моя кар'єра ведучої не мала свого завершення. Хочу розвиватися саме на теренах нашої області. Ну подобається мені Івано-Франківськ. Головне — це сімейне щас-

тя, близькі люди і дружній колектив. Хочу, щоб наші «UA:КАРПАТИ» розвивалися все більше й більше. Також мрію про те, щоб ми вдало відкрили для франківців наш з дівчатами журнал «Intermezzo».

— Розкажіть більше про цей журнал.

— Журнал розрахований на людей, які люблять читати і розвиватися, а також для проведення вільного часу й об'єднання молоді. Він не матиме реклами, а якщо вона і буде, то тільки потрібною і точно мистецькою. Ми хочемо дати змогу талановитим людям друкуватися і розвиватися саме в нашому журналі. Він повинен бути інформаційно-розважальним, щоб можна було почитати цікаву та корисну статтю, перегорнути сторінку і відпочити з художнім твором.

— Ваше життєве кредо?

— В мене такий девіз: «Завжди бути на позитиві і посміхатися». Я вважаю: якщо ти нещасливий, то твоє життя безглузде і мар-

не. На мою думку, сенс життя в тому, щоб бути щасливим. А от що приносить тобі щастя – то це вже інше.

– На такій позитивній ноті побажайте щось майбутнім журналістам.

– Найбільша проблема студентів – це невизначеність, яка тягне за собою

байдужість і відвідування пар просто тому, що так треба. Тому я бажаю усім визначитися та йти до своєї мети, хоч при цьому і доведеться багато працювати. Не бути байдужими, не боятись, йти вперед, і тоді все буде добре. А найважливіше – нести у світ добро, позитив та щиру посмішку.

Бажаю усім визначитися та йти до своєї мети...

БОГДАН ДОСЮК:

«Треба мати витримку, щоб постійно йти вперед»

Інтерв'юер Єва Жасминова

Працює у прес-службі міського голови консультантом відділу Патронатної служби, фотограф міського голови Івано-Франківська.

— Богдане Миколайовичу, коли, як і чому почали цікавитись фотографією?

— Завжди любив фотографувати, спершу фотографував на телефон: гори, заходи сонця, потім мав «мільничку». Потім з грошей, які відкладав на університет, купив собі дзеркальну камеру «Nikon». Почав фотографувати друзів, якісь події у місті, різноманітні акції, пейзажі. Це було давно, років 10 тому. Згодом настав момент, коли любов всього

мого життя переросла у роботу.

— Розкажіть, як Ви почали працювати фотографом у міського голови.

— Щоб стати фотографом міського голови, треба було пройти «Рим, Крим і мідні труби». Перед цією роботою я працював у Івано-Франківській обласній державній адміністрації, головним спеціалістом в управлінні інформаційної діяльності та комунікації з громадськістю. Тоді до

моїх обов'язків входило відписувати на різні контрольні листи Адміністрації Президента, Кабінету Міністрів, а також готувати розпорядження, що стосувалися Громадської ради при ОДА, в якій я був секретарем, та робити місячні й кварталні звіти. В один момент довелося сфотографувати голову адміністрації, адже фотографа не було, а оскільки в мене були задатки фотографа, то вирішив показати свої здібності. Мені пощастило, голові сподобалось, і так склалось, що я став його фотографувати постійно, їздити з ним на різноманітні події. Згодом надійшла пропозиція від начальниці відділу Патронатної служби міської ради, тож я звільнився і почав працювати фотографом міського голови. На той час я вже себе добре зарекомендував, тож мене покликали працювати сюди, і я, звісно ж, погодився. Так я перейшов з ОДА у міську раду.

— Що входить до Ваших обов'язків на цій роботі?

— Мию інколи чашки колегам (*жартує*). Фотографую міського голову, різні події, які висвітлюють діяльність мера як публічної людини. Події бувають різні: від звичайних нарад у кабінеті, нарад із заступниками чи сільськими головами до більш офіційних — прийомів делегацій, міжнародних зустрічей, підписань угод з містами-партнерами, також сесії міської ради, на яких відбуваються нагородження атовців, а також святкування до Дня міста, де нагороджують почесних громадян, та всі інші події, які повинні бути зафіксовані, адже є важливими для міста, це історія, діяльність міського голови. До слова, наш теперішній мер Руслан Марцінків — дуже публічна людина, на відміну від своїх попередників, тому моя робота як фотографа насичена різними подіями. У нашого міського голови надто щільний графік, він розписаний погодинно, а інколи похвилинно. За день голова відвідує дуже багато різних

заходів. Це можуть бути ювілейні концерти, особливо якщо це День міста, та ще більше офіційних заходів — відкриття вулиць, нових відділень у лікарнях, дитячих садочків тощо.

— Які «плюси» та «мінуси» своєї професії можете назвати?

— «Плюси» — те, що моя робота не одноманітна, вона дуже насичена різними цікавими подіями, тому нудно не буває. Також «плюси» — це знайомства зі знаменитостями, послами, політиками і т. д. «Мінусом» цієї роботи є велика завантаже-

ність, бо іноді доводиться працювати без вихідних, від самого ранку до пізнього вечора. В такі моменти не вистачає часу пообідати, попити води, не вистачає часу на особисте життя.

— Який захід Вам найбільше запам'ятався?

— Найбільше запам'ятовуються заходи до Дня міста: різноманітні концерти, на яких виступають відомі не лише українські, а й зарубіжні зірки. Раджу студентам йти працювати у міську раду, на таких заходах справді можна «куражити».

— В яких екстрених ситуаціях під час роботи Вам доводилося бувати?

— Загалом більшість подій є екстрені, мер наш дуже швидкий, особливо на «чорній п'ятниці», коли він ходить вранці по місту та перевіряє роботу комунальних служб, освітніх закладів, контролює, чи дотримуються графіка руху водії громадського транспорту. В такі моменти потрібно за всім встигати, бігати, ловити кожен момент. Також враховувати спілкування з мешканцями міста. Інколи після дощу я їхав на будівництво пасічнянського мосту без змінного взуття, там і «поховав» нові кеди.

— Який досвід Ви отримали на цій роботі та якими якостями потрібно во-

лодіти, аби працювати на цій посаді?

— Щодо якостей, то має бути взаєморозуміння між колегами, треба слухати старших, досвідченіших працівників, також треба багато терпіння, адже ця робота складна. Досвіду набув багато, з кожним днем навчаюсь чогось нового. В цій роботі немає досконалості, тож я постійно розвиваюсь.

— Які настанови можете дати студентам-журналістам, які хотіли б працювати у міській раді?

— Перш за все — не боятись. У кожній роботі є труднощі, але, поборовши їх, ти стаєш сильнішим. Треба мати витримку, постійно йти вперед та вірити у власні можливості й сили.

З кожним днем навчаюсь чогось нового

ЮЛІЯ КАНЮС:

**«Я хочу вдосконалитися у своїй професії
і написати декілька резонансних матеріалів»**

Інтерв'юер Людмила Оленюк

Юлія Канюс ще зі шкільних років хотіла стати журналістом. Згодом їй вдалося втілити свою мрію. Юлія була головним редактором журналу «Versal», сайтів «0342» та «Місто». Вона щаслива мама та кореспондент газети «Галицький кореспондент». Недавно жінка поставила перед собою нові цілі, про які розповіла і нам.

— Пані Юліє, розкажіть, як так сталося, що Ви потрапили у журналістику?

— Журналістом я захотіла бути в класі десятому. Але потім треба було обрати, де продовжувати своє навчання. У мене було два варіанти: йти у Львів на журналістику, куди я і хотіла, або вивчати економіку. У Львів на державне я не вступила. Оскільки не

хотіла брати на навчання гроші у батьків, то пішла взагалі на математику. Там я провчилася чотири роки, а п'ятий курс так і не закінчила. Писати я почала ще на математичному факультеті. Дописувала тоді у студентські газети, їздила на всякі конференції. А після цього я все-таки пішла на журфак, правда, вчилася заочно.

Першою моєю офіційною роботою стала праця у франківському журналі «Versal». Я хотіла бути газетяркою, але отримати цю роботу було важко, адже новачків не дуже охоче брали. Тому доводилося писати у глянець примітивні матеріали. Потім звільнився головний редактор. Я досі не знаю, чому, але мене призначили тимчасово виконувати його обов'язки. Там я пропрацювала шість років.

— **Перед роботою у «Галицькому кореспонденті» Ви були головним редактором сайтів «0342» та «Місто». Поясніть, у чому відмінність роботи на сайті та в газеті.**

— Головною причиною, чому я покинула інтернет-журналістику, стала неможливість перевірити інформацію на достовірність. Мене це мучило, бо на сайті треба піднімати гострі теми і писати все швидко. А якщо ти сам ще не зовсім професіонал, як і твоя команда, то важко перевірити інформацію. Просто немає достатньо джерел і часу,

щоб це зробити. Тому треба було публікувати неперевірену інформацію. Журналісти-сайтовики роблять це свідомо, щоб піднятися у рейтингу. У цьому і полягає відмінність. Працюючи у газеті, ти маєш час і ресурси для перевірки.

— **Ви не мали бажання повернутись до колишньої роботи?**

— Я не пошкодувала про жоден свій вчинок у житті, зокрема і про зміну професії. Коли ти працюєш редактором, ти не маєш так багато часу писати і відповідно відчуваєш себе не до кінця професіоналом у сфері написання текстів. Погано, якщо редактор не відчуває себе впевненим на своїй посаді. Можливо, це не впливає на результат роботи, але позначається на мені. Тому я хочу більше вдосконалитися у професії і написати декілька резонансних матеріалів.

— **Хтось пише про культуру, хтось — про спорт. Яка Ваша тема?**

— Зараз я дуже хочу опа-

нувати розслідувальну журналістику. Вона цікава і перспективна. Працюючи у цьому жанрі, я розумію, що це моє. Але, знову ж таки, щоб бути професійним журналістом-розслідувачем, потрібно бути професійним журналістом узагалі. Треба себе «підкувати» у цій професії.

Я розумію, що чогось не вмію. Це правда. Але я читаю різні матеріали, відвідую тренінги. Щоб зробити розслідування, треба витратити багато часу на нього: знайти тему, побачити у ній реальну «зраду». І, до речі, тема має стосуватися великої кількості людей. Вона має бути глобальною.

— А не хотіли б Ви спробувати себе на радіо чи на телебаченні?

— На радіо я б не пішла, адже у мене погана дикція. А щодо телебачення, то воно ніколи не було моїм. Взагалі я вважаю, що більша частина журналістів йде на телебачення, щоб побачити себе на екрані, бо це круто. Та телевізійний журналіст повинен бути

особливим і мати харизму; він має бути створеним для телевізора. Я себе такою журналісткою не вважаю і не буду йти туди. Думаю, що я краща у написанні текстів.

— Пані Юліє, у Вас є чоловік та дитина. Чи не буває складно поєднувати сім'ю та журналістику?

— Це залежить від темпераменту людини. Оскільки я пишу повільно, бо люблю розбиратись у темі, це у мене забирає більше часу. Відповідно робота відбивається і на мені, і на родині. Коли береш багато тем, то треба ще й допрацьовувати вдома. Легше буде тоді, коли ти вже станеш професіоналом і зможеш швидко розібратися в темі і мати велику базу інформаторів. Якщо цього немає, то робота впливатиме на особисте життя.

— Чи дозволили б Ви своїй дитині стати журналістом?

— Про це задумаємось, коли донька виросте. Тепер все швидко змінюється, і

спрогнозувати, де можна буде себе реалізувати за кілька років, важко. Та, зрештою, вибір за дитиною.

– Що, на Вашу думку, потрібно зробити, щоб підняти рівень регіональної журналістики?

– Нам треба рівнятися на відомих українських та зарубіжних журналістів. Вони починали реалізовувати себе у цій професії з юного віку. Крім того, вони хотіли себе розвивати як журналісти. Тому не треба

чекати, коли закінчиш університет.

Нині є дуже багато можливостей, зокрема безкоштовних програм для журналістів. І важливо це використовувати з раннього віку, щоб «виписатися». А якщо сидіти й чекати, коли закінчиш п'ятий курс, і тоді шукати роботу – результату буде мало.

Регіональна журналістика – специфічна, але я «копаюсь» у ній уже довго. Значить, робота є і є куди рости.

Я не пошкодувала про жоден свій вчинок у житті

КСЕНІЯ КОНДРАТОВА:

«Робота – мій спосіб життя»

Інтерв'юєр Василь Фицик

Ведуча радіостанції «Західний полюс».

– Ксеню, розкажіть коротко про себе.

– Народилась у Санкт-Петербурзі, але з часом переїхала в Україну. Почала вивчати українську мову, професійно займатися співом. Перший радійний досвід – на радіо «Нікко», де виступала в ефірі разом із Євгеном Романицею. Навчалась у Рівному в інституті культури на вокальному відділі (естрадний спів), а після закінчення вирішила піти на радіо. Звісно, довелося пройти відбір, і ось уже 12 років мій голос зву-

чить у прямому ефірі. Робота – мій спосіб життя.

– Ким Ви мріяли стати в дитинстві?

– В мене не було конкретної мети. Коли я почала співати, все сталося само собою. Мені завжди доводилося робити все самій. Зараз маю вокальну школу, де навчаю людей. І я щаслива.

– Чи важко бути ведучою прямих ефірів?

– Авжеж, спочатку було важко. Бо коли ти гово-

риш, то не бачиш реакції людей. Ти не знаєш, чи людям подобається те, що ти говориш, бо коли є співрозмовник, то легше. Можна побачити його реакцію з міміки, жестів. Але все-таки це приємно. Я впевнена, що є по той бік мікрофона люди, які слухають, яким цікаво те, що ти говориш.

– Чи були якісь казуси під час ефірів?

– Так, у нас було крісло, яке крутилось, і я так розкрутилась, що в прямому ефірі воно вислизнуло з-під мене, я впала під стіл. Також була ситуація, коли горів пульт. Я почала витягати все з розеток і, звісно, вимкнула ефір.

– Багато гостей запрошуєте на ефір?

– Так, у мене є програма, і вона зорієнтована на зіркових гостей, цікавих людей, особистостей з різних галузей. Я ніколи не роблю заготовок, нікого не розпи-

тую поза ефіром, не кажу гостям, про що ми будемо говорити, і не ставлю запитань особистого характеру.

– Були небагатослівні гості?

– Чесно, таких не було. Навіть небалакучі розмовляють. Якимось мені сказали, що у мене буде на ефірі скрипаль. Думаю: «Боже, про що я буду з ним говорити?», хоча скрипка – мій перший музичний інструмент. Але він виявився класним співрозмовником. Дуже крутий, енергійний. Мені здається, що з будь-якою людиною можна спілкуватися відкрито, щиро і говорити про все.

– Що є основним правилом Вашого життя?

– Бути людиною, бути близькою до людей, це найважливіше для мене. Я завжди ціную в людях щирість, відкритість і вміння бути поруч. Адже сама людина нічого не варта.

ЮЛІЯ МАРТ:

«Я там, де я маю бути, і я цим пишаюсь»**Інтерв'юер Ірина Череп'юк**

Юлія Март (Зеленка) – ведуча шоу «Карпатський ранок» та «#Lightvechir». У прямих ефірах працює вже три роки. Обожає свою роботу за те, що має можливість знайомитися з цікавими людьми, які щодня приносять в її життя нові захоплення. Робота надихає її і кожного дня змінює, тому вона від неї кайфує.

– Розкажіть про шкільні та студентські роки.

– Школу я дуже любила. Це для мене місце, де можна було не тільки навчатись, а й проявляти себе як людину творчу. Наш клас постійно починаючи десь від 5 класу організовував різні святкування для всієї школи. Це насправді було круто. Я це любила, й в університеті далі продовжилось. Пригадую, як одна

викладачка постійно злилася на нашу групу, тому що ми були однією з небагатьох груп, які любили вчитися. Ця викладачка сказала: «Йдучи до вас на пари, я змушена готуватися. До інших груп я не готуюсь, а до вашої мушу готуватись». На парах ми постійно вели якісь дискусії. За університетом я сумую, за школою, напевно, ще більше сумую, ніж за університетом. На

жаль, цей досвід повторити практично не можна.

— Чи спілкуєтесь з одногруппниками?

— Спілкуюсь, тому що в університеті я знайшла своїх найближчих друзів. Нас четверо. Ми постійно спілкуємось та підтримуємо одна одну й досі. Тим більше, ми пов'язані спільним проектом — журналом «Intermezzo». Видання поки що взяло творчу паузу. Ми шукаємо нове нахнення.

— Чому обрали саме журналістику?

— З першого й аж до дев'ятого класу я не знала, ким хочу бути. На початку одинадцятого запитала себе: «А ким дійсно бути?» Тоді я цього не могла зрозуміти і почала шукати себе у всьому. Спочатку думала, що буду класним біологом, задля цього й на курси ходила. Проте згодом виявилося, що потрібно складати хімію, щоб вступити на біолога. Я одразу цю авантюру відклала, бо хімії не знала. Оскільки я дуже багато

читала, то вирішила: чому б не стати бібліотекарем? Але мама сказала, що, маючи класні оцінки майже з усіх предметів, закінчуючи школу з відзнакою, йти на бібліотекаря якось безглуздо. Пізніше якось брат запропонував: «Давай на журналіста!» До цього моменту я ніколи не задумувалась, що існує професія журналіста, що є люди, які йдуть на це вчитися, а потім ціле життя працюють, цією роботою горять. Подумавши: «Ну чому би й ні?», розпочала в квітні пошуки того, що Франківськ та й взагалі Україна пропонують у плані журналістики. В червні я знала, що точно буду журналістом, тому що дізналась, що вступила. З того часу я зрозуміла, що не помилилась. Я на своєму місці. Я там, де маю бути, і я цим дуже горджуся.

— Що найбільше приваблює Вас у професії журналіста?

— Напевно, те, що ти можеш навчитися кожен день чогось нового, ще й отримуючи за це гроші, тобто зар-

плату. Кожного дня до тебе приходять нові люди або ти йдеш до інших людей, які у цьому житті чогось уже досягли, щось уже знають і можуть ще чогось навчити. Спілкуючись із цими людьми, ти кожного дня збагачуєш свій світ певною інформацією. Інколи ця інформація не дуже потрібна, але здебільшого вона колись тобі пригодиться. Тобто кожного дня ти, беручи в когось інтерв'ю, отримуєш масу інформації. Круто те, що ти можеш спілкуватися з такими людьми на різноманітні теми.

– Був такий момент, коли Ви шкодували, що обрали цю професію?

– Був, коли стартував проект «Карпатський ранок». Я зрозуміла, що мені потрібно йти геть, бо, наголошую, я – «сова». Але з часом звикла і навіть почала отримувати від цього кайф. Тепер незалежно від того, чи є ефір, чи немає, я встаю дуже рано і через цей мій день стає максимально довгим й справ за цей час можна зробити вдвічі біль-

ше.

Ще дуже важко впоратися з критикою. Якщо ти людина публічна, уникнути критики неможливо взагалі. Тепер соціальні мережі – наше все. Наприклад, десь у коментарях ти читаєш якусь негативну критику у свій бік. Перша стадія – це агресія, друга – прийняття, а третя – замирення зі всім. Дуже багато часу потрібно на те, щоб сприймати критику і фільтрувати її на якусь конструктивну і неконструктивну. Поки ви зрозумієте, що таке конструктивна критика і що варто її брати до уваги, мине дуже багато часу. В мене цей час ще триває. Я ще сприймаю критику з агресією, але принаймні навчилася її фільтрувати.

– Яке інтерв'ю найбільше запам'яталось?

– З парашутистом. Моя особиста мрія – стрибнути з парашутом. Парашутист розповідав такі речі, які в Інтернеті ти не знайдеш, і це викликає захоплення.

– Чи було таке, що гість не попередив Вас і не при-

йшов на ефір? Що Ви робили в такій ситуації?

— Було і, на жаль, часто. Тут вже проявляється вся суть журналістики, коли ти включаєш всю свою фантазію і витягуєш з голови всі свої знання. Тут у тебе є два варіанти: ти або просто вмиль шукаєш заміну цій людині, яка не прийшла, шукаєш якісь матеріали, якими можеш замінити цю людину, якісь сюжети, записи. Або другий варіант: самому розвивати ту тему, з якої мав виступати гість.

— Що Вам ближче до душі: радіо чи телебачення?

— Раніше було радіо. Коли ми з колегою потрапили на телебачення, то дуже сумували за ним. Ми працювали на повну силу, і більше наших сил було зосереджено саме на телебаченні. Це було дуже сумно й інколи доходило до сліз, бо перші роки моєї роботи починалися саме там. Проте зараз я розумію, що телебачення стало невід'ємною частиною мого життя. Тепер, вже десь через півроку,

телебачення почало приносити кайф. Кайф, що ти можеш не тільки щось цікаве розповідати, а й щось цікаве показувати, тому що телебачення — це картинка, а картинка — це більша можливість для того, щоб якимось урізноманітнити ефір.

— Через такий насичений день у Вас вистачає часу на особисте життя?

— Ще й як вистачає! Мені насправді пощастило, а може, й ні. На роботі я знайшла серйозні стосунки. Я майже впевнена, що з цією людиною проведу все своє життя. Три роки як не-як. Легко поєднувати роботу і особисті стосунки, якщо це все одне ціле. Проте інколи буває, що не вистачає часу на вільний простір, щоб піти відпочити, поїхати кудись, відпроситись будь-коли. Тут такої можливості немає, тому що ти прив'язаний до певних ефірів, тим більше, якщо це прямі ефіри.

— Які у Вас захоплення, таланти, крім журналістики?

– Колись був, але це, напевно, не талант, а вміння чи навичка – малювати. Хтось мені і досі говорить: «От чому ти не стала художником? Сиділа б і спокійно собі малювала! Що тобі та журналістика?!» Але, напевно, так мало бути. Колись дуже багато малювала, а нині сідаю за малювання дуже рідко.

– **Яке проведення вільного часу для Вас найкраще?**

– Ой, я навіть не знаю... Якби це інтерв'ю писалося роки чотири тому, то я б стовідсотково сказала, що найкраще – посидіти, почитати. А тепер краще десь прогулятися, десь побігати, піти на йогу, на фітнес, провести час на свіжому повітрі.

Останнім часом, дуже дивно для себе, я відкрила світ комп'ютерних ігор. Колись багатьох своїх знайомих у цьому плані хейтила, а зараз я «потрапила на цей гачок» і також люблюся засісти вдома й пограти.

– **В які саме ігри Ви граєте?**

– Найчастіше – в ігри стратегії. Люблю «Don'tstarve». Тут тобі потрібно просто вижити за якийсь період часу. Окрім того, ще й відгадування різних логічних загадок. Це класні ігри.

– **Які книги Ви читаєте?**

– Загалом це пригодницькі книги. Дуже люблю новели. Не люблю книги, пов'язані з психологією, хоч сьогодні вони вельми популярні. Зараз почала читати Кінга. Раніше я його не дуже любила, проте тепер, здається, полюбила.

– **Яке Ваше життєве кредо?**

– Щоб пояснити своє життєве кредо, розкажу невеличку передісторію. Пригадую, в мене завжди були гарні оцінки, похвала від учителів батькам. І тут почався підлітковий вік, коли не хотіла нічого. В десятому класі я подумала, що мені не потрібно це все, не потрібно вчитись. Хотіла бути такою, як усі, перестала відвідувати певні уроки й почала отримувати

погані оцінки. Одного разу вчителька залишила після уроків і спокійно сказала: «Я тобі багато говорити не буду, але ти май на увазі: якщо ти взяла у своєму житті певну планку, то ти її дотримуйся, не опускайся нижче своєї планки». До мене тоді ці слова довго «доходили», проте згодом я їх все ж таки зрозуміла. Після того випадку я швидко виправила оцінки й школу закінчила з відзнакою. На все життя я запам'ятала цю фразу, тому вона і стала моїм кредо: «Якщо ти взяла свою планку – то ти її тримайся». Я зрозуміла, що цю планку треба не тільки тримати, а й піднімати вище. Тягнутися до неї, інколи спотикаючись, рвучи на собі волосся, інколи навіть повертаючись назад, але все одно йти вище і вище, тому що в житті по-іншому нічого не досягнеш.

– Що б Ви порадили майбутнім журналістам?

– Перш за все бути сміливими і дуже наполегливими, тому що наполегливість для журналіста – це друге щастя. Дуже часто ти чуєш відмови у свій бік, але якщо ти будеш наполегливим і доводитимеш усім, що ти це зробиш, то так воно і буде рано чи пізно. Не лінуватися, приймати життєві виклики, дивитись на нову роботу з точки зору досвіду. Навіть якщо не вийде, то все одно чогось вас навчить.

– Що побажаєте майбутнім колегам?

– Побажая знайти себе в цьому. Ніш у журналістиці багато, і все-таки якщо одна не підходить, то можна спробувати себе в іншій. Тому бажаю всім журналістам знайти себе у своїй роботі і зробити так, щоб ця робота приносила максимум кайфу у вашому житті.

МИХАЙЛО МИКИТИН:

«Варто точно себе пробувати в цій сфері»*Інтерв'юер Назарій Асадов*

*Досвід роботи у прес-службах та інтернет-виданнях.
У минулому журналіст інтернет-видання «Місто»*

— Вітаю! Перше запитання традиційне: розкажіть про себе. Ким і де працюєте?

— Звати мене Михайло, 24 роки, працюю в прес-службі однієї з державних структур. До цього працював у кількох місцевих інтернет-виданнях.

— Ви давно бажали податись у журналістику? З дитинства подобалося писати?

— Відверто кажучи, ніколи не мав бажання працювати у сфері журналістики

та й у школі не відчував хисту до творчості у вигляді написання художніх текстів чи віршів. Узагалі вважаю, що журналістика і вміння писати вірші – це абсолютно різні поняття. Якщо ти в школі отримував відмінні оцінки за твір, наприклад, «Як я провів літо», то це зовсім не означає, що в тебе є хист до журналістики.

— Чим особлива ця професія серед інших особисто для Вас?

— Професія журналіста

має «плюси» та «мінуси». Для мене перевагами є те, що це не завжди банальна робота в офісі, інколи можна дійсно спілкуватися з цікавими людьми, відвідувати різні заходи.

– Задоволені своїм вибором?

– Вважаю, що досвід роботи у журналістиці – це хороший старт. Особливо раджу спробувати себе в цьому тим, хто відчуває проблеми в спілкуванні. Після кількох місяців роботи в інтернет-виданні будь-які прояви соціофобії зникнуть.

– У будь-якій справі є переломні моменти. Які були у Вас?

– Студентам варто розуміти, що журналістика – це стиль життя. Не всі витримують подібні темпи роботи навіть у місцевих виданнях, не кажучи вже про всеукраїнські ресурси. Це робота 5-6 днів на тиждень. Постійний великий обсяг інформації, який потрібно повсякчас відфільтровувати, щоб отримати новину.

– Часто стикаєтеся з труднощами на роботі? Що допомагає їх подолати?

– Якщо ви уявляєте, що робота журналіста – це працювати над однією темою місяць, сидіти в кав'ярні й постити фотографії в Instagram, то глибоко помиляєтеся. Темпи іноді скажені. Ще однією трудністю є монотонність роботи, постійна стрічка новин. Ранок, вечір, вихідні, свята. Стрічка новин не повинна зупинятися навіть тоді, коли новин нема, бо вони завжди є.

– Доводилось у професійній діяльності поступатися принципами?

– Є одна чітка істина, яку треба розуміти початківцю. Незалежний журналіст – безробітний журналіст. Завжди є сфера інтересів власника, куди втручатися не варто. Завжди є табу. Якщо вам розповідають про незалежність, не вірте, бо це повна брехня. Як подолати? Або змиритись, або йти геть.

– Який вислів великих

людей Вам найближчий?

– «Журналістика – це коли повідомляють: «Лорд Джон помер!» тим людям, які й не знали, що лорд Джон жив», – Гілберт Честертон.

– Декілька порад журналістам-початківцям?

– Моя головна порада: варто точно себе спробувати в цій сфері, але й не розчаровуватися, якщо не склалося.

**Студентам варто розуміти, що
журналістика – це стиль життя**

ЮРІЙ НАДОЛЬСЬКИЙ:

**«Журналістика – це насамперед
для відповідальних»**

Інтерв'юер Юрій Степанишен

Головний редактор Редакції інформаційно-аналітичних програм філії НТКУ «Івано-Франківська регіональна дирекція «Карпати».

– Перш за все, чи довго Ви працюєте у ЗМІ загалом та на радіо зокрема?

– Перше моє ознайомлення із засобами масової інформації відбулося у 2005 році. Ми проходили навчально-виробничу практику у відділенні «5 каналу» на вулиці Конавальця (зараз воно вже не діє). Дуже потужним був канал на хвилі постпомаранчевої революції, користувався довірою. Від того часу, на 4-му курсі, це

був 2006 рік, я почав працювати на сайті. Це був інформаційний сайт від газети «Анонс-Контракт». Там багато відомих нині журналістів починали, вчилися. Тоді газети комерційного плану були надзвичайно популярні. Також інформаційні додатки там були досить цікаві. Люди любили їх читати. Через рік чи два з'явилася вакансія випускового редактора, і я, будучи ще студентом п'ятого курсу, вже відповідав за ви-

пуск цілої газети – я маю на увазі інформаційний додаток «Захід-пост», який входив до цієї газети. Відповідав я за те, щоб були статті, вичитував статті, вичитував заголовки. Звісно, в нас був літературний редактор, але за дотримання суто журналістських стандартів та за остаточний огляд відповідав я. Приблизно саме в той час, коли я закінчував п'ятий курс, перейшов на обласне радіо. Тут воно ще було державне. На його базі вже виникло суспільне телебачення «Карпати». Це сталося 2008 року. Виходить, уже десять років професійного стажу поза університетом. Зараз можу сказати впевнено, що свій трудовий шлях варто починати ще студентом: шукати паралельні заробітки, пробувати себе в тій галузі, де ви хочете себе побачити. Мої колишні одногрупники себе реалізували саме там, де вони себе пробували. Я закінчив ПНУ ім. В. Стефаника. За освітою – політолог. Тобто фахової журналістської освіти в мене

немає. Кафедри журналістики в нас тоді ще не було.

Журналістика досить близька, навіть іноді суміжна. Саме той фактор, що я шукав себе вже під час навчання, сприяв моєму становленню. В моєму житті важливу роль відіграв мій товариш Ігор Марковський. Ми разом з ним починали свою журналістську роботу – вдвох пішли на відділення тоді ще «5 каналу». Якраз, можливо, дружба з Ігорем на цьому шляху підтримала мене. Цікава спеціальність. Жодного разу не шкодував, що віддавав ці роки роботі.

– Чи бували у Вас складнощі в університеті через те, що Ви і навчались, і працювали?

– Я вдало вмів поєднувати. Коли були менш важливі пари – не ходив, коли більш важливі – був. Звісно, заліки складав. Тут головне – вміти змобілізуватися. Важливо орієнтуватися в тому, що ти вивчаєш, аби вміти надолужити. В мене досить добрі одногрупники були.

Доволі багато розумних, талановитих людей. В них можна було взяти конспект і коротко ознайомитись із темою. Я особливо багато не втрачав. Можливо, відпочивав набагато менше за інших – більше працював. Я б не сказав, що цим варто зловживати. На п'ятому курсі, наприклад, в мене була дуже неприємна розмова із заступником декана, він мені вказав на мою відвідуваність, хоч це і не впливало на мої оцінки. І все ж ми з ним домовилися, що ця моя робота буде запорукою мого майбутнього працевлаштування, що, власне, і сталося.

– Коли Ви тільки починали, у 2008-му, які виникали складнощі в роботі?

– До того я вже мав досвід роботи на інформаційних сайтах. Це трохи допомогло. В мене були старші колеги. В кожного з них було набагато більше досвіду, хоча за віком великої різниці між нами не було, але досвіду в них було більше. Тому вони ділилися ним зі мною. Тоді,

у 2008-му році, радіо було більш консервативне, були свої особливості, але речі наріжні були завжди. Це та сама точність, ті самі вимоги до оперативності. На той час це для мене був цілий новий світ, особливо якщо порівнювати з газетою. На радіо вже доводилось думати, як наголошувати слова, яку інтонацію вибрати, як озвучувати певні речі. Тому це зовсім інша специфіка – специфіка радіо. Коли ви доносите інформацію інтонаціями, доносите словами, ви не можете якусь статистику розігнати в своєму радіосюжеті, тому що людина, пропустивши якусь цифру, не повернеться, як у газеті, і не прочитає ще раз. Це слово «пролетіло». Далі вона ваш посил та інформацію не розуміє. Це і є особливістю радіо – чітко та в доступній формі описати і розказати, щоб слухачі точно розуміли, про що йдеться.

– Як змінилася Ваша діяльність із переходом ТРК «Карпати» із державного в суспільне русло?

– По суті, змінилося те, як ми спілкуємося з нашою аудиторією. Ми могли піти до чиновника: «Начальник «такий-то», розкажіть, як живуть люди». Ну він і розповідає: «Люди живуть гарно». Висновок сюжету: «Люди живуть гарно». Зараз ми працюємо інакше. Ми виходимо на вулицю та запитуємо людей: «Як Ви живете? Чим незадоволені? Чим задоволені? Чого б хотіли від влади? Що б хотіли, щоб органи влади пояснили?», і вже після цього йдемо до чиновника і з ним говоримо щодо конкретних питань, які цікавлять людей. Ми йдемо від людей до чиновників. Чиновники, звісно, також люди, але люди на службі громади, і вони перш за все мають відстоювати інтереси громади. За часів, коли ми були державним радіо, в нас було «засилля» чиновників, які нам звітували про все на світі. Зараз же вони від нас ховаються, тому що відповідати на конкретні запитання вони не готові. Є, звісно, на державній служ-

бі люди, які завжди йдуть на контакт або майже завжди і відповідають навіть на незручні запитання. Це здебільшого молоде покоління. Я бачу, що ці люди вже готові до змін у цій країні. Я відчуваю, що ми стоїмо біля певного джерела змін у цій країні. Наше телебачення – воно єдине суспільне, тобто ми незалежні. Нам можна говорити все, що є правдою; все, що на основі фактів, достовірне. Ми не маємо співати під сопілку якогось політика або власника. Наша компанія захищена наглядом радою, міжнародними партнерами, які спостерігають, як формується суспільна ТРК в Україні. Ми розглядаємо лише справді важливі для людей речі. Нам довіряють, і це дуже приємно. Ми цю довіру стараємось виправдати. Звісно, були спроби своєрідного тиску на ТРК. Наприклад, були випадки, коли нам телефонували і рекомендували щось не видавати. На це ми, звичайно, не ведемось. З нами таке не працює.

– З огляду на Вашу посаду Ви часто маєте справу з практикантами. Які вимоги Ви могли б оголосити для успішного початку роботи?

– Чогось спільного для всіх я сказати в жодному разі не можу. Всі люди різні. Тут необхідно з кожним конкретно працювати окремо. Буває таке, що люди приходять до нас на 2-3 курсі, і в них очі горять, вони готові працювати, самі ходять, просять: «Відправте мене туди». З такими людьми справді цікаво мати справу. Це стосується не лише практикантів, а й людей на випробувальному терміні. Були, наприклад, випадки, коли приходили п'ятикурсники і просили: «Поставте мені практику. Я ходити все одно не буду». Ну що я можу їм на це сказати? Був ще випадок з оператором на випробувальному терміні, який нікого не слухав й знімав так, як хотів. Йому пояснювали, як знімати, кого знімати, – він все одно по-своєму. З такими людьми ми намагаємося

швидше прощатися. Одна справа, коли людина не хоче, їй це не цікаво, їй цього не потрібно. Виникла необхідність – і зовсім інша. Людина і знає, і вміє, але не хоче. Це насправді навіть гірше того, хто не хоче. Я вважаю: якщо Бог дав – треба цим користуватися. Іноді до нас приходять такі люди, які всього одразу хочуть, але нічого не хочуть робити. Вони десь ходять, створюють видимість якоїсь роботи, але, по факту, нічим не займаються. Таких людей ми теж намагаємось по можливості уникати, оскільки наша ТРК викладається на всі 100%. Ми готові працювати з людиною, якщо в неї є достатньо бажання та мотивації. В нашій роботі визначним фактором є не техніка, а сама людина.

– Що б Ви могли сказати людям, які, можливо, хотіли б почати журналістську діяльність або навчатись фахово, але сумніваються?

– Що журналістика – це насамперед для відповідальних. Потрібно бути

готовим відповідати за свої слова, за свої опубліковані матеріали, особливо якщо це суспільна ТРК. Необхідно себе мобілізувати, встигати там, де хтось не може. Це абсолютно не буденна робота – у тебе не буває жодного дня такого ж, як попередній. Кожного дня відбувається щось нове, тому часто не знаєш, де ти будеш ввечері. Зранку, наприклад, ти береш інтерв'ю в місцевого підприємця, а через кілька годин уже маєш їхати в яке-небудь селище в області.

Робота дуже динамічна, дуже цікава, насправді. Багато переваг у журналістиці: це і нові контакти, і особистий розвиток, і можливість побувати в багатьох цікавих місцях. Необхідно навчитись переступати через себе. Звісно, заробити дуже багато грошей у ЗМІ, швидше за все, не вийде, але зараз ситуація в країні покращується. У нас, наприклад, збільшилось фінансування серед обласних ТРК. Це ще не європейські зарплати, але час покаже.

Загадувати поки зарано. Залежить часто ще від колективу, де людина працює або вчиться. Був у нас випадок: молода дівчина проходила десь раніше практику – їй не сподобалось. Прийшла до нас – і одразу ж очі загорілися й взялась до роботи. Колектив, насправді, багато на що впливає. Сказати, що ця професія безпечна, я не можу. Це не робота для сміливих. Це не робота для боягузливих. Хороший журналіст – живий журналіст. Потрібно вміти берегти себе. За обережність ніхто вас не засудить. Це також шанс щось змінити: змінити людей, які тут живуть, або й усю країну. Я не вважаю журналістику п'ятою владою. Ми – комунікатор між людьми і владою. Ми можемо створити баланс думок, щоб забезпечити нормальний діалог між ними. Ми – основа демократії. Я, чесно кажучи, не уявляю себе ніде, крім журналістики. В жодній іншій галузі. Ця професія стала для мене не-ймовірним відкриттям.

ДАРІЯ ПЕРЕВОЗОВА:

**«Вірте в себе та свої можливості,
не бійтеся чогось нового»**

Інтерв'юєр Наталія Луцик

*Журналіст та проект-менеджер блог-платформи
«UaModna»*

— Розкажи коротку історію свого успіху. Як ти, попри свій юний вік, вже працюєш менеджером на такій глобальній веб-платформі, як «UaModna»?

— Немає ніякої історії успіху. Хотіла працювати за спеціальністю та шукала, які є вакансії. Натрапила на цю, мені стало цікаво, і я доповнила команду проекту.

— Поясни читачам, що означає саме поняття «веб-платформа»? Чому саме

таке позиціонування, а не, наприклад, сайт?

— По суті, веб-платформа — це і є сайт, але багатоцільовий. Сайт адмініструється лише однією стороною, тобто власником, а в «UaModna» ідея в тому, що кожен ділиться тією інформацією, якою захоче. Контент «UaModnoї» створює не лише наша редколегія, а й автори.

— Розкажи, які популярні та актуальні теми висвітлює «UaModna», ознайом

нас трішки із концепцією веб-платформи.

– Ідея платформи по-лягає у висвітленні культурних, творчих, технічних та інших здобутків, пов'язаних з Україною та українцями зі всього світу. Ми не говоримо про політику, а пишемо про модні тенденції та вітчизняні бренди, рецепти, про туризм, мистецькі події, цікаві факти, охоче жартуємо на нашій сторінці у Фейсбукі, ділимося оглядами цікавих книжок у «Телеграм-каналі».

– **Поділись секретами щодо розвитку «UAModna». Що плануєте?**

– Так, як і було задумано, «UAModna» – це рух прогресивних, креативних, молодих українців. Проект не закінчується редколегією чи віртуальним простором, кожен охочий може долучитися, допомогти як фінансово, так і ідеями. Неодноразово проводились різні тематичні події, на яких ми збирали однодумців, плануємо займатись цим і надалі.

– **Тепер поговорімо про твою роботу. Що входить до обов'язків менеджера?**

– Насправді в мене дуже креативна та цікава робота. Я постійно контактую з представниками різних ЗМІ, з власниками вітчизняних брендів, шукаю нові канали збільшення нашої бази читачів, планую, аналізую, читаю, знайомлюсь з просто хорошими людьми.

– **З якими труднощами ти стикаєшся як менеджер відомої навіть за межами України веб-платформи?**

– Сьогодні розвивати та монетизовувати веб-платформу – задача не з простих, оскільки дуже багато альтернатив та й інформація є в публічному доступі. Ми намагаємось бути тактовними й не зачіпати провокаційних питань, але часом читачі та автори забувають, що всі думки суб'єктивні й не варто їх нав'язувати. Деколи бувають «творчі кризи», якщо можна це так назвати, коли потрібні ідеї для цікавого контенту чи інтерактиву, але тоді ми заварю-

ємо чай і з командою сідаємо вигадувати щось нове.

— А що найприємніше у роботі?

— Ділитись тим, що цікаво й тобі. Немає обмежень для творчості й, повторюсь, люди, з якими спілкуєшся в роботі.

— Що хочеш побажати читачам нашої книги наостанок?

— Вірте в себе та свої можливості, не бійтеся чогось нового, а головне — не стійте на місці і дійте, так ви обов'язково досягнете своїх цілей!

ДІЛИТИСЬ ТИМ, ЩО ЦІКАВО Й ТОБІ

АННА ПРОСКУРНЯК:

«Моя мета – розвивати українську фешн-індустрію та піднести її до європейського рівня»

Інтерв'юер Наталія Луцьк

*Засновник та головний редактор
глянцевого журналу «Stylink».*

– Аню, розкажи, як у тебе з'явилась ідея створити журнал «Stylink».

– Ідея створити журнал про моду з'явилась ще в юному віці. Я колекціонувала фешн-журнали, шаленіла від глянцю і мріяла колись зробити власне видання про моду. В один момент зрозуміла, що час настав, і вже на початку року ми з командою взяли за створення «Stylink». Працюючи фотографом та стилістом, я щодня стикаюся

зі стилем, фотографією, трендами та модою. Показати це все в друкованому вигляді було моєю метою.

– Український продукт стрімко розвивається. Це, безсумнівно, позитив. Розкажи, чому ти вирішила популяризувати саме українську fashion-індустрію?

– Українська мода розвивається шаленими темпами. Щодня ми спостерігаємо, як створюються все нові й нові бренди одягу, аксесуарів та взуття. Це

не може не тішити. Я, як стиліст, пов'язавши своє життя з модою та фотографією, не могла створити щось інше. Ми публікуємо успішних українців, які змогли створити унікальні речі; фешн-фотографів та стилістів, які створюють круті едіторіали та стильні зйомки; візажистів та майстрів у сфері краси, які працюють з жіночою красою та роблять її ще прекраснішою, освітніми платформами, які вчать стилю та моди. Моя мета – розвивати українську фешн-індустрію та піднести її до європейського рівня.

– Які твої улюблені українські бренди та дизайнери?

– Люблю «Flow the label» та «Jardin Exotique» за їх стиль.

– Розкажи читачам про концепцію журналу «Stylink».

– Наша концепція – популяризація української моди, дизайнерів та виробників одягу, фотографів та стилістів, візажистів та

майстрів у сфері краси.

– Які плани щодо розвитку?

– На даному етапі ми стараємося розширювати місця продажу журналу. Поки працюємо в цьому напрямку.

– Складно бути головним редактором? Розкажи про труднощі своєї роботи.

– Буває по-різному. Головне завдання – генерувати ідеї, правильно ставити цілі, тоді все вийде. Основні труднощі, мабуть, виникають тоді, коли потрібно вирішувати питання не творчого характеру, а більш технічного. Багато чого не зробила б, не маючи міцної опори. Але я маю чудову команду, в кожного свої завдання. Всі ми ніби по цеглинці будуємо кожен номер журналу.

– Що тебе надихає? Як відпочиваєш після робочого дня?

– Надихають поїздки за місто, люблю спостерігати, вивчаю природу, кольори, це допомагає мені у ство-

ренні образів. Надихає історія: історичні фільми, розповіді з минулого, антикваріат, речі, які мають історію. Мріяла бути археологом в дитинстві. Відпочиваю з сім'єю.

– Що б ти хотіла побажати своїм читачам?

– Знайти свій стиль та жити в гармонії з собою. А також стежити за модою разом з журналом «Stylink».

Показати це все в друкованому вигляді
було моєю метою

ТЕТЯНА РОЗВАДОВСЬКА:

«Саме жінка є генератором ідей та рушійною силою, яка змінює все, що її оточує, на краще»

Інтерв'юер Уляна Сторошук

Якою має бути бізнес-леді, які теми розкривають в журналі «БізнесWOMAN» та чому саме вона директор журналу – далі в інтерв'ю з Тетяною Розвадовською.

– Пані Тетяно, для початку розкажіть, будь ласка, як Ви стали директором журналу «БізнесWoman».

– Насамперед хочу сказати, що журнал «БізнесWoman» – це видання, яке презентує успішних жінок та їх діяльність в Україні і світі. Його засновник, Ганна Крисюк, вважає, що «Жінка може все!», і саме під таким девізом створюється кожний номер журналу.

Моя діяльність у журналі розпочалася з літнього стажування. Було безліч заходів та форумів, в яких я брала участь і виконувала різноманітні завдання. Рекорди України, Форум української молоді діаспори, «Дитячий футбол миру» – це ті масштабні заходи, в яких журнал «БізнесWoman» виступає інформаційним партнером і в яких я мала змогу взяти участь. Менш ніж за рік після стажування я

повернулася з навчання в Кракові і почала вирішувати організаційні питання журналу.

– У своєму журналі Ви порушуєте виключно теми бізнесу?

– Тема бізнесу в журналі «БізнесWoman» є однією з основних тем, але ми розкриваємо ще такі теми як політика, міжнародна дипломатія, відносини України з іншими країнами світу і не забуваємо про тему, яка важлива для всіх жінок, – це краса та здоров'я.

– Журнал створений для великої аудиторії чи тільки для певного кола людей?

– Журнал читають усі охочі. Але, на мою думку, він буде корисним для тих, чия діяльність пов'язана з тими сферами, які найбільше висвітлюються в ньому.

Ми прагнемо донести важливу інформацію до успішних особистостей не тільки України, а й Європи, а також отримати корисні поради щодо діяльності жінки у сферах бізнесу, політики, соціуму та інших, де вона прагне себе реалі-

зувати та принести користь суспільству. Саме жінка є генератором ідей та рушійною силою, яка змінює все, що її оточує, на краще.

Видання розповсюджується в 25-ти країнах світу і є акредитованим в Європарламенті (м. Брюссель, Бельгія), тому аудиторія в нас велика. А також журнал є організатором Міжнародного форуму «БізнесWoman», який збирає понад тисячу успішних жінок з різних країн світу.

– Було важко чи легко в перші дні роботи в журналі?

– Було складно зрозуміти специфіку роботи друкованого видання. Є дуже багато нюансів, які виникають у період від формування змісту журналу до друку. Мені довелося вчитися багатьох нових речей: організації роботи редакції, спілкування з партнерами журналу та читачами. Але все це проходило успішно, бо є наставник – Ганна Крисюк, яка завжди в усьому мені допомагає.

– Чи виникало бажання кинути все і працювати в іншій сфері?

– Такої думки не виникало. Саме в цій сфері я відчуваю себе. Я – менеджер за освітою, тому ця діяльність мені дуже близька.

– Чи займає Ваша робота багато часу? Чи залишається ще час на себе та друзів?

– Роботою я це не можу назвати. Робота в журналі – це та діяльність, яка приносить мені задоволення і не має жодного обмеження в часі. Якщо все правильно спланувати, то час є на все.

– Пишучи про жінок, які досягли успіху, чи вважає-

те Ви себе бізнес-леді?

– Для того, щоб я себе вважала бізнес-леді, необхідно докласти ще чимало зусиль. Але спілкування з такими успішними жінками мотивує на самовдосконалення та самореалізацію.

– Як Ви виходите із таких ситуацій, коли «горить» дедлайн? Що порадите своїм колегам?

– Звісно, що і таке буває. Тоді ми стараємось реально оцінити дану ситуацію і, допомагаючи один одному, все завершити. Я вважаю, що в колективній роботі головне – всім усвідомити, що ми працюємо на спільний результат.

ІРИНА ФЕДОЛЯК:

**«Сучасна журналістика – це гонитва
за рейтингом»**

Інтерв'юер Тетяна Куліковська

Редактор інтернет-сайта «МІСТО». Журналістка має досвід роботи у всеукраїнській газеті «День», регіональній газеті «Галицький кореспондент» та в онлайн-виданнях.

– Де Ви навчалися і як розпочалася Ваша кар'єра журналіста?

– Журналістської освіти не маю, навчалася на менеджменті. Кар'єра журналіста розпочалася несподівано для мене. Я працювала в редакції газети «Галичина», керувала рекламним відділом, і якось випала нагода поїхати до Києва, оскільки вільних журналістів на той час не було. Заступник голов-

ного редактора тоді сказав: «Їдь сама». Я й поїхала, написала матеріал. Це виявилось зовсім нескладно, тому продовжила писати. За мої перші матеріали платили невеличкі на той час суми.

– Про що подобається писати?

– Був період, коли писала розслідування. Зараз мені цікаво записувати інтерв'ю. Як правило, висвітлюю соціально-полі-

тичні питання.

— **Який матеріал був для Вас найскладнішим?**

— Я писала чимало складних матеріалів. В основному статті були пов'язані з виїздами в райони. Інколи не мала жодних контактів чи знайомств, тільки тему, про що потрібно написати. Уже на місці доводилося з'ясовувати всі обставини.

Складним для мене було розслідування про сонячну енергетику: важко потрапити до тих людей, а крім того, розуміла, що був ризик отримати по голові. Проте ця історія закінчилася позитивно і без наслідків.

— **Як реагували на погрози?**

— Звичайно, було страшно. Мої батьки та діти хвилювалися за мене. Одразу оцінювала ризик для дітей, адже можуть загрожувати не стільки мені, скільки близьким. Якось писала матеріал проти федерації футболу, а мої діти грають у футбол. Я розуміла, що це може позначитися і на їх-

ньому професійному рості в цій грі.

— **Розкажіть про свою роботу як редактора сайту «МІСТО».**

— Раніше тут був інший колектив, поступово вони всі звільнилися. Теперішній склад працівників я підбирала сама і задоволена ними. Люди не мають великого досвіду, але вони хочуть вчитися писати. Я також вчуся вчити їх, вчуся пояснювати, бо не всі зразу все розуміють. Треба показати, пояснити, у чому проблема. Коли бачу результати, радію, що люди, які прийшли без досвіду, уже можуть навчити чогось одне одного.

— **Як близькі ставляться до Вашої професії?**

— Діти вже звикли, що я часто маю відрядження чи їжджу на навчання в інші міста і за кордон. Такий спосіб життя став для них нормою. Кажуть, що їм подобається моя професія, а «мінус» тільки в тому, що багато працюю. Син радіє, що в мене є можливість по-

дорожувати й бачити світ. Буває, відчуваю, що недостатньо приділяю їм уваги. Наприклад, замість того, щоб зробити з ними уроки, погратися або зварити їсти, я мушу виконати термінову роботу.

– Були думки змінити професію?

– Мені подобається те, що я роблю. Не можна робити те, що тобі не подобається, добре і якісно. Відразу помітно, що тобі некомфортна робота чи колектив: це відображається на матеріалах. Головне – любити те, що робиш.

– На Вашу думку, журналістська освіта важлива для журналіста?

– Я всіх відмовляю від того, щоб вступали на факультет журналістики. Можна йти вивчати іноземні мови, політологію чи економіку. Тоді людина буде мати певну базу знань. А писати... ти або вмієш, або ні. Для того, щоб гарно писати, потрібно багато читати. Це дозволяє навчитися грамотно складати слова

в речення. Також це сприяє розширенню світогляду.

Оскільки в мене немає журналістської освіти, я їздила на різноманітні тренінги, на навчання в Польщу, Брюссель, у Сполучені Штати Америки. Якщо ти хочеш навчитися писати, то є різні майстер-класи, фонди, які проводять навчання, зрештою, люди, які готові навчати. Потрібно використовувати всі можливості. Я не розумію людей, які не хочуть дізнатися нову інформацію, а кажуть, що вже все знають.

– Сучасна журналістика – яка вона?

– В основному це гонитва за рейтингами. Якщо говорити про сайти, то здебільшого це неякісна журналістика, яка дає тільки відвідуваність. Я не розумію, яка цінність в новині про ДТП. Коли після роботи у всеукраїнській газеті «День» прийшла на сайт «Бліц-інфо» і використала в статті термін «лабільна дитяча психіка», редактор сказав, що я пишу зарозумно. Я ж орієнтувалася

на київський рівень, а тут говорять, що так писати не потрібно. Для мене це було шоком.

Зараз у читачів попит на кров, ДТП, вбивства, наркотики, а потім вони скаржаться, що ми висвітлюємо тільки негатив. Але ж пишеться те, що є найбільш читабельним. У роботі журналіст вибирає ту тему, яку точно прочитають. Куль-

тура чи спорт цікавлять невелику частину людей. Багато важливих тем залишаються поза увагою, бо є аварії й наркотики, про які точно прочитають. Це неправильно, бо відображається на людських цінностях і суспільство стає агресивним. ЗМІ забувають про те, що вони і навчають, а не тільки розважають та інформують про негатив.

Головне – любити те, що робиш

НАТАЛІЯ ЦИПЛИЦЬКА:

«Ніколи не шкодуватиму про те, що обрала журналістику, бо це вже стиль життя!»

Інтерв'юер Соломія Луцька

Керівник «Карпатського ранку» на телеканалі «UA: Карпати». За словами Наталі, журналістика для неї – не просто професія, а стан душі.

– Що саме спонукало Вас стати журналістом?

– Напевне, це буде, швидше за все, відчуття справедливості. Мене ще зі школи дратувало те, що когось оцінювали несправедливо або хтось у когось списав. Одній дитині поставили хорошу оцінку, а іншій – погану, хоча там все було навпаки. Спочатку промайнула думка: «Так, все. Треба бути справедливою і якимось цю справедливість відновлювати!» І одного

разу подумала: «Можливо, бути адвокатом?» Все ж я подумала і вирішила, що краще буду журналістом, буде більше користі для суспільства, адже хотілося розкривати саме соціальні теми, суспільні теми і хоч трохи допомагати людям. І одразу згадую свій перший курс – практику. У нас завжди було проходження практики в різних ЗМІ: телебачення, радіо та інтернет. Я тоді повернулася з Києва додому на практику

в «Галичину». Пам'ятаю, робили репортаж про те, що не всюди на люках є покривки і навіть дитина могла би впасти. Сюжет ми тоді зробили. То була п'ятниця. В понеділок я їхала на роботу, і люки вже були закриті. Я собі тоді одразу ж подумала: «О, хоч щось добре та й зробила». Саме це мене й тримає в журналістиці. Я рада, що все-таки вибір впав саме на цю професію.

— Де саме Ви отримали свій перший досвід на практиці?

— Це була «Галичина». Ще в 10 класі я познайомилася з журналістом Іваном Харуком (він якраз працював на «Галичині») і вже тоді зрозуміла, що хочу бути журналістом. Я попросила Івана, щоб узяв мене з собою, бо ж досвіду потрібно. Це була перша прес-конференція, як називають журналісти, — «паркетна зйомка». Хтось щось говорить, і всі записують. Я тоді аж 4 сторінки зошита списала. Іван каже, сміючись: «Це все треба

тезисно!» Пізніше він мені розказав, як правильно працювати саме у такому форматі. Перші сюжети, які я пробувала робити, саме з прес-конференцій.

— Що є найскладнішим в роботі журналіста?

— У роботі журналіста найскладнішим є те, що ти можеш залізти туди, куди не треба. Справжній журналіст має «копати». Це дуже насправді страшно. Мені ще колись бабуся казала: «Дивись, Наталю, бо ти ще дограєшся. Ще як з Гонгадзе зроблять».

— Чи не шкодуєте Ви про те, що обрали саме журналістику?

— Ні, ні і ще раз ні! Це постійна комунікація. Ти працюєш з людьми, ти знайомишся з новими, ти завжди в центрі подій, і тобі все цікаво. Ніколи не шкодуватиму про те, що обрала саме журналістику, бо це вже стиль життя!

— Чи були у Вас якісь негаразди під час інтерв'ю? Якщо так, то які?

— Були. Був випадок,

коли я тільки починала працювати. Це була моя магістратура. Але я мала вільний графік відвідування і вже більше зосередилась на роботі. І от трапився такий випадок на роботі: я пішла на загальнонаціональний спортивний захід в Івано-Франківську. Прізвище не назву, бо ця людина має досить-таки непогану посаду. Коли змагання закінчились, я взяла інтерв'ю в деяких людей і насамкінець підійшла до нього. Я запитала в нього, чи він готовий говорити на камеру. Він відповів: «Так. Без проблем». З самого початку інтерв'ю я подумала, що в людини, можливо, якийсь дефект мови, але виявилось не так. Коли цей сюжет вийшов в ефір, усі сказали, що він був у не зовсім тверезому стані. Пізніше я мала через це великі неприємності, і надалі ця людина інтерв'ю мені більше не давала. Мене звинуватили в тому, що я хотіла його підставити і показати в поганому світлі. По-перше, він сам погодився дати інтерв'ю, а по-

друге, немає чого «захоплюватися», коли ще змагання тривають. Негаразди ще є з тим, коли ти домовляєшся з людиною про інтерв'ю або кличеш її до себе в прямий ефір. Людина каже, що прийде, але в останній момент виключає телефон – і все, «шукай вітру в полі». Хотілося б, щоб люди розуміли, що краще зателефонувати за 10 хвилин до ефіру і сказати: «Вибачте, але я не прийду, бо не зможу». Тоді ведучі будуть мати змогу імпровізувати або щось корисне пошукати.

– **Наталіє, що б Ви хотіли побажати майбутнім журналістам і журналістам з досвідом?**

– Журналістам хочу побажати професійного розвитку та більше стимулу. Хочеться, щоб ніхто не був продажним; щоб чесно заробляли попри те, що в Україні не все прозоро; щоб була достойна оплата, і тоді кожен журналіст зможе працювати не за гроші, а справді в ім'я журналістики. Молоді хочу побажати, щоб не шукала собі куми-

рів. Журналістика розвивається! Є досить багато молодих розумних студентів,

які, власне, здобувають ази цієї професії. Я гадаю, що в них все вдасться.

Треба бути справедливим і якимсь чом справедливість відновлювати!

ЮНІ В ПРОФЕСІЇ:

СТУДЕНТИ ПРО ЖУРНАЛІСТИКУ

РОКСОЛАНА БИЧАЙ:

«Перестати себе жаліти, закотити рукави і працювати»

Інтерв'юер Вікторія Гуринович

Мила, проста і відкрита дівчинка, вона обожнює театр, любить вишивати і куховарити, та справжня її стихія – це журналістика. За плечима в неї вже практика на радіо та в газетах, робота на телебаченні, зокрема суспільних мовників, хоч їй всього лише 18 і попереду ще більше можливостей для подальшого розвитку. Роксолана розповіла, як їй вдалося досягти цього, та поділилась корисними порадами з тими, хто хоче реалізувати себе у сфері медіа.

– Роксолано, розкажи, чому ж саме журналістика? Як вдалося дійти до суспільного?

– З дитинства у мене не було такої думки, що тільки журналістика і все. Після 9-го класу я вступила до коледжу від ПНУ на спеціальність «Прикладна

математика», тому мене сміливо можна назвати «технарем». Журналістикою я захопилась неочікувано для самої себе, коли почала працювати у газеті у віці 15 років. Це була скоріше практика, а не робота, але мої статті друкували. А саме у нашій міській газе-

ті «Репортер». Десь у той час також пішла у Школу журналістики, згодом почала працювати на радіо і паралельно на телебаченні ТРК «Карпати», зараз – «UA:Карпати». І тільки після того, як пропрацювала там рік, я вступила до ПНУ на кафедру журналістики. До вступу фактично і не готувалася через роботу.

До речі, на «UA:Карпати» працювала спочатку без оплати близько двох-трьох років. На другому році роботи там почала працювати ще у католицькому часописі «Нова Зоря». По суті, це була моя третя робота і єдина, яка на той час приносила якийсь дохід. Ще паралельно працювала протягом року директором Школи журналістики при ОО НСЖУ.

– Скажи, як потрапити на телебачення? Є якийсь секрет?

– Тут насправді немає ніякого секрету. Все дуже просто: треба любити те, що робиш. Треба завжди цілком віддаватись роботі, не боятися і обов'язково

дуже багато працювати, не жаліючи себе. Якогось конкретного секрету, як потрапити на ТБ, немає, тут також часто відіграє велику роль везіння. У кожного свій шлях.

– А взагалі як ти потрапила на ТБ?

– Я просто була у захваті від ідеї «Суспільного» загалом і була впевнена, що сучасна країна не може розбудовуватись без незалежного медіа. Спочатку якимось на радіо «Карпати» спробувала робити програму, а потім попросилась до редактора «Новин» на ТБ на практику. Він дозволив спробувати – у мене вийшло. Він зацінив, і я продовжила працювати. Мені ніхто за це не платив і не змушував нічого робити. Я просто заради досвіду та ідеї «Суспільного» працювала собі у задоволення. Іноді не вдавалось, були помилки й неточності у сюжетах, але так я вчилась, так отримувала певний досвід.

– А як потрапила на Суспільне в Київ?

– Виграла відбірковий конкурс на програму стажувань «Хаб медіа мобільності». За умовами хабу треба було обрати собі центральний канал і домовитися там про 2-тижневу практику. Я спочатку дуже хотіла на програму «Схеми», але там мені відмовили, пояснили це тим, що на той момент не брали практикантів. Другим у моєму списку був UA:Перший. Там не одразу відписували. Але потім все ж дозволили попрактикуватися. А після практики запитали, чи не хотіла б я залишитись у них працювати. Я без роздумів погодилась. Уже через тиждень все кинула і переїхала у Київ остаточно.

– Ти працювала і на радіо, і на телебаченні. Де сподобалося більше?

– Насправді це важко порівнювати, бо на радіо єдиний спосіб передати якусь емоцію – це твій голос, звук. Тільки так можна сформувати якесь уявлення про подію в голові слухача. А на телебаченні можна більше показати себе ау-

диторії, тут вже треба картинкою описувати те, про що говориш. Це як дві різні стихії. Але мені, чесно кажучи, комфортніше на ТБ. Тут більше можливостей, більший спектр роботи. Тут складніше, а я люблю, коли складно.

– Всі ми знаємо, що телебачення – це постійні скандали, інтриги та розслідування. Чи не важко тобі морально?

– Важко. Це постійна напруга, це робота, яка вимагає постійної концентрації, постійного аналізу. Це робота 24/7. І це дуже важко. Але, знову ж таки, у цьому весь кайф. Я насолоджуюсь тим моментом, коли, до прикладу, ти цілий ефір бігаєш, щось монтуєш, дописуєш, намагаєшся когось додзвонитись і після ефіру, коли ти все встигла, зробила все, що від тебе залежало, ти сідаєш, видихаєш на 2 хвилини, бо потім наступний ефір. Або коли працюєш над складною темою, ніхто не хоче нічого коментувати, тебе у якийсь момент зйомки можуть на-

віть вдарити чи сказати декілька «милих» слів у твій бік. А потім збираєш все до купи, виходиш у прямий ефір і розповідаєш людям, як це все відбувалося. І виходиш зі студії, як після стрибка з роуп-джампінгу. Завжди це порівнюю, бо як після стрибка хочеться кричати від емоцій, так і після ефіру. І виникає таке чудове відчуття, типу: «Я це змогла, я це зробила!»

– Ти ж іще навчаєшся на 2-му курсі. Як поєднуєш навчання в університеті та роботу?

– Раніше, коли я навчалась на денній формі, то намагалася брати зйомки до пар, щоб встигнути і те, і те. Або спершу пари, а потім – на зйомку. Зараз мені дали індивідуальний графік навчання через те, що я переїхала в інше місто. Тому поки що роблю завдання на пари, а самі заняття відвідую тільки тоді, коли є можливість приїхати до Івано-Франківська. Важко буде, коли розпочнеться сесія. Я поки не знаю, як маю встигнути і працюва-

ти у Києві, і складати все за купу сотень кілометрів, але розумію, що легко не буде. Минулого року просто старалася брати на час сесії простіші зйомки, щоб було більше часу на навчання, а як буде цього року – побажимо.

– Можеш розповісти про свій перший репортаж, пряме включення? Які були відчуття і як все пройшло?

– Перший сюжет був на тему війни. Треба було спілкуватися на той час з ветеранами АТО. Чесно кажучи, з цими людьми дуже важко говорити, важко питати щось, бо в інтерв'ю з ними ти як на мінному полі: боїшся щось запитати таке, що могло б їх зачепити, що ранить їхні почуття. Важко просити щось згадувати, бо розумієш, через що ці люди пройшли, що бачили. Це було серйозне випробування для мене. Але все вийшло досить добре як для першого разу. Зараз я, зрозуміло, все зробила б інакше. Але тоді відчуття були круті, я розуміла, що

це щось нове для мене і водночас те, чим мені хочеться займатись і далі. А пряме включення було вже після переїзду у Київ. Пам'ятаю, це був суд над беркутівцем, що вбивав людей на Майдані. Це теж було важко, незвично, але водночас дуже круто. Після будь-якого прямого ефіру дуже класні емоції. Чи то робота у студії, чи прямі включення на радіо. І це ніби наркотик – увесь час хочеться ще і ще. По правді, з часом це відчуття дещо притуплюється, але страх перед прямим ефіром, коли тебе на центральному каналі побачать і почують тисячі людей зі всієї України, а може й далі, не покидає ніколи. І ще відчуття величезної відповідальності перед аудиторією завжди додає страху.

– Як редакції сприймають початківців? Як тебе сприймали спочатку?

– Кожен сприймає по-різному. Хтось – із розумінням, хтось – зі зневагою, хтось – зі співчуттям типу «Ти ще маленька про-

сто, нічого не розумієш». Особливо якщо ти ще й наймолодша в колективі. У такі моменти важливо у роботі показати, що ти можеш працювати і робити матеріали не гірші за тих, хто старший і працює довше. Завжди можна створити собі імідж за допомогою діла. Простіше кажучи, у новому середовищі важливо показати: я розумію те, що роблю, і не треба мене сприймати як маленьку. Після того, як колеги бачать, що ти наполегливо працюєш і знаєшся на роботі не гірше за них, ставлення кардинально змінюється у кращий бік. На це завжди потрібен час. У мене рідко виникали проблеми з цим, зазвичай сприймали нормально. Єдине, за чим могли дискредитувати, – це мій вік. Я завжди всюди наймолодша. Інколи було щось на кшталт «Дитинко, скільки тобі років і що ти тут забула?». Було навіть таке на зйомках, що, коли бачила, що мене не сприймають серйозно, типу прийшла

якась мала щось знімати, я могла сказати, що мені не 15, до прикладу, а 18. І, знаєте, допомогло! Тоді спікери і краще коментували, і сприймали серйозніше. Якраз у такі моменти треба доводити: «Чуваки, я можу працювати не гірше, ніж на 10 років старший журналіст поруч».

— **Розкажи, чи бували такі моменти, коли хотілося все кинути. Як боролася з ними?**

— Бували. І зараз таке буває час від часу. Не те щоб я сильно боролась. Просто намагалася знаходити «плюси» у всьому, і недоліки ставали не такими вагомими. Це поганий день, а не погане життя. Думаю: «Чи буде краще, якщо я зараз здамся?». Тоді беру себе в руки і йду далі. Та взагалі розчаровуватися у чомусь — це нормально. Бо це життя. Як кажуть, є злет, а є і падіння.

— **Наостанок, які поради ти дала б студентам-журналістам, які прагнуть реалізувати себе в цій сфері? Як**

розпочинати кар'єру журналіста, куди подаватись, як зробити так, щоб тебе помітили?

— Найголовніше — не боятись, не здаватись і не жаліти себе. Не скажу, що я ніколи себе не жаліла. Всяке було. Але кожного разу, коли себе пожалію, завжди потім шкодую про це. Тому краще попрацюйте зайву годину, але знайте собі все-редині, що ви виклалися на повну, повністю віддалилися роботі.

А як зробити, щоб тебе помітили? Знову ж таки, не боятися попрацювати довше, більше, старанніше. А тоді, я впевнена, що хороша робота ніколи не залишиться без уваги. Важливо не боятися просити завдання, не боятися просувати власні теми. Редактори дуже цінують ініціативних. Щодо того, куди подаватись, то дуже важливо пробувати все. Тільки так можна знайти те своє: своє видання, де редакційна політика вам підходить, своїх людей, з якими вам комфортно працювати. Я раджу пробува-

ти все, але не перебігати від однієї редакції до іншої. Так вас не сприйматимуть серйозно. Поки шукаєте –

розглядайте усі варіанти, але коли визначились, то відповідайте за своє рішення.

Треба завжди цілком віддаватись роботі

МАР'ЯНА ГНОТ:

«Або йду в журналістику, або взагалі не подаю документи в університет»

Інтерв'юер Єва Жасминова

*Студентка-магістрантка спеціальності
«Журналістика».*

– Чому Ви обрали професію журналіста?

– Мабуть, така ідея народилася в мене ще з першого класу, коли, виконавши домашні завдання, отримувала від мами приємний бонус – пульт від телевізора та програмку, у якій червоними колами були обведені пізнавальні програми, фільми та мультики. Тоді я зрозуміла, що «колькорова скринька» містить у собі якусь частку магії та мотивації, викликає захоплення і навіть малень-

ку залежність. Остаточного впевнилася у своєму задумі стати журналістом у 9 класі, коли почала відвідувати у своєму місті журналістські курси. Мені сподобалося писати замальовки, нариси про людей. Пригадую своє перше інтерв'ю із письменницею Ганною Ведмідь. Хвилювалася тоді, готувала запитання, читала книги авторки. Ці емоції, мабуть, не забуду ніколи: сп'янив той факт, що саме ти можеш цікаво та доступно розповісти про

людину або подію, володіти інформацією. Відвідувала ці курси впродовж двох років. Пригадую, у випускному класі сказала мамі: «Або йду в журналістику, або взагалі не подаю документи в університет». Надто хотіла поринути у світ журналістики, незважаючи на усі стереотипи, негативні думки та фобії щодо цієї професії.

— В університеті студенти-журналісти кожного року проходять практику в різних ЗМІ. Яка практика Вам найбільше сподобалась і чому?

— Так, кожному з нас, студентів, щороку випадає чудова нагода проявити себе: у пресі, на радіо або телебаченні. Найбільше з усіх практик запам'яталася та, що пов'язана з газетою «Галицький кореспондент». Завдяки головному редактору Тетяні Соболик та настановам колективу редакції я навчилася писати замітки, вперше спробувала написати розслідування, побувала на планірках. Найбільшим щастям був

момент, коли на захисті практики тоді ще журналіст Микола Гурак вручив мені футболку з емблемою «ГК» та від усієї редакції запросив на роботу. Здавалося, вручили Пулітцерівську премію. Якщо набивати перші гулі, випробовувати себе, рекомендую саме «Галицький кореспондент». До речі, футболку зберігаю і досі як мотивацію рухатися далі.

— Де працюєте/працювали/проходили практику? Де сподобалось, а де — ні?

— Пробувала себе під час практик і в газеті, і на радіо, і навіть на телебаченні. Кожне з цих стажувань є для мене особливим, адже це насамперед досвід, нові знання та вміння. Сподобалося працювати в «Галицькому кореспонденті», тому що тішило, що цю газету читають так багато людей, подобалося шукати теми для майбутніх матеріалів і, без сумніву, отримувати гонорари. Працювала я і на телебаченні в місті Тисмениця. Це також незабутній

досвід: бувало, до 20-ї години начитувала текст, а потім поспішала на останній автобус до Франківська. Вечір. Холод. А тебе зігріває думка, що сьогодні твій тембр голосу та інтонації вже кращі, ніж були попереднього разу.

Працювала я і в газеті, назву якої не хотіла б розголошувати, проте розповім історію, що навчила мене не бути наївною та цінувати свій час і сили. Пройшла співбесіду, запропонували офіційне працевлаштування, оголосивши при цьому і розмір зарплати. Усе начебто гаразд. Проте минув місяць моєї роботи, і замість очікуваної винагороди я отримала кілометрові пояснення почекаати ще трішки, інформацію про брак коштів у редакції і скарги, що всі терплять таку ситуацію, а отже, і я мушу. Пропрацювала в редакції два місяці і таки звільнилася, про що жодного разу не пошкодувала. Урешті-решт після 9 місяців очікувань та розмов, а ще погроз від редактора я таки отрима-

ла зарплату. До речі, одна із 5 журналістів, які вже більше року очікують на зароблене. Важливо відстоювати себе, не боятися говорити про власні права. Ніколи не бути безкоштовною робочою силою, бо будь-яка праця вартує винагороди. Ця ситуація навчила мене вірити в себе та не боятися нікого: ні злих редакторів, ані стереотипів, що студентам дуже складно знайти роботу, а тому важливо зробити все, щоб залишитися. Молода людина повинна шукати себе і понад усе цінувати досвід, знайомства та витрачений час.

— **Якою була Ваша перша опублікована праця?**

— «Аферисти-роботодавці». Мені дуже подобається такий жанр у журналістиці, як розслідування. Пригадую, це був другий курс, тоді я шукала додатковий підробіток. І ось раптом зауважила на одному із стовпів оголошення про роботу. Коли прийшла на співбесіду, виникли перші підозри, що мене хочуть обдурити, хоча й обіцяли

«золоті гори». Зауважу, під час співбесіди «роботодавці» не хотіли відповісти, що входитиме до моїх обов'язків та чим займається «Євростар». Як виявилось, треба було спочатку собі їхньої продукції накупити, а потім людям її продавати. Ця фірма мала такий вплив на людей, що дехто навіть квартиру переписував і паспорти залишав як гарантію, що він «у частці». Мене тоді така злість взяла: я хотіла валізу собі купити червоного кольору, подумки підрахувала зароблені гроші і взагалі... бачила себе у мріях уже в Польщі (*сміється*). А тут на таких шахраїв натрапила! Накопала я тоді, до речі, багато інформації: свідчення потерпілих, інформацію про компанію, навіть дзвонила до керівників фірми. Найбільшим щастям було побачити надруковану статтю, яка, сподіваюся, застерегла людей від таких нечесних роботодавців. Валізу я собі згодом таки купила, щоправда, на гонорари від статей (*посміхається*).

– **Чи важко поєднувати роботу та навчання?**

– Чесно кажучи, це складна місія: встигати на роботі і не завалювати сесії в університеті. Проте нема нічого неможливого! По-перше, у моєму університеті (ПНУ) студентам, які працюють за спеціальністю, дають дозвіл на індивідуальне навчання: це саме ті незабутні моменти, коли ти листуєшся з викладачами, виконуєш завдання і усвідомлюєш, що в тебе таки виходить. По-друге, мене завжди надихав мій записник, який був списаний дедлайнами, цитатами та справами на кожен день. Тому щодня мотивували «галочки» коло виконаних справ, і хотілося викладатися на всі 100. Можливо, вся справа в тому, що я завжди любила вчитися. Усі чотири роки я марила дипломом з відзнакою, і навіть робота не змогла розбити мою мрію на друзки. Сесія, робота, підробіток, екзамени, ЗНО та вступ до магістратури – таким було моє літо-2018. Та найбіль-

ше запам'яталося 10 липня – день, коли виходила на сцену в червоно-чорній мантиї і декан факультету філології Роман Голод вручав червоний диплом *(посміхається)*. Це моя маленька нагорода за чудові студентські роки, які тепер продовжуються і в магістратурі. Рекомендую студентам не боятися труднощів, тоді все у них вийде. Конспекти позичити в однокласників, на вихідних готуватися до пар, а найголовніше – завжди вірити в себе!

– Ви активно ведете цікавий, пізнавальний блог в Інстаграмі. Де берете натхнення?

– Дякую! Так приємно *(посміхається)*! Мабуть, натхнення мене «підстері-

гає» скрізь: і коли читаю улюблені книги, а рука так і шукає ручку та аркуш, щоб написати нарис або есе, і коли читаю пресу, зокрема журнал «Місто», який надихає, і ти замислюєшся, що це й справді цікаві теми, і коли зранку перечитує новини або дивлюся випуски «ТСН». А ще натхнення – у буденності: незаасфальтовані дороги, будинок престарілих, який оминають десятою дорогою, розмови людей, які їдуть зі мною в поїзді. Надихають цікаві люди, тренінги та зустрічі з відомими журналістами, як, наприклад, Алла Мазур та Андрій Куликов. Журналіст, без сумніву, чудовий нишпорка, який завжди знаходить для себе щось цікаве.

Рекомендую студентам не боятися труднощів...

ЛЮСЯ ГРИБИК:

«Головний принцип, який використовують у роботі, – справедливість і чесність»

Інтерв'юер Роксолана Кузь

Журналіст інтернет-видання «West News».

– Розкажіть трішки про себе: звідки Ви, скільки Вам років, як проводите вільний час?

– Мене звати Люся. Це моє справжнє ім'я, в паспорті принаймні так написано. Сама родом з Калуша, проте в Івано-Франківську живу вже понад 10 років. Вільного часу при поєднанні роботи і навчання майже не залишається. Поряд із моїм захопленням журналістикою завжди стояв спорт. Ним я почала займатися ще з 10 класу. Зараз планую свій

час так, щоб могла тричі на тиждень відвідати спортивний зал. Це те, що залишилося і на що вистачає часу зі всіх моїх захоплень. Так, їх було чимало. Що я тільки не робила: танцювала, співала, природознавством займалася, на гітарі грати вчилася, вишивала, в'язала, навіть щось з одягу пробувала конструювати. Ще дуже люблю читати, але часу зовсім-зовсім обмаль. Постійно скупую книги... Стараюся хоча б декілька сторінок на день читати.

– Яка була дитяча мрія щодо майбутньої професії?

– Я б не сказала, що це була мрія. У восьмому класі я вже чітко знала, що буду журналістом. Правда, мама думала, що у Франківську всі журналісти «свої», а мені нічого не світить. Я була вперта, йшла до своєї мети. Писала різні оповідання, розповіді у школі. Згодом в 11 класі мені випала нагода відвідувати курс основ журналістики в Ольги Андріяшко. Писала якісь перші замітки, інтерв'ю. Так сподобалося, пам'ятаю своє перше інтерв'ю – переживала, думала, як то буде, що питати, чи не дурні і не банальні запитання... А ще ми випускали газету. Здається, було сім випусків. У кожному з них був мій матеріал, а то й два. Так я остаточно зрозуміла, що це моє.

– А де здобували освіту?

– Я ще навчаюся на 4-му курсі політології в Прикарпатському національному університеті. Планую ще вчитися у магістратурі.

– Де Ви раніше працювали? Де працюєте зараз?

– Раніше не працювала ніде. Зараз працюю в інтернет-виданні «WestNews». Починалося все із звичайної студентської практики. Перші два тижні «ходили» за журналістами, а потім один із редакторів запропонував спробувати себе вже безпосередньо у роботі. Спочатку писала більші матеріали, була таким собі «позаштатним журналістом». Через деякий час почала працювати на півставки, тобто лише по половині дня. І вже після цього перейшла на повний день. Такі етапи я пройшла у «WestNews».

– Які, на Вашу думку, повинні бути якості у професійного журналіста?

– Хмм... Думаю, цей перелік можна складати вічно. Особисто для себе я виділяю такі якості: неупередженість, справедливість, холодне і тверезе мислення, ерудованість та інтелект. Справжній журналіст має володіти інформацією і вміти її подати.

Будь-якому журналісту важливо, щоб його працю оцінила аудиторія. Професія журналіста дає простори для самореалізації особистості. Але для використання всіх наданих професією можливостей необхідно докладати зусилля.

І, мабуть, найважливіше: ніколи не треба забувати, що ти – людина...

– Як гадаєте, що є найскладнішим у Вашій професії?

– Та кожного дня стикаємося з якимись труднощами. Мабуть, найскладніше – абстрагуватися від звичайного життя й усвідомити, що ти журналіст. Частодесь відкидати свої емоції і мислити конкретно і холодно. Маєш бути сам від себе на голову вищим. Спочатку було важко писати про смертельні аварії, похороони АТОвців, вбивства, насильство. Іноді ловлю себе на думці, що журналіст часто має бути холоднокровним і твердошкірим, але в той же час відкритим, щирим, цікавим і комунікабельним. Таке собі поєд-

нання непок'єднуваного. То є складно, дуже. Це щодо якихось внутрішніх складнощів.

Крім того, журналістика – дуже виснажлива професія у фізичному плані. Ми колотимосся у цій сфері 24/7. Бувало таке, що робочий день закінчився, прийшла додому, розслабилася, а тут дзвонять люди і просять допомоги журналіста. Встаєш, знову одягаєшся і летиш. На початку роботи також складно, коли тобі відмовляють. Але треба бути наполегливим, і все вдасться!

– Що найбільше Вас приваблює у журналістиці?

– О-о-о-о... Це постійний потік та вир інформації. Журналіст може бути в центрі кожної події. А потім доносити цю інформацію всім людям. Дуже тішуся, коли отримую гарний фідбек від читачів. А ще це постійно нові знайомства, люди, маршрути і найголовніше – виклики. Вже зараз, пропрацювавши певний час, люблю ставити собі такі завдання, на які б

раніше не наважилася.

– Звідки берете натхнення у вдосконаленні своєї діяльності?

– Чим би я не займалася, надихаюся людьми і книгами. Книги дають поштовх розвивати мислення, думати, аналізувати, збільшують словниковий запас. А ще художні книги, до прикладу, чудово розвивають фантазію.

Люблю спілкування, особливо якщо це цікаві люди, які добилися успіху. Вони мотивують, дають поштовх не зупинятися і рости.

Дуже часто читаю матеріали колег – як місцевих, так і загалом українських – аналізую, черпаю інформацію для себе. Потім переглядаю свої матеріали – дивлюся, що не так, що можна було б ще додати. І вже наступного разу виходить краще. Але, як то кажуть, досконалості немає меж.

– Розкажіть про Ваше життєве кредо та про прин-

ципи, якими керуєтеся у своїй роботі.

– Люблю рядки Ліни Василівни «І все на світі треба пережити, бо кожен фініш – це, по суті, старт. І наперед не треба ворожити, і за минулим плакати не варт...» Так і в журналістиці – є падіння, є злети. Зміна видань, каналів, специфіки роботи – це все колообіг подій. Поки що ні про що не жалію, що стосується професії. Коли грядуть зміни, завжди згадую ці слова.

Головний принцип, який використовую у роботі, – правдивість і чесність. На жаль, вистачає бруду, наклепів та брехні. Не люблю таке. Поки ми будемо обманювати себе, людей, то ніколи не виберемося з цієї ями.

– Що можете побажати майбутнім журналістам?

– Майбутнім журналістам бажаю постійного розвитку і натхнення. Бо без цього нічого не буде. Залишайтеся людьми, ніколи не забувайте, звідки і хто ви.

ЄВА ЖАСМИНОВА:

«Я пишу те, про що мовчать. Люблю динаміку і постійну роботу над чимось цікавим»

Інтерв'юер Юліана Житар

Дівчина навчається в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника на філологічному факультеті спеціальності «журналістика». Паралельно з навчанням працює журналісткою в агенції новин «Galka.if.ua» та редактором розважального порталу «OGOGO!». Захоплюється фотографією, книгами, архітектурою та мистецтвом.

— Єво, скажи, чому обрала професію журналіста?

— Я зрозуміла, що страшенно люблю писати, бути в курсі всіх подій та спілкуватися з цікавими людьми. Відчуваю, що це моє покликання.

— А якою була твоя перша опублікована праця?

— Писати я почала давно, і важко згадати, з чого

це розпочалося. Але пригадую одну з перших тем, яку підняла у своєму тексті. Близько чотирьох років тому я писала про життя афроамериканців-альбіносів. Тоді це було незвично, а зараз назбиралось ще більше дивних тем: інтерв'ю з порноагентом, розкриття борделю в Івано-Франківську, інтерв'ю з тренеркою

тверку, стаття про інтим-магазини міста, а також інтерв'ю з єнотом! Загалом пишу я дуже багато. От вже люблю вишукувати цікавих людей, яскравих і таких, що можуть вразити та зачепити. Тільки завдяки їм я і створюю свої матеріали. А пишу я те, про що інші мовчать.

– Як вплинув виш на твій творчий розвиток? Що дала, зокрема, практика журналістської роботи?

– Практика цікава щороку. Впродовж навчання ти пробуєш себе в різних сферах. Наприклад, під час газетно-журнальної практики дуже сподобалось створювати власну продукцію. Коли куруєш усі процеси (я була головним редактором) починаючи від розподілу тем та рубрик і закінчуючи версткою та друком... А от писати статті в газету не дуже сподобалось, бо вона виходить раз на тиждень. Зрозуміла, що люблю динаміку і постійну роботу над чимось цікавим. Це мені може забезпечити праця в інтернет-виданні.

– А що найбільше подобається в роботі на просторах інтернету?

– По-перше, в мене дуже крутий колектив. А по-друге, я маю змогу вибирати, пропонувати теми для матеріалів. Це класно, бо не у всіх журналістів є така можливість. Та й загалом я ходжу на різні події творчого характеру і здебільшого роблю інтерв'ю. Тож це не зовсім те, про що думають люди, коли чують «інтернет-видання». Можу сказати, що не подобається: коли чергуєш на стрічці, то не можеш навіть голову помити, не вистачає часу ні на що. А ще коли в тебе вихідний і ти йдеш десь по вулиці, бачиш, що щось сталося, починаєш нервово шукати телефон і пишеш новину, хоча й вихідний... Власне, через це в мене немає особистого життя.

– Навчання й роботу важко поєднувати?

– Роботу і навчання – легко. А от встигати їсти, пити, жити та відпочивати якось не дуже. Та насправді мені вдається все логічно

розпланувати.

— Слідкуючи за тобою в Інстаграмі та читаючи твої матеріали на «Галці» й «OGOGO!», хочу сказати, що кожен текст надихає. Відчувається любов, з якою ти їх пишеш, і запал. Скажи, де ти черпаєш натхнення для їх написання?

— Не можу стверджувати, що натхнення треба якось особливо викликати.

Це відбувається зазвичай рандомно. Допмагають музика, подорожі, природа і тиша. А інколи навпаки — різноманітні подразники або суспільно важливі чи обурливі події.

— Насамкінець, що можеш побажати колегам, однокурсникам та й собі на майбутнє?

— Сил і творчих успіхів. Та цікавих тем.

Відчуваю, що це моє покликання

ТЕТЯНА КОЛИБАБ'ЮК:

«Головний секрет у тому, що потрібно любити те, що робиш, і тоді це все буде в задоволення»

Інтерв'юер Вікторія Сайнюк

*Журналістка «Голос-Інфо».
Студентка-магістрантка спеціальності*

«журналістика».

– Як ти потрапила в журналістику? З чого почалася творча кар'єра?

– Дуже давно хотіла стати журналістом, але у мене завжди було у пріоритеті навчання вдома, ось така домашня. Коли ти навчаєшся вдома, тобі максимум вдається зосередитись на науці, не думати про якісь побутові справи, але у нас у місті не було факультету журналістики, і я трохи з цим змирилась.

Чому я хотіла саме на журналістику? Бо я дуже любила писати, а будучи наївною, думала, що це все, що потрібно для такої діяльності. Та на практиці виявилось зовсім по-іншому. І от я впевнено крокувала до того, що стану психологом. Брала участь в олімпіадах, займала призові місця, тобто посилено до цього готувалась. І от випадково побачила оголошення про набір на факультет журналістики і подумала, що це

знак з небес. Паралельно я пробувала вступити на психологію, де пройшла на державне місце, але вже вирішила, що головне – себе спробувати. Хоч і весь час сумнівалась, та все ж обрала журналістику. Під час навчання на першому курсі я була окриленою і думала, що я «неймовірний» професіонал, можу гори звернути, всі дороги для мене відкриті... Почала свою творчу діяльність з рубрики «Життя поза грою» у спортивному футзальному клубі «Ураган», і виявилось, що я заново винайшла «велосипед», самостійно почала розвивати цю рубрику, звичайно, зі своїми труднощами.

На той момент намагалася спробувати себе в спорті в «Урагані», потім намагалася пройти в спортивну «Галичину» – де мене тільки не було! Пишаюсь, що була такою «пробивною дівчиною».

– Як ти зрозуміла, що це твоє?

– Я зрозуміла, що це моє, нещодавно. Бо я така

людина, що завжди вагаюсь і аналізую те, що робила, бо хочу, щоб все було якнайкраще. Сумнівалась до останнього, але так сталося, що останні три місяці ми працювали над документальним фільмом, це було важко... Могли працювати з 9-ї ранку до опівночі, сидіти в студії або у вихідні дні приходити, а це все ще треба було поєднувати із навчанням, а я ще була старшим журналістом, і мені треба було контролювати п'ятьох людей, казати, хто куди сьогодні йде на зйомки, і ще й самій ходити. Я була такою втомленою, коли необхідно було усе це поєднувати, що не встигала жити, але я дійсно зрозуміла, що це моє, бо отримувала від цього задоволення. Хоча попри те, що займалась тим 4 роки, не була впевненою, чи справді я там, де треба.

– Можливо, відвідувала інші гуртки чи школи? Якщо так, то де?

– Зараз уже на 5-му курсі я навчаюсь у Прикарпатському університеті на

журналістиці, була в групі початківців, саме з нами відкривали цей фах, першопрохідці. А щодо додаткового, то ні, не відвідувала ніякі гуртки, школи, все, чого я могла навчитись, то навчилась сама і завдяки певній практиці у ЗМІ, навіть під час університетської практики.

— Як вважаєш, які важливі якості журналіста? Що йому повинно бути притаманним?

— Загалом справжній журналіст має бути наполегливим, і дуже важливо часто відключати людяність, бо вона іноді дуже заважає працювати. Потрібно бути наглим і вихованим водночас. Відчувати дозволу грань, вміти шукати сенсацію, вміти працювати, працювати над собою і над своїм матеріалом, який ти подаєш. Дуже важливо мати колектив, який буде спонукати тебе до прогресу. Якщо ти працюєш самотійно, один, фрілансером удома, це, як на мене, абсолютно не можна назвати журналістикою... Ти ніяк

не розвиваєшся. Натомість, будучи в колективі, де тебе оточують справжні професіонали, ти в постійному розвитку і роботі над собою. Це така професія, що тут не можна стояти на місці у всіх сенсах.

— У чому полягає твоя робота? Вимагає вона багато часу та енергії? Якщо так, то як справляєшся? Можливо, є секрети успіху? Знайома з тайм-менеджментом?

— Я вже рік як працюю старшим журналістом, пройшла дорогу від простого копірайтера.

Як проходить мій типовий день? Зазвичай на роботу я приходжу швидше щонайменше на півгодини: розставляю пріоритети: що саме нам потрібно відвідати, що, можливо, проігнорувати, потім розподіляю всі обов'язки між колегами. Я створила електронну чергу, за допомогою якої ми можемо рівномірно й однаково працювати. Працюємо також над розробкою радіо. Звичайно, як журналіст, маю «закидати» сайт

новинами. Робота є дуже затратною в плані енергії, тому що потрібно багато вкладати, контролювати все, працювати самій. Іноді складно, але потрібно вміти натиснути «стоп».

Головний секрет у тому, що потрібно любити те, що робиш, і тоді це все буде в задоволення.

Тайм-менеджментом не користуюсь – не доходять руки. Поки це «мільйон і одне» нагадування в телефоні, та останнім часом справді замислююсь над тим, щоб нормально розпланувати свій день, а не «згадала, забула, нагадала»... Це було б правильно. Думаю, ще трохи – і я до цього дійду.

– Є теми табу, які не розкриватимеш?

– Станом на сьогодні це політика і релігія, виключно через те, що не хочу лізти в ті теми, в яких не орієнтуюсь. Тобто не пишу на ті теми, в яких, як я вважаю, недостатньо зорієнтована. Але завжди повторюю «немає меж досконалості» собі і не тільки собі, тобто в май-

бутньому буду пробувати долати і ці табу.

– Кажуть, що ця діяльність є водночас культурно насиченою та корисною для журналіста, але може бути й небезпечною. Чи стикалася ти з такими моментами придушення своїх «рухів», чи бувало страшно за свою кар'єру і життя?

– На щастя, ні, не стикалася з моментами, коли придушували певні мої дії, ніколи ще не було страшно за кар'єру чи життя. Часто лунають погрози, на просторах інтернету стикаємося з таким щодня, але не вважаю, що це справді така серйозна загроза, яка може зашкодити моєму життю.

– Розкажи про «плюси» своєї роботи, за що її любиш.

– Моя робота – це взагалі суцільний «плюс». Саме моя робота допомогла побороти певні комплекси, повірити в себе. Аналізуючи цей рік, я зрозуміла, що справді виросла як людина, як індивід. Ще в моїй роботі є «плюсом» те, що вона завжди тримає в тонусі. Ти

не маєш права виглядати неідеально – це дуже гарно мотивує, а в майбутньому підвищує самооцінку.

Я щаслива, що потра-

пила саме сюди, в «Голос-інфо». Доклала багато зусиль, щоб цей ресурс розвивався, і з гордістю скажу, що стала його частиною і мені дуже тут подобається!

Головний секрет у тому, що потрібно любити те, що робиш...

ЛЮДМИЛА ОЛЕНЮК:

«Працюючи журналістом, ти ніколи не будеш сумувати і сидіти на місці»

Інтерв'юер Оксана Бундзяк

Студентка з курсу спеціальності «журналістика». Працює з першого курсу. Знає, як встигати все та навіть поєднувати роботу, навчання і відпочинок. Дівчина працює журналістом у виданні «Галицький кореспондент» та в журналі «Місто». Саме тут їй стали в нагоді базові знання журналіста, якими повинен володіти кожний професіонал.

— Людмילו, Ви працюєте у газеті «Галицький кореспондент» і водночас навчаєтесь на кафедрі журналістики в Прикарпатському національному університеті ім. В. Стефаника. Як Вам вдається поєднувати навчання і роботу?

— Поєднувати роботу і навчання буває важко, а буває і легко. Коли навчан-

ня тільки починається, ти більше думаєш про роботу. Коли наближається сесія, ти, навпаки, всі сили «кидаєш» на університет. Це важко і неправильно, бо настає час, коли ти остаточно виснажуєш свій організм. Часто доводиться не спати ночами. Так і вдається все поєднувати.

– Чи змінилися під час роботи Ваші риси характеру?

– Однозначно змінились. Коли ти стажуєшся чи практикуєшся, то не помічаєш, скільки відповідальності лежить на журналістах. Але коли починаєш працювати, то твоє бачення змінюється. Тому насамперед у мене зріс рівень відповідальності. За кожне сказане і написане слово відповідаю я і тільки я. Окрім того, я стала витривалішою. Зараз простіше ставлюсь до необґрунтованої критики і погроз, а колись я більше панікувала. Також я стала стриманіша та спокійніша. Хоча це проявляється суто під час роботи.

– Що з навчання найбільше знадобилося в роботі?

– В університеті я навчилася мало спати і багато вчитись. Це мені дуже знадобилося на роботі. Тепер я мало сплю, багато вчусь і ще більше пишу. Та це не все. На першому курсі ми вивчали газетну журналі-

тику, і саме тоді я отримала потрібну базу знань. Тобто, йдучи на роботу, я вже мала уявлення про те, що таке замітка, стаття, репортаж чи інтерв'ю. Це важливо! У журналістику часто йдуть люди, які до цього взагалі не були пов'язані зі світом мас-медіа. Це правда. Але я вважаю, що головну теорію і мінімальні вміння будь-який журналіст-початківець повинен мати.

– Що найбільше приваблює Вас у роботі журналіста?

– Спонтанність. Сьогодні ти не плануєш нічого, а завтра вже їдеш на край землі по коментарі. Це дуже круто. Працюючи журналістом, ти ніколи не будеш сумувати і сидіти на місці. Завжди буде робота за межами міста, а може, й області. Це саме те, що потрібно людині, яка не хоче сидіти на місці.

– Багато хто вважає, що журналістика є складною та потребує багато вкладеного часу. Як Ви проводите свій вільний час?

– О, так! Журналістика вимагає дуже багато часу, а інколи й весь. У цьому й кайф. Бо якщо ти робиш те, що любиш, то у чому проблема? Та все-таки вільний час у мене є. Зазвичай я його проводжу із хлопцем або друзями. Ми гуляємо, розмовляємо, дивимось фільми, сваримось, миримось і кайфуємо. Мені дуже пощастило з близькими людьми. Вони як ніхто розуміють специфіку моєї роботи. Тому якщо мені терміново потрібно попрацювати – ніхто не проти. Всі просто чекають, коли я знову звільнюсь.

– Чи не хотілось одного разу кинути свою справу і почати займатись чимось іншим? Що це було?

– Інколи хочеться кинути все. Я дуже емоційна людина. Тому якщо у мене щось не виходить, я важко це переносю. Також настають такі моменти, коли я виснажена. Але ці думки тримаються у голові частки секунди й для мене нічого не значать. Колись я зміню

професію, але це буде точно не зараз. Має настати момент, коли я зрозумію – пора йти. А поки що я не всього навчилася, щоб кинути роботу. Та й у майбутньому я все одно хочу працювати у сфері ЗМІ. Мені здається, що це моє.

– Що б Ви хотіли в перспективі вдосконалити у власній роботі журналіста?

– Абсолютно все хочу вдосконалювати. І буду. Варто розуміти, що зараз все стрімко міняється, і ми, хочемо того чи ні, також маємо вдосконалюватися. Не винятком є і преса. Ми маємо слідувати за тим, що хоче читач, і давати йому це. Правда, варто пам'ятати про журналістські стандарти. Та й взагалі, ніхто нічого не робить ідеально. Завжди є щось, що треба змінити.

– На Вашу думку, що більше потрібно молодому журналісту: теорія чи практика? Чому?

– Теорія, тобто певне підґрунтя, важлива для кожного журналіста-початків-

ця. Але практика – це те,
без чого теорія не потрібна.
Тому будь-які теоретичні

знання потрібно викорис-
товувати на практиці. Одне
без іншого неможливе.

За кожне сказане і написане слово
відповідаю я і тільки я

АНДРІЙ ПАВЛОВСЬКИЙ:

«Долати труднощі допомагають різні речі»*Інтерв'юер Назарій Асадов**Студент-магістр спеціальності «журналістика».*

– **Перше запитання традиційне: розкажіть про себе, де навчалися, ким і де працюєте?**

– Я все ще студент. Наразі навчаюсь на магістратурі в ПНУ імені Василя Стефаника на кафедрі журналістики. Там же здобув ступінь бакалавра з журналістики. Також маю диплом механіка, оскільки після школи в університет пішов не одразу, спочатку закінчив Калуський політехнічний коледж. Ну а далі вже вирішив змінити профіль, і, як наслідок, в даний момент я тут.

Щодо роботи, то за спеціальністю я почав активно працювати з початку 4 курсу. Сам я родом з Калуша, там і проживаю, і коли мені запропонували попрацювати в регіональних ЗМІ, а саме в газеті «Вісті Калущини», а далі і на сайті «Kalushnews.city», то я без вагань погодився. Працював як позаштатний кореспондент, а через півроку випадково почав ще й верстати газету.

– **Випадково – це як?**

– Виникли форс-мажорні обставини, за яких доля

спробувати себе верстальником випала саме мені. Мій попередник звільнився, а через два дні мав виходити новий номер газети. Шукати нового верстальника не було часу, а редакторка, знаючи, що в комп'ютерах я трохи розбираюсь, запропонувала мені спробувати зробити цей номер. Дві години майстер-класу верстання від працівника іншого регіонального ЗМІ, два дні моєї праці – і номер таки вийшов. Звичайно, він був далеко не ідеальним, але світ таки побачив. Ну а далі я почав робити номер за номером, потрохи вчився нових речей, набивав руку і займався цим, аж допоки не запропонували спробувати себе в іншій галузі.

– **Що за галузь?**

– Якщо коротко, то це посада прес-офіцера в одній із військових частин Національної гвардії України в Івано-Франківській області. Частина шукала людину з журналістською або філологічною освітою, з досвідом роботи і бажано

із закінченою військовою кафедрою. Я надіслав резюме, пройшов співбесіду. Сказали, що на роботу мене беруть, і зараз займаюсь тим, що збираю всі потрібні документи, оформляюсь, так би мовити.

– **А як Вам загалом вибір Вашої професії? Задоволені?**

– Не скажу, що на всі сто, але скоріше так, ніж ні. Знаючи свої слабкі та сильні сторони, свої нахили до певних речей, я розумію, що з мене не вийшло б, наприклад, айтишника. Тож реально оцінивши те, чим би я, можливо, міг та хотів займатися, вирішив вступити на журналістику. Також «у Стефаника» я закінчив військову кафедру, що теж є «плюсом» в моїй сьогоднішній ситуації.

– **Як Ви ставитеся до змін у своєму житті? З механіків – у журналісти, з цивільного журналіста – у військову прес-службу – це переломні моменти чи норма?**

– Думаю, переломні. Де-

які рішення давалися мені дуже важко, певності не було. Але що зроблено, те зроблено. І зараз я радий, що з часом усе більше починаю дивитися вперед і все менше озиратися назад. Інколи кажу собі: мав би більше розуму в той час, то зразу пішов би вчитися на журналістику, а так, то маємо те, що маємо. Хтось іде коротким шляхом, ну а я з тих, хто довгим.

— Поговорімо про принципи. Доводилося поступатися ними на роботі або в університеті? Якщо так, то з яких причин?

— Так. Дуже рідко, але бувало. З яких причин? Скажу так: інколи обставини сильніші за нас. І зазвичай це ситуації, в яких ти розумієш, що правий, але не певен, чи допоможе це тобі перемогти.

— А загалом часто стикаєтесь з труднощами на роботі? Що допомагає їх подолати?

— Так, труднощів багато, і вони дуже різні. Є технічні, наприклад, не вмію

класно монтувати відео, або труднощі з версткою газети, а є й не технічні. Це проблеми комунікабельності, особливо, якщо ти журналіст-початківець, ніхто тебе не знає, до всіх треба знаходити підхід, що не завжди вдається. Ще одна проблема, з якою я зіткнувся, це коли не сприймають серйозно, бо працюєш не на «1+1», а в простій регіональній газеті. І це все може давити тією чи іншою мірою. Подолати труднощі допомагають різні речі. В основному мені потрібно кілька порад, як виконати завдання, або настанова, що все вийде.

— Зважаючи на Ваші труднощі, що б Ви порадили журналістам — початківцям?

— По-перше, я і сам ще журналіст-початківець. По-друге, з власного невеликого досвіду скажу: треба більше впевненості, особливо щодо тих речей, в яких не дуже розумієшся. У журналістиці таких речей буде багато, і якщо всього боятися, до всього

підходити невпевнено, то кар'єрний ріст не світить. Адже кар'єра вимагає відповідальності, ви повинні бути готовими помилятися, переробляти все, починати знову і знову.

— Який вислів великих

людей Вам найближчий?

— Як би це не парадоксально звучало від людини, яка має не один диплом, але це слова Горького. Мовою оригіналу звучить так: «Образование — чепуха, главное — талант».

Хтось їде коротким шляхом, ну а я з тих, хто довгим

ТЕТЯНА ПАСІЧНИК:

«Успішними я називаю тих, хто свою справу починав з нуля, а тепер попереду цих нулів стоять високі цифри»

Інтерв'юер Уляна Кривошапка

Студентка 4-го курсу кафедри журналістики Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Перші кроки у журналістиці зробила в липні 2016-го, коли проходила комплексну програму стажування на ТРК «РАІ». Далі працювала у місцевому онлайн-виданні «Бартка» позаштатним кореспондентом. У 2017 році проходила практику на радіо «Карпати». В липні 2017-го року вступила до Національної спілки журналістів України. З 4 жовтня 2017-го почала працювати на тепер улюбленому ТЗОВ «Канал-402».

— Коли почала захоплюватись журналістикою?

— Напевно, тут я повинна написати, що журналістика — мрія дитинства і все таке. Та навіщо лукавити? Як на мене, правду читати набагато цікавіше. Насправді

спочатку хотіла вступити на туризм, оскільки присвятила йому більше 8-ми років. Втім, доля вирішила, що це лише моє хобі. Адже при вступі на факультет туризму мені не вистачило одного бала з історії. Уявляєте

собі? Лише одного бала... Розчаровуватись я не стала і пішла шукати ту спеціальність, вступити на яку мені вистачило балів. Першою в очі кинулась табличка: «Приймаємо документи на факультет журналістики». Не маючи жодних публікацій у пресі, я таки вступила сюди. Тоді і почались перші, не зовсім легкі кроки в журналістиці. Думаю, та відсутність одного бала – таки не випадковість. Я тепер щодня дякую долі за саме таке її розпорядження!

– **Чим, на твою думку, професія приваблює?**

– Коли ти справді любиш свою професію, вона приваблюватиме тебе найменшими дрібничками. Та передусім потрібно обрати сферу, в якій вам буде комфортно працювати. Нині журналістика пропонує багато різних жанрів. Я працювала в інтернет-виданні, пробувала свої сили в газеті та на радіо. Та знайшла себе в телевізійній журналістиці.

Щоб зрозуміти, наскільки ця професія приваблює

мене, знадобився цілий рік роботи на «Каналі-402». Тільки коли починала там працювати, зрозуміла, наскільки журналістика може бути різноманітною, а кожен день – не схожим на вчорашній. Кореспондент одним із перших опиняється в епіцентрі подій та має можливість спілкуватися з успішними людьми. «Успішними» я називаю тих, хто свою справу починав з нуля, а тепер попереду цих нулів стоять високі цифри.

А ще переваги журналістики в тому, що вона об'єднує всі професії. От до прикладу: йдете на інтерв'ю до лікаря і вмить стаєте ним. На інтерв'ю до психолога, полісмена, прокурора, комунальника, вчителя чи будь-кого іншого – не важливо, ви теж ними стаєте.

Журналістика мотивує. Мотивує ставати кращим і рухатись лише до нових вершин.

– **З якими труднощами стикалась і як з ними впоралась?**

– Перші чотири місяці роботи на телебаченні дали зрозуміти, що створювати новини не так легко, як здається. Це досить тривалий процес. І щоб зрозуміти, як все відбувається, потрібно це спробувати. Інколи сюжет можна написати і за півгодини, а бувають моменти, коли приходиш

до головного редактора і кажеш: «От не пишеться мені». Як справляюсь? У такі моменти мене рятує підтримка головного редактора, яка завжди вкаже на помилки та допоможе їх виправити. А інколи просто одним поглядом змусить все одразу зрозуміти. Жартую!

**Кореспондент одним із перших
опиняється в епіцентрі подій...**

АНДРІЙ СОЛОМКА:

«Щоб дійти до мети, треба насамперед іти»

Інтерв'юєр Тетяна Струтинська

Народився у с. Пуків Рогатинського району Івано-Франківської області, закінчив школу зі срібною медаллю. Зараз навчається на 4 курсі кафедри журналістики факультету філології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. У ЗМІ працює з 2017 року.

– Чому обрали фах журналіста?

– Можу впевнено сказати, що фах журналіста обрав випадково. Або майже випадково. Про майбутню професію почав замислюватися наприкінці 10 класу, варіантів було безліч. Відповідно, коли після ЗНО подавав документи, то подав на різні спеціальності, серед них були журналістика, історія, філологія, соціологія, економіка та

навіть щось пов'язане із створенням програмного забезпечення для морських суден. Та, чесно кажучи, з дитинства мріяв працювати журналістом (а також хотів стати льотчиком, космонавтом, агентом ФБР та освоїти ще з десяток професій, про які мріють у дитинстві). Пам'ятаю, як ще у ранні шкільні роки дивився телевізор і думав: «Як же було б класно працювати на телебаченні». Коли при-

йшов час обирати майбутню професію, згадав, що колись хотів стати журналістом, тому подав документи і на журналістику, хоча на той момент на телебаченні працювати не хотів, більше було до вподоби писати тексти для друкованих чи інтернет-ЗМІ.

– Як Ви потрапили на телеканал «РАІ»?

– До того, як почав працювати на телеканалі «РАІ», трохи працював у друкованих виданнях, зокрема кілька місяців (з лютого до квітня 2017 року) – у прес-центрі Івано-Франківського осередку Республіканської партії України і на літніх канікулах у районній газеті «Голос Опілля». На «РАІ» потрапив вже коли навчався на 3 курсі. Пам'ятаю, тоді якраз шукали журналіста, проте я не пропонував свою кандидатуру, оскільки не хотів тоді працювати на телебаченні. Та й взагалі вважав, що не зможу поєднувати навчання та роботу. Але якось у жовтні до нас в університет прийшли то-

дішній шеф-редактор ТРК «РАІ» Олена Данилюк та режисер Михайло Коршняк, вони проводили такий-собі кастинг серед студентів-журналістів. Взяти у цьому участь мене підштовхнула моя одногрупниця, а оскільки я не планував працювати на телебаченні і був упевнений, що не пройду відбір, то, відповідно, не хвилювався, коли перед камерою розповідав про себе. Можливо, саме цей фактор і зіграв ключову роль, бо через кілька тижнів мені зателефонували і повідомили, що я пройшов відбір і тепер потрібно зустрітися з генеральним директором телеканалу Андрієм Русиняком для того, щоб обговорити умови роботи на ТРК «РАІ». Але навіть тоді я не був упевнений, що працюватиму там, адже, крім мене, відбір пройшли ще кілька моїх однокурсників. Тому можна уявити моє здивування, коли до мене зателефонували з телеканалом і повідомили, що готові взяти мене на роботу. Вже наступного дня мене

відправили на зйомку мого першого сюжету для телеканалу.

– Скільки часу Ви вже працюєте і чи складно поєднувати роботу з навчанням?

– У телерадіокомпанії «РАІ» працюю вже півтора року. Спочатку поєднувати роботу та навчання було не складно, принаймні так здавалося. Але з часом почало збільшуватись навантаження, відповідно, доводилось довше затримуватись на роботі і менше часу залишалося за навчання. Зараз обсяг роботи величезний. Якщо починав зі створення сюжетів для випуску новин, то нині також веду телепрограму, озвучую фільми, готую радіопрограму, знімаю, монтую. Відповідно, коли приходжу додому, то складно готуватися до пар. Але коли починав працювати, то робота не була у пріоритеті, я думаю, що для мене робота та навчання є рівнозначними речами, а тому намагаюсь не ставити щось одне вище за інше.

– Ви завжди мріяли працювати на телебаченні?

– Як я вже говорив, спочатку мріяв працювати у друкованих виданнях або в інтернет-ЗМІ, на телебаченні мріяв працювати хіба що у дитинстві, але тоді це було одним із тих захоплень, потяг до яких з часом проходить. Але я радий, що ця мрія дитинства все ж здійснилась, не жалію, що почав працювати на телебаченні, адже тут можна займатися різною роботою і різнобічно розвиватись, що для мене дуже важливо. Вірю, що у майбутньому знадобиться будь-який здобутий досвід.

– Що найбільше подобається у роботі?

– Можливості. Тут мене не обмежують однотипною роботою, тут не кажуть: «Твоє завдання писати та начитувати сюжети». Спершу я цим і займався, а згодом почав знімати (і, до речі, після того, як почав знімати, у мене з'явилося ще одне хобі – фотографія), спробував щось озвучувати і зрозумів, що хочу далі ру-

хатися у цьому напрямку – розвивати дикторську майстерність. Також мав змогу попрацювати режисером, звукорежисером, ведучим, сценаристом. Це, насправді, дуже класно. Виснажливо, але класно, і саме це мені подобається.

– З якими труднощами стикаєтесь у роботі?

– Найбільші труднощі, які я можу виділити, – це великий обсяг роботи, яку потрібно виконати за короткий проміжок часу. Звісно, таке є в будь-якій професії, але я маю на увазі роботу, над якою зазвичай працює команда (наприклад, складно самому одночасно працювати журналістом, оператором та монтажером), а тут часто доводить-

ся самотужки виконувати роботу. Спершу не звертав уваги на те, наскільки це виснажливо, але з часом це почало вбивати ентузіазм і відбивати потяг до роботи.

– І наостанок, яка Ваша мрія?

– Хотів би зробити журналістське розслідування, яке розкриє правду, що приховувалась протягом багатьох років. Скажу прямо – хочу знати, хто стоїть за терактом, що стався у Нью-Йорку 11 вересня 2001 року. Звісно, вже давно висунуто офіційну версію тих подій, але якщо детально з нею ознайомитись, то можна помітити там багато речей, які не збігаються і не можуть відповідати реальності.

**Вірю, що у майбутньому знадобиться
будь-який здобутий досвід**

ВІКТОРІЯ ЦІСИК:

**«Робиш – не бійся, боїшся – не роби,
а зробила – не шкодуй»**

Інтерв'юер Віктор Харик

*Журналістка інтернет-видання «Версії». Студентка
III курсу спеціальності «журналістика».*

– Доброго дня, Вікторіє! Дуже вдячний за те, що погодилися на невеличке інтерв'ю. Розкажіть, будь ласка, коротко про себе.

– Я студентка кафедри журналістики Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Зараз навчаюсь на 3-му курсі.

– Чому обрали професію журналіста?

– Журналістика – спеціальність, яка найбільше припала мені до душі.

Привернули увагу до цієї професії такі можливості, як спілкування з новими людьми, подорожі, багато зв'язків; можна першим дізнаватися всі найактуальніші новини.

– Як Ви заробили і витратили свої перші гроші?

– На початку навчання я почала підробляти кореспонденткою на одному з франківських новинних сайтів. Якщо не помиляюсь, то першу свою зарплату витратила на купівлю

кількох нових книжок.

– **Що найбільше Вас приваблює у Вашій роботі?**

– Важливість обраної мною професії та попит на неї зростають з кожним роком. Недарма ж кажуть: «Хто володіє інформацією, той володіє світом».

– **На Вашу думку, яким повинен бути журналіст?**

– Справжній журналіст – фанат своєї професії, що терпітиме усі незручності та постійно вдосконалюватиме свої навички.

– **Як Ви даєте собі раду зі стресом?**

– Газети і програми бажають свіжих, але ґрунтовних новин, а успіх приходить до тих каналів чи видань, які встигають інформувати людей про події найбільш оперативно і точно. Таким чином, розмова

напруженість в роботі журналіста дуже висока. Знімала її цікавими книжками, розмовами з близькими людьми, прогулянками на свіжому повітрі.

– **Яке Ваше кредо?**

– Робиш – не бійся, боїшся – не роби, а зробила – не шкодує!

– **Плани на майбутнє?**

– Успішно закінчити університет, а потім знайти хорошу роботу.

– **Що побажаєте майбутнім колегам?**

– Для справжнього успіху потрібно докладати зусиль, навіть отримавши певні здобутки в житті, і рухатися далі. Нехай кожен ваш фініш стає стартом для нових звершень!

– **Дуже Вам дякую за цю цікаву розмову. Успіхів Вам!**

**Справжній журналіст –
фанат своєї професії...**

ЮЛІЯ ЧІКЕЛЬ:

*«Лише ви самі своїми силами, своїм старанням
і вміннями можете досягнути чогось»*

Інтерв'юер Єва Жасминова

Навчається дівчина в ПНУ імені Василя Стефаника на третьому курсі факультету філології кафедри журналістики. Паралельно з навчанням Юлія працює на «Західному полюсі» ведучою програми «Вставай шоу».

— Як почалось твоє захоплення журналістикою?

— Захопилась журналістикою ще з 9 клас, більше чотирьох років була ведучою різноманітних заходів у міському центрі дозвілля дітей та юнацтва. Навчалась у малій академії наук на дисципліні «журналістика», коли в 10-11 класі потрібно було писати наукові роботи – навіть не задумувалась, писала про

журналістику. Потім вступила у Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника.

— Чому обрала Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника?

— Тому, що страшенно люблю Франківськ, це місто дуже комфортне для життя, воно маленьке, хороша комунікація. Я хотіла залишитись у рідному

місті, а ПНУ — один із найкращих вузів Прикарпаття.

— Як ти почала працювати на радіо «Західний полюс»?

— Я навчала дітей танців, це ще одне моє хобі, у групі була жінка директора радіо, вона сказала: «Юля, ти так багато говориш, може, підеш до нас на радіо? Спробуєш свої сили». Я прийшла на прослуховування, тоді, пам'ятаю, вела погоду і курс валют, переживала страшенно. Тижень стажувалась, мене навчав ді-джей, це було буквально 4-5 ефірів. А вже в неділю мене саму посадили на ефір. Я ще нічого не вміла, не знала, не вміла працювати з пультом, і на мій перший самостійний ефір кажуть, що прийде Арсен Мірзоян. Я в шоці, взагалі не знала, хто це, перед початком інтерв'ю гуглила про нього інформацію, знала лише, що він був на «Голосі країни» і що він глухий на одне вухо. Переживала страшенно, стукають у двері, Арсен за-

ходить, бачить, що я гуглила про нього, він знав, що у мене це перший ефір і просто посміхнувся, каже: «Та не гугли, зараз нормально поговоримо». Він зарядив мене позитивною енергетикою, обійняв, це було чудово. Мабуть, з Мірзояна і почалась та дика любов до радіо. Щоразу, коли він приїжджає до франківська, беру у нього інтерв'ю.

— Ти працюєш на радіо вже 3 роки, розкажи про найцікавіше за цей час.

— Цікаво щодня, бо це завжди різні гості, різні люди, професії. Кожного разу дізнаєшся щось нове і саморозвиваєшся. Загалом ефіри ділять по змінах, одна зміна триває 4 години, було таке, що за ці чотири години до мене прийшло 10 гостей. Це було важко, встигнути зі всіма поговорити, всіх проінтерв'ювати, переключатись з теми на тему. Було й таке, що сиділа в ефірі 12 годин. Це було дуже важко, адже не важливо, чи хочеш їсти, спати, пити, — в ефірі ти маєш бути милою, доброю, цікавою,

незважаючи ні на що. Були й екстрені ситуації, до прикладу, горів механічний пульт, зависала програма у прямому ефірі, було й таке, що зламували комп'ютер. А найкумедніше інтерв'ю було з «Загорецькою», вони дуже смішні.

– Які поради можеш дати студентам, які хотіли б працювати на радіо?

– Перш за все треба бути собою. Зараз багато людей створюють собі кумирів, вони думають, що треба бути якимись суперкрутими, копіювати чийсь стиль, манеру ведення ефіру. Я, наприклад, дуже люблю Олю Фреймут, але я не копіюю її, бо вже є Оля Фреймут і ще одної Олі не треба. Наші слухачі більше люблять ведучого, який близький до них. Тобто, якщо раніше були стереотипи, що ведучий на радіо має говорити чистою українською мовою, без іншомовних слів, не «шокати», то зараз ці стереотипи руйнуються, слухачам приємніше слухати те, що їм зрозуміло, те, що їм близьке.

– Що змінилось у тобі за час роботи на радіо?

– Загалом я стала більш комунікабельною. Не можу сказати, що я колись соромилась говорити, ні. Я завжди мало говорила, висловлювала свої думки без проблем, але лише у близькому колі. Зараз відкинула всі комплекси, почала більше спілкуватись з людьми, цікавитись різноманітними сферами, розвиватись різнобічною.

Також я виросла професійно, адже коли бачиш всю «кухню» редакції, дізнаєшся, як працюють всі ланки, споглядаєш всі процеси, то стаєш відповідальнішою, розумієш більше. Якщо працюєш суто над своїми проектами, то це не командна робота, не можна навіть сказати в такому разі, що працюєш у редакції. Зараз я працюю над рекламою, власними цікавинками. Розумію, що «зайде», а що не буде популярним, знаю, як створювати якісний матеріал та цікавий контент.

– Розкажи, які у тебе є

хобі, чим займаєшся у вільний від роботи час.

— Моє хобі — це сучасна хореографія, нею я займаюся більше 10 років. Вона стала вже другою роботою, але водночас і місцем релаксації. Дуже люблю концерти, якісь масові заходи, це вражаюча атмосфера. Завжди, коли мені роблять подарунки, кажу: «Краще подаруйте мені враження». Дуже люблю подорожувати. Зараз «зловила» кайф від планування подорожей. Це дуже класно, розвиває відповідальність, бо коли їдеш у якийсь тур, де гід каже, що тобі робити, — це не так цікаво, як коли сама все вирішуєш, шукаєш, дізнаєшся.

— Ти викладаєш сучасну хореографію?

— Спеціалізуюсь на джаз-фанк та хіп-хоп. Викладаю в «Соловей денс центр», маю дві групи: одна — це маленькі дітки «4-7 років», а інша — старші дівчатка, і мені дуже дивно, коли жіночки 25 років кажуть мені «Юля Богданівна», не люблю такі звертання, я все ж

прибічниця європейських практик, тому краще, коли звертаються «Юля», а не на «ви».

Викладання — це дуже круто, це обмін енергетикою. Це заряджає, адже коли біля тебе бігають 20 «спиногризиків», які тобі розказують про те, що вони їли на обід, які вони люблять шоколадки, і обнімають тебе в кінці заняття... Після таких занять я завжди посміхаюсь «на всі 32».

Зі старшими важче, їх ти вже не купиш емоціями, не скажеш «я розповім батькам, якщо будеш нечемний». То вже приходять свідомі люди, які хочуть займатись, чогось навчитись та розвиватись. Бо танці — це не просто дригання під музику, це розвиток. Якщо вчитель нічого не навчив за рік, дитина не досягає ніяких успіхів, висот, треба залишати такого вчителя.

— Розкажи, як з таким графіком роботи ти встигаєш регенеруватись?

— Людина, яка хоче все встигати, буде встигати.

Головне – мати бажання працювати і розуміти, що ти не кінь. Треба усвідомити, що ти не кінь, і неможливо заробити всіх грошей. Якщо сказати середньостатистичному українцю, що відпочинок і робота мають бути рівноцінними, він розсміється, але насправді так і має бути, бо інакше не отримуєш задоволення від роботи. Я хочу сказати, що час завжди знайдеш, якщо буде бажання. Дуже рада, що знайшла кохану людину, яка розуміє мою роботу. Він терпляче сприймає мою зайнятість, чекає з різноманітних подій, ходить зі мною, підтримує. Щодо

відпочинку, то він або дуже активний, або дуже лінивий. Я люблю подорожі, багато читаю, танцюю.

– **Що можеш побажати студентам-журналістам?**

– Аби просто усвідомити, що ніхто вам нічого «на тарілочці не подасть», ніхто вас «прописувати» не буде, ніхто нічого вам не винен. Лише ви самі, своїми силами, своїм старанням і вміннями можете досягнути чогось. Не хочу бажати «не опускати руки», бо якщо ти вже опускаєш руки, значить, це не твоє, не твоя професія. Треба працювати над собою.

час завжди знайдеш, якщо буде бажання

СЛОВО ВІД ІНТЕРВ'ЮЕРІВ

Без сумніву, це безцінний досвід!
 Хто не мріяв видати книжку?
 Набув, кожен... А у нас це вийшло!

Мені надзвичайно сподобався досвід
 літературного коректора: працювати
 зі словом, аналізувати відповіді,
 думки та погляди журналістів.

Назавжди запам'ятається момент,
 коли у мене брали інтерв'ю (бути
 інтерв'юєраним - це так цікаво, дивно
 та тривожно водночас).

Важливим було також інтерв'ю
 із завідувачем кафедри Тамною
 Марчук (складати питання та
 довідуватися нову інформацію).

P. S. Моя мрія видати книжку
 от-от збудеться! Це найкращий
 подарунок до Дня журналіста!
 Дякую найкращим викладачам
 (зокрема, Таммі Трестай) за цю
 можливість!

08. 05. 19

Тамт Мар'яна

Завдяки інтерв'ю з такою різносторонньою людиною як
 Маріон Званенко, я вкотре переконатися, що дитини - не вирок,
 і життя може повернути у зовсім інший напрямок, як от
 цього журналіста.

Я вдячна за можливість публікуватися у книжці.

8 травня 2019 рік

Анастасія Тривуца

Інтерв'ю - це найлегший шлях перемогти.
Для мене це трудова мотивація, побити
тисяч у майбутній професії. Ми знадобиться
це майже кождь у роботі, я не знаю, але в
шкільній - думаю 100%. Топи десь за цю
мотивацію!

К. Дикаковська 15.05.2019р.

Камбод'юк Племна, МС-51

Хочу, щоб спогади з університету були
кращими позитивними і всі ми з гордістю
показували цю книгу своїм молодшим колегам.
Жоден не треба зупинятись на досягнутому і
важно завжди продовжувати вдосконалюватись ♥

15.05.19.

Міс Брітні

Назвавши дружини "Видання справи" вийшло дуже цікаво.
Розом з вигадковим ми будували вигадки, "Місто" №1, 9
ми розділили як створювати книгу. Пам'ятаю ми вирішили
вигадати книгу з інтерв'ю прикарпатським журналістам. Я
спілкувався з Іриною Федорук, редактор сайту "Місто".
Інтерв'ю пройшло легко, дізнався багато цікавого про журналістику
та її творчий процес.

Кучинська Штепа

08.05.19р

Під час роботи над цією книгою я отримала
коласальні знання та досвід. Дізнатись все, куди
створення друкованого матеріалу вартує великої
відважності нашому керівнику. Дякую за можливість
бути гостинкою нашої редактерської команди.

Юлія Чинель

15.05.2019

Александр Назорій, 15.04.2019

Як і очікувалося курс був доволі змістовним
і дуже цікавим. Викладач ознайомив нас із
аспектами роботи видавництва, попередньої
підготовки книг до друку. А зацікавився курс
не тільки цікавим, але й практичним: підготова
інтерв'ю із журналістами, що було «вишесною на
порті» до попередньо вивчених знань.

У розмові з Роксоланою Бичай я відчувала легкість
і мотивацію. Сподіваюсь, що інтерв'ю з нею
дасть поштовх молодим журналістам до само-
реалізації та надихне на нові кроки - тільки
вперед і не боятись помилятися!

З любов'ю Вікторія Гуринович

1.04.2019р

Дичаковська христинка, 16.04.2019

Маленька друкарня, з якої кожного дня пахне новими книжками, у колі якої можна зіткнутися з цікавими письменниками... мені здається, що у такому місці не може бути нудно. Як і під кою курсу, видавництва "Гре" раз підтвердила для себе: нудова це професія - книги готувати! За це вдячна викладачці, одногрупниці та кафедрі!

Під час спілкування з Юлією Бобів я була в захваті від її щирості та відкритості. Працювати з такими людьми - одне задоволення. Багато розказувала журналістські натхнення та наслідки.

Сподіваюся це книжка допоможе познайомитися з реальним журналістом ближче та дізнатися цікаві і захоплюючі історії їхнього життя.

З повагою Вікторія Пуха

1.04. 2019 р.

В.Пуха

Спілкуючись із журналісткою Тетяною Пасічник я черпав раз переконалася наскільки журналістика може бути різноманітною, а кожен день не схожим на вчорашній. Для переваги журналістики в тому, що вона об'єднує всі професії. А ще, журналістика мотивує ставати кращими і рухатися лише до нових вершин.

01.04.2019р.

Кривошицька Олена

О.Кривошицька

За час спілкування із журналісткою
Людською Грибик я черговий раз перекона-
лася, що ця професія абсолютно для
кожного уособлює індивідуальне значення.
Головне жити за принципами гуманіз-
му як і в журналістиці, так і поза
її межами.

1.04.2019 р.
Людзь Роксолана

На мою думку, книга яка вище буде корисною для
студентів, тим що у ній багато інформації про
журналістів, як вони робилися успішні у своїй професії.
Читачі зможуть подивитися журналістику з "іншого
боку". Ця книга зможе надихнути учнів для прави-
льного вибору професії. Кожен зможе взяти для
себе щось корисне.

15.04.2019 Кузьів Наталія

Маріана Енсеррес - дуже світла та
позитивна людина. Під час розмови із
задоволенням розповідає про свою
роботу та захоплення. Журналістка
повідомляє секретними журналістськими
діявностями. Вона є професіоналом своєї
справи. Її мене зустрічі я отримала
маленьку мотивацію та зарядилася
позитивом.

Ліліан Наталія

Спінюються із Анною Проскурняк, радницею, наскільки вона віддана своїй справі. "Styliv" - неімагінарний журнал, який зацікавлено читає із мого боку, кваліфікація, у певну мить - українською. У справі Верне з'ясовано - замість зацікавлених тем нам порахувати візити поштів на цю тему.

01.04.2019

Мудра Катерина

Павловський Андрій, 15.04.2019

Мої враження від курсу "Видавнича справа". Курс виявився досить змістовним. Крім сухої теорії, яку студентам подають на парах будь-якого іншого курсу, ми отримали практичні навички зі створення журналів та газет. І я, як студент, який усе більше ніжніє півроку верстає одну з регіональних газет, був приємно вражений таким підходом до навчання на цьому курсі.

Оксана Кваскис - одна з найкращих людей, що я знала і знаю. Я з цікавістю читала її відповіді, розбидала на частини і записувала для себе. Це людина, яку потрібно брати в приклад, а її слова впливають історією.

Із частини та захопленістю Оксана Івасюк

В.І.

Якщо коротко описати – це круто! Нашою круто брати інтерв'ю в тих людей, які вже мають певний досвід у журналістичній та можуть поділитися ним з початківцями.

Результат нашої кліматичної роботи у тебе в руках. І якщо ти поки недовідомий журналіст – замотуй все у свій записник і використовуй хотиш пораду, бо це твоє обов'язково знадобиться. Все в твоїх руках! Світ бачив тебе так мало!

З повагою,
Олена Івонюк.

Сухоболо Юлія 15.04.2019

Завдяки курсу „Виробнича справа” я дізналася багато про спікового про різні вираження та їх роботу зсередини.

Нам вийшло, Таліна Івонюк, допомогла порозуміти про предмет зовсім іншими очима. А можливість взяти участь у створенні книги, була неймовірно і дуже захоплюючим досвідом.

Ваша робота інтерв'ю з Марією Кот, що зрозуміла, що журналістика – це про владу і головне. Думкою, це книга буде корисною всім, хто планує побороти своє життя з журналісткою.

Розуміюча Таліна Івонюк

1.04.2019

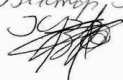
Юлія Сухоболо

Під час розмови із журналістом ТРК «РАІ» Оленою Данилюк, я переконана багато корисної інформації. Особливо Олена Третяківна виявилася різносторонньою та веселою особистістю із цікавими життєвими досвідом.

Ця моя думка, безсумнівно, буде корисною не тільки для майбутніх студентів-журналістів, але й для всіх, хто цікавиться журналістикою. У книзі зібрано багато цікавих інтерв'ю з відомими журналістами та людьми, які мають відношення до журналістики, тому кожен поверне для себе щось корисне.

15.04.2019 Оксана Федунів

Під час інтерв'ю із Вікторією Цірик я дізналася деякі цікаві моменти роботи журналіста. Зрозумів, що журналіст має бути незалежним, прозорливим, який завжди говорить правду.

Вікторія Цірик

01.04.2019р.

Юлія Зеленик (март) – ведуча програм «Карпатський ранок», «Lightбекер» та «Вікенд на рестарт». Юлія цікава та творча людина, з нею легко спілкуватися. На мою думку, Юлія – людина, яка приносить позитив. Вона дає такі смислові поради щодо журналістської діяльності в різних ситуаціях.

Керем'юк Ірина

ЗМІСТ

СЛОВО ДО ЧИТАЧА	3
ВІД УПОРЯДНИКІВ	5

СИЛА І АВТОРИТЕТ ПРОФЕСІЙНОГО СЛОВА:

думки журналістів-фахівців.....	7
Наталія Асатурян	8
Ірина Бабій	11
Лілія Боднарчук	14
Ігор Бойчук	18
Володимир Гарматюк	21
Олена Данилюк	24
Ігор Дебенко.....	29
Галина Держипільська	32
Наталія Димніч	36
Богдана Засідко	40
Оксана Кваснишин	46
Ганна Марчук.....	50
Аліса Мудрицька	54
Олена Нечвідова	57
Петро Парипа	62
Вікторія Плахта	71
Сабіна Ружицька	75
Олена Третяк	78
Ярослава Угринюк	82
Роман Фабрика	87
Галина Філіпова	92
Андрій Філіпський	95
Ірина Шалкітене.....	99

ВІДВЕРТО ПРО ЖУРНАЛІСТИКУ:

погляди молодих фахівців	107
Василина Бантуш	108
Марта Баранецька	111
Ірина Ващук	113
Юрій Валько	118
Мар'яна Джердж	123
Богдан Досюк	129
Юлія Канюс	133
Ксенія Кондратова	137
Юлія Март	139
Михайло Микитин	145
Юрій Надольський	148
Дарія Перевозова	154
Анна Проскурняк	157
Тетяна Розвадовська	160
Ірина Федоляк	163
Наталія Ципліцька	167

ЮНІ В ПРОФЕСІЇ:

студенти про журналістику	171
Роксолана Бичай	172
Мар'яна Гнот	179
Люся Грибик	184
Єва Жасминова	188
Тетяна Колибаб'юк	191
Людмила Оленюк:	196
Андрій Павловський	200
Тетяна Пасічник	204
Андрій Соломка	207
Вікторія Цісик	211
Юлія Чікель	213

СЛОВО ВІД ІНТЕРВ'ЮЕРІВ	221
-------------------------------------	------------

ХУДОЖНЬО-ПУБЛІЦИСТИЧНЕ ВИДАННЯ

ПОМІЖ ТЕКСТОМ: журналісти для журналістів

Керівник проекту

Ганна Марчук — кандидат філологічних наук, професор кафедри журналістики.

Автор ідеї проекту, упорядник

Галина Пристай — кандидат наук з соціальних комунікацій, асистент кафедри журналістики.

Укладачі:

Єва Жасминова, Вікторія Зварун, Тетяна Струтинська

Коректура, літературне редагування:

Мар'яна Гнот, Юліана Житар, Уляна Сторощук

Дизайн та художнє оформлення:

Оксана Бундзяк

Технічне опрацювання:

Наталя Луцик, Оксана Пасічна, Юлія Чікель

Видавничий продукт кафедри журналістики
факультету філології

Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника

м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57

Друк — підприємець Майданчук І.І.

76000, м. Івано-Франківськ, вул. Вовчинецька, 77, кв. 4